

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE ÖĞRETMENLİK MESLEK
BİLGİSİ DERSLERİNİN ÖNEMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ergül SİRKINTI

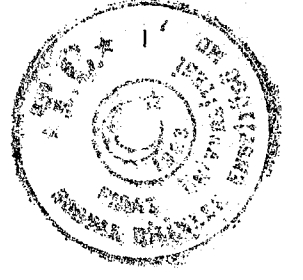
Tez Yöneticisi
Yrd. Doç. Dr. Abdullah DİKİCİ

T 89125

ELAZIĞ

1999

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNİN ÖNEMİ

Ergül SİRKINTI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu Çalışma 4.12/1999 Tarihinde Aşağıda Belirtilen Jüri üyeleri
Tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda
Yüksek Lisans Tezi Olarak Kabul Edilmiştir

(İmza)

Danışman

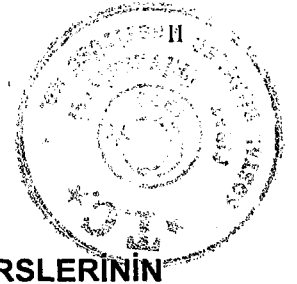
Yör. Doc. Dr. Abdullah Dikici

(İmza)

Doc. Dr. Mehmet Güröl

(İmza)

Doc. Dr. İbrahim Yılmazçelik

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

ÖĞRETMEN YETİŞTİRMEDE ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNİN ÖNEMİ

Ergül SİRKINTI

Fırat Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

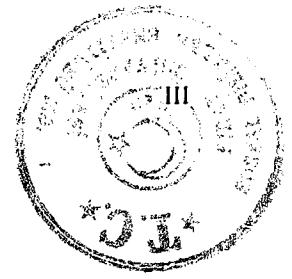
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde en büyük görevi öğretmenler üstlenir. Bireyin; yaşadığı toplumun kültürüne ayak uydurması, kendisini geleceğe hazırlaması eğitim faaliyetlerinin en temel amacıdır. Bu amacı gerçekleştirmek için gerekli olan davranışları bireye öğretmen kazandırır. Öğretmenlerin bu görevi en iyi şekilde yerine getirmeleri hizmet öncesi eğitimlerinin yeterli olmasına bağlıdır.

Öğretmenlerin bilgi ve becerilerinin mesleki yeterliliğe ulaşması amacıyla hizmet öncesi eğitimlerinde okutulan dersler üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar; öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, alan bilgisi dersleri ve genel kültür dersleridir.

Öğretmen yetiştirme programlarında yer alan, alan bilgisi dersleri, öğrenciler için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmak için gereklidir. Bunun yanında öğretmen yeterli genel kültür bilgisine de sahip olmalıdır.

Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin temel özelliği ise öğretmen adaylarına öğretme yeterliliğini kazandırmasıdır. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin bu özelliğini ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırmada, bu derslerin öğretmenlik mesleği açısından önemi ve tarihi gelişimi üzerinde durulmuştur. Daha sonra alan dışından gelen öğretmenlere öğretmenlik meslek bilgisi kazandırmak amacıyla 1996-1997. öğretim yılı sonunda İl Millî Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılmış Elazığ İli'nde görevli 120 öğretmenin, kurs ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile ilgili görüşlerini tespit etmek amacıyla toplam 69 sorudan oluşan bir anket formu geliştirilmiş ve söz konusu öğretmenlere uygulanmıştır. 120 öğretmene gönderilen anket formlarından 106 tanesi geri dönmüştür. Geri dönen anket formlarından elde edilen veriler, eğitim açısından çözümlenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

SUMMARY

Master Thesis

THE İMPORTANCE OF TEACHİNG PROFESSION LESSONS İN TEACHER EDUCATION

Ergül SİRKİNTİ

Fırat University

The İnstitute of Social Sciences

Department of Educational Sciences

The teachers have the highest responsibility in performing the educational services. The main objective of education services is to enhance the individual to adapt himself or herself to the culture of the society in which he or she lives and you prepare for the future. The teacher cause individual to gain these behaviours required to reach this goal. The necessary performance to be able to do this depends on the quality of pre-service education of teachers.

The lessons given in pre-service education for professional competence can be divided into three groups: Teaching lessons courses, speciality lessons and general cultural lessons.

Specialty lessons are necessary for the teachers in giving required skills and knowledges to students. In addition teacher should have knowledge of general culture.

The basic feature of teaching profession lessons is to gain the qualification of teaching to candidates. In this study which aims to reveal this feature of teaching performance lessons are emphasized. Then a questionnaire which comprises 69 questions was prepared in order to determine the 'Teaching Performance Course for the teachers from other careers' organized by city national education director, at the end of 1996 – 1997 teaching year and applied to these teachers. 106 of 120 question were returned back by the participants. The data from the questionnaires were tried to evaluate with respect to education.

ÖNSÖZ

Bir ülkede yeni nesillerin, içinde yaşadıkları topluma ayak uydurmasında en önemli görevi öğretmenler üstlenir. Öğretmenlerin bu görevi en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi ve becerilerinin yeterli olması gerekir.

Öğretmenlere mesleki açıdan yeterlilik kazandıran dersler üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar; öğretmenlik meslek bilgisi dersi, alan dersleri ve genel kültür dersleridir. Bu araştırmada; öğretmen yetiştirmede öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın her aşamasında kıymetli yardımlarını esirgemeyen, rehberlik ve eleştirileriyle büyük katkı sağlayan tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Abdullah DİKİCİ hocama sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Tezin belli aşamalarında görüş ve eleştirilerinden yararlandığım bölüm hocalarım; Prof. Dr. Vehbi ÇELİK' e, Doç. Dr. Mehmet GÜROL' a, Yrd. Doç. Dr. İbrahim KOCABAŞ' a, Yrd. Doç. Dr. Hilal KAZU' ya, Yrd. Doç. Dr. Mehmet TAŞPINAR' a, Yrd. Doç. Dr. Çetin SEMERCİ' ye, Araştırma Görevlisi Bünyamin ATICI' ya en içten teşekkürlerimi arz ederim.

Anketlerin hazırlanması, yazılması, dağıtımı, toplanması ve tezin yazımı sırasında emeği geçen, yardım ve desteklerini gördüğüm öğretmen arkadaşlarım; Bülent KURT' a, Hüseyin GÖK' e, Levent AYDOĞ' a, Metin HANELÇİ' ye, Mehmet ASLAN' a, Halil GÜLMEZ' e, Bekir KAÇAR' a, Eyüp ÖZÖKSÜZ' e ve anketleri doldurma zahmetine katlanan bütün öğretmen arkadaşlarıma, anketlerin dağıtımı ve toplanmasında yardımlarını esirgemeyen Elazığ il Millî Eğitim Müdürlüğü Evrak Kayıt ve İlköğretim Muhasebe Bölümü çalışanlarına en derin teşekkürlerimi sunarım.

Elazığ- Eylül 1999

Ergül SİRKINTI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ONAY	I
ÖZET	II
SUMMARY	III
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER.....	V
TABLolar LİSTESİ	VII
ŞEKİL ve ŞEMALAR LİSTESİ	XI
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
Problem.....	1
Amaç	4
Önem	5
Sayıtlar	6
Sınırlılıklar	6
Tanımlar.....	6
BÖLÜM II	
İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALAR	8
ÖĞRETMEN EĞİTİMİNİN GELİŞİMİ.....	8
Cumhuriyet Öncesi Dönemde Öğretmen Eğitimi.....	8
Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme.....	10
Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme	10
İlköğretime Öğretmen Yetiştirme	12
Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme.....	14
1981 Yükseköğretim Reformu	16
Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma	17
ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNİN GELİŞİMİ.....	24
Cumhuriyet Öncesi Dönemde Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin Gelişimi.....	27
Cumhuriyet Döneminde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gelişimi	34
Başlangıçtan 1946'ya	34
1946-1960 Dönemi.....	37
1960-1982 Dönemi.....	39
1982 Yılına Kadar Üniversitelerde Okutulan Eğitim Dersleri	41
Öğretmen Okullarının Üniversitelere Bağlanmasından Sonra Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gelişimi.....	48
1997 Yılında Alan Dışından Gelen Öğretmenlerin Yetiştirilmesi İçin Açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Programında Yer Alan Dersler.....	49
Eğitim Bilimine Giriş	50
Eğitim Psikolojisi.....	50

Eğitim Teknolojisi	51
Eğitim Sosyolojisi	51
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	52
Öğretim İlke ve Yöntemleri	53
Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma	53
Eğitim Yönetimi	54
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Çağdaş Uygulamadaki Yeri ve Ülkemizle Karşılaştırma	55
İlgili Araştırmalar	59
BÖLÜM III	
YÖNTEM	63
Araştırmanın Modeli	63
Evren ve Örneklem	63
Veri Toplama Yöntemi ve Aracı	63
Veri Toplama Yöntemi ve Aracının Geliştirilmesi	63
Veri Toplama Aracının Uygulanması	64
Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	65
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR	66
Deneklerin Kişisel Özellikleri	66
Öğretmenlerin, Öğretmenlik Meslek Bilgilerinin Yeterliliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	71
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Yeterliliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	74
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gerekliliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	79
Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na Katılan Öğretmenlerde Meydana Gelen Davranış Değişikliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	82
BÖLÜM V	
ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER	111
Özet	111
Sonuç	113
Öneriler	117
KAYNAKLAR	119
EKLER	124

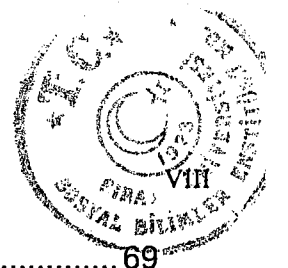

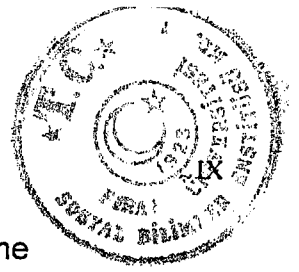
TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 :	Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı	21
Tablo 2 :	Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı	22
Tablo 3 :	Matematik Öğretmenliği Lisans Programı	23
Tablo 4 :	1874 yılında İstanbul Darülmuallimini'nin Şubelerinde Okutulan Dersler.....	28
Tablo 5 :	1898 Yılındaki İstanbul Darül muallimin-i'ne Bağlı İptidaiye Şubesinin Programı ve Haftalık Ders Saatleri.....	30
Tablo 6 :	1898'de İstanbul Darulmuallimatı'nın Programı ve Haftalık Ders Saatleri	31
Tablo 7 :	1915'te Darulmuallimin-i İptidaînin Ders Programları	33
Tablo 8 :	1924'te İlk Darulmualliminler (İlköğretmen okulu) ve İlk Darulmuallimat'ların (Kız İlköğretmen okulu) Programı ve Haftalık Ders Saatleri	35
Tablo 9 :	1931 yılında Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nde Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri.....	36
Tablo 10 :	1931 yılında Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsünün Pedagoji Bölümünde Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri.....	36
Tablo 11 :	1923-1946 Döneminde Bazı Okullarda Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı	37
Tablo 12 :	1953 yılında Öğretmen Okullarının Lise Kısımında Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	38
Tablo 13 :	1946-1960 Döneminde Bazı Okullarda Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı	39
Tablo 14 :	1960-1982 Döneminde Bazı Okullarda Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı	40
Tablo 15 :	1982 Yılında Öğretmen Yetiştiren Kurumların Bazılarında Muhteva Kategorilerinin Ağırlığı	41
Tablo 16 :	1978 Yılında Üniversitelerin Öğretmenlik Sertifikası Programında Yer Alan Derslerin Adları ve Kredileri.....	43
Tablo 17 :	Dört Yıllık Lisans Programı	47
Tablo 18 :	İlkokul Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Programları.....	56
Tablo 19 :	İçerik Kategorilerinin Ağırlığı Bakımından Fırat Üniversitesi İle ABD'deki bazı Üniversitelerin Ders Programları.....	57
Tablo 20 :	Endüstriyel-Meslekî Eğitim Lisans Programında Yer	
	Alan Eğitim Dersleri ve Kredileri	58
Tablo 21 :	Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	66
Tablo 22 :	Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	67
Tablo 23 :	Öğretmenlerin Meslekte Hizmet Süreleri	67
Tablo 24 :	Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Başlamadan Önce Çalıştıkları Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	68
Tablo 25 :	Öğretmelerin Mezun Oldukları Yükseköğretim Programlarına Göre Dağılımı	68

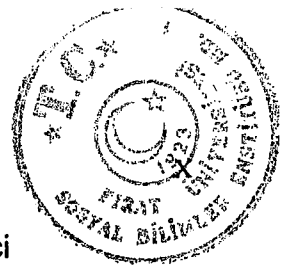

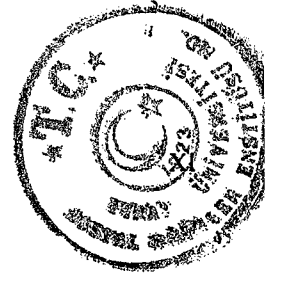
Tablo 26 : Öğretmenlerin Mezuniyet Tarihleri	69
Tablo 27 : Çalışılan Okulun Bulunduğu Yere Göre Dağılımı	70
Tablo 28 : Öğretmenlik Mesleğinin Seçimi İle İlgili Görüşler	70
Tablo 29 : Öğretmen Olmadan Önce Öğretmenlik Meslek Bilgisi İle İlgili Kitap Okuma Alışkanlığı.....	71
Tablo 30 : Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisiyle İlgili Yeterlikleri	72
Tablo 31 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Hakkındaki Eksikliğe Bağlı Olarak Sıkıntıların Oluşmasına Göre Dağılım	72
Tablo 32 : Öğretmenlik Meslek Bilgisinin Eksikliğinden Doğan Sıkıntılar	73
Tablo 33 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Açılmasının Gerekliliğine İlişkin Dağılım	74
Tablo 34 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı	75
Tablo 35 : Öğretmenlerin Kurs Sonundaki Başarılarının Not Gruplarına Göre Dağılımı	75
Tablo 36 : Öğretmenlerin Daha Geniş Kapsamlı Kursun Gerekliliğine İlişkin Görüşleri	76
Tablo 37 : Kursta Kazanılan Bilgilerin Mesleğe Etkisi	76
Tablo 38 : Kurs Programında Yer Alan Derslere Ayrılan Sürelerin Yeterliliği	77
Tablo 39 : Kurs Programında Yer Alması Uygun Görülen Dersler.....	77
Tablo 40 : Kurs Programında Yer Alan Derslerin Öğretime Gösterilen Özene İlişkin Görüşler	78
Tablo 41 : Kurs Sonucunda Yapılan Sınavlarda Öğretim Elemanları Tarafından Gösterilen Titizliğe İlişkin Görüşler	79
Tablo 42 : Eğitim Fakülteleri Dışındaki Fakülte Mezunlarının Öğretmen Olarak Atanmasına İlişkin Görüşler	79
Tablo 43 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Öğretmenlik Mesleğindeki Yeri	80
Tablo 44 : Öğretmenlerin "Bir Konuyu En İyi Bilen O Konuyu En İyi Şekilde Öğretir" Sözüne İlişkin Görüşleri	81
Tablo 45 : Alan Dışından Gelen Öğretmenlerin; Eğitim Fakültesi Mezunu Öğretmenlerin Başarıları Hakkındaki Düşünceleri	81
Tablo 46 : Öğretmenlerin Meslekle İlgili Bilgi ve Becerilerinin Gelişmesine İlişkin Görüşleri	82
Tablo 47 : Eğitimle İlgili Temel Kavramlar Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı	82
Tablo 48 : Eğitim İle Diğer Bilimler Arasındaki İlişkiyi Bilmeye Göre Dağılım	83
Tablo 49 : Öğrencileri Tanımaya Yönelik Bilgi ve Becerilerin Gelişimine Göre Dağılım	84
Tablo 50 : Öğrencilerin Psikolojik, Sosyolojik ve Fizyolojik Gelişmeleri Doğrultusunda Gerekli Uygulama ve Yardımcı Olma Konusundaki Bilginin Gelişimine İlişkin Dağılım.....	84

Tablo 51 : Fiziksel ve Zihinsel Açıdan Özürü Öğrencileri Belirleme ve Gerekli Önlemleri Almaya İlişkin Bilgilerin Dağılımı	85
Tablo 52 : Öğrencilere Çalışma Alışkanlığı Kazandırma Konusundaki Bilgi ve Becerileri Kazanma Gelişimi	86
Tablo 53 : Öğrencilerin İlgisi ve Yeteneklerini Saptama ve Geliştirme Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişimi	86
Tablo 54 : Toplumda Meydana Gelen Gelişmeleri İzleme ve Bu Gelişmelere Çocukları Hazırlama Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı	87
Tablo 55 : Davranışları Öğrencilere Kazandırmak İçin Uygun Yöntemi Etkili Bir Şekilde Kullanma Becerisinin Gelişim Dağılımı ...	88
Tablo 56 : Yıllık, Ünite ve Günlük Planları Hazırlayıp Uygulama Bilgi ve Becerilerinin Gelişimi	88
Tablo 57 : Eğitim Teknolojisi Bilgisi ve Araç Gereçleri En Etkili Biçimde Kullanma Becerisinin Gelişimi	89
Tablo 58 : Mevcut Kaynakları En Etkili Biçimde Kullanma Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişimi Konusundaki Dağılım	90
Tablo 59 : Okul Örgütü İçerisinde Geçerli Olan Formal ve İnfomal İlişkilere Uyuma Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı	90
Tablo 60 : Velilerle İlişki Kurarak Öğrencilerin Sorunlarını Beraber Çözme Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı	91
Tablo 61 : Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı	92
Tablo 62 : Öğrenciyi Sosyal Hayata Hazırlama Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı	92
Tablo 63 : Sosyal Faaliyetler Konusundaki Bilgilerin ve Bu Faaliyetleri Düzenleme Becerisinin Gelişim Dağılımı	93
Tablo 64 : Öğrenciler Arasındaki İlişkiler ve Bu Konudaki Gerekli Davranışı Kazandırma Hakkındaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı	94
Tablo 65 : Milli Eğitimin Amaçları Hakkındaki Bilgiler ve Bu Bilgileri Uygulama Becerisinin Gelişim Dağılımı	94
Tablo 66 : Eğitimin Toplumsal Değişmeye İlişkin İşlevleri Hakkındaki Bilginin Gelişim Dağılımı	95
Tablo 67 : Toplumsal Bir Kurum Olan Okulun Özellikleri ve İşlevleri Hakkındaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı	96
Tablo 68 : Eğitim Yoluyla Davranış Değiştirirken Türk Milli Eğitim Politikasına Uygun Ayrıntılı Amaçları Göz Önünde Bulundurma Bilgisi ve Bu Bilgileri Bireye Kazandırma Becerilerinin Gelişimi	96
Tablo 69 : Eğitim Araştırmalarında İzlenen Yöntem, Teknik ve Uygulamalar Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı	97
Tablo 70 : Eğitim Biliminin Ülkemizdeki ve Diğer Ülkelerdeki Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu Hakkındaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı	98

Tablo 71 : Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Bilgisi İle Öğrenci Sorunlarını Çözme Becerisinin Gelişim Dağılımı	98
Tablo 72 : Bireyi Tanıma Teknikleri Konusundaki Bilgilerin ve Bu Teknikleri Yorumlama Becerisinin Gelişim Dağılımı	99
Tablo 73 : Rehberliğin Eğitim, Öğretim ve Yönetim İle İlişkileri Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı.....	100
Tablo 74 : Dersi Öğrencilerin Fiziksel, Zihinsel ve Sosyal Düzeylerine Uygun Olarak İşleme Bilgisinin Gelişimi.....	100
Tablo 75 : Öğretim Yöntemleri Bilgisinin ve Bu Yöntemleri Uygulama Becerisinin Gelişimi.....	101
Tablo 76 : Öğretmenlerin Sınıftaki Rolü ve Yönetim Konusundaki Bilgi ve Becerilerinin Gelişimi.....	102
Tablo 77 : Eğitim Ortamları Bilgisi ve Amacı Gerçekleştirmek İçin Bu Ortamları En Etkili Biçimde Kullanma Becerisinin Gelişimi.....	102
Tablo 78 : Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelere Uygun Olarak Araç, Gereç, Muhteva Gibi Öğelerin Aynı Paralelde Geliştirilmesi Bilgisinin Gelişimi.....	103
Tablo 79 : Sınıf İçerisinde İletişimi En İyi Şekilde Gerçekleştirmek İçin Gerekli Olan Bilgi ve Becerinin Gelişimi.....	104
Tablo 80 : Eğitim Yönetiminde Öğretmenin Üzerine Düşen Görevler Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi.....	104
Tablo 81 : Eğitimle İlgili Örgütler ve Bu Örgütlerin Eğitim Açısından Oynadıkları Roller Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi.....	105
Tablo 82 : Eğitim Yönetiminde İzlenen Süreçler Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi.....	106
Tablo 83 : Eğitim Yöneticisinde Bulunması Gereken Özellikler Bilgisinin Gelişimi.....	106
Tablo 84 : Ölçme Araç ve Yöntemleri Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi.....	107
Tablo 85 : Ölçme Araç ve Yöntemlerinde Güvenilirlik, Geçerlilik ve Kullanılışlığı Sağlama Bilgisinin Gelişimi.....	108
Tablo 86 : Bilişsel, Duyuşsal ve Devinsel Davranışlar Bilgisi İle Davranışları Ölçme Becerisinin Gelişimi.....	108
Tablo 87 : Ölçme Sonuçlarını İstatistiksel Olarak İfade Edebilme Becerisinin Gelişimi.....	109

ŞEKİL ve ŞEMALAR LİSTESİ

Şekil 1 :	Muhteva Kategorilerinin Düzenlenmesi.....	47
Şema1 :	Anket formu gönderilen öğretmen sayısı.....	65

BÖLÜM I

GİRİŞ

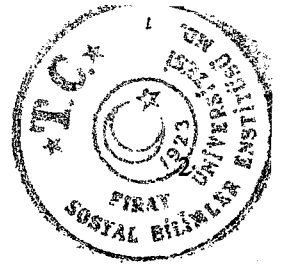
Problem

İnsan hayatında eğitimin önemi çok büyüktür. Bireyin yaşadığı topluma ayak uydurması, toplumda kazanacağı statü, ekonomik özgürlüğünü kazanması için gerekli olan bilgi ve becerilerin kazanılması, eğitim yoluyla gerçekleşir.

Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972:12). Eğitim kurumlarında davranışları değiştiren temel faktör öğretmendir.

Eğitimin özelliğinden dolayı öğretmenin yerini bir başka unsurla değiştirmenin imkanı yoktur. Toplumların yetişen nesillerini, memleketlerine bağlı, bilgili, becerili ve uyanık kişiler olarak yetiştirebilmeleri için öğretmenlerin gerekli bilgi ve beceriye sahip olmaları, maddi ve manevi yönden tatmin edilmeleri son derece önemlidir. Ancak eğitim gibi çok önemli bir sistemin direği olan öğretmenin yetiştirilmesinde uygulanan politikaların bir türlü kalıcı hale getirilmediği bilinmektedir (Ertuğrul,1998:18). Öğretmen yetiştirme konusunda izlenen politikaların olumsuzlukları nitelik ve nicelik açısından çok büyük sorunları da beraberinde getirmiştir. Nitelik açısından öğretmen yetiştirme konusunda izlenen uygulamalar yetersiz kaldığı gibi öğretmen açığını kapatmak amacıyla çeşitli uygulamalara girişilmiştir. Bu uygulamalar sonucunda öğretmenlik mesleği açısından son derece önemli olan kriterler adeta unutulmuştur.

Öğretmen öğrencide; konunun, dersin ve Milli Eğitim'in amaçları doğrultusunda davranış değiştirmekle sorumludur (Varış, 1988:117). Bunun için eğitimde iş görene büyük iş düşmektedir. Öğretmenin üzerine aldığı sorumluluğu

yerine getirebilmesi için belirli yeterliklere sahip olması gerekir.

Bunun için öğretmenlik mesleğinin üç boyutunu bir bütün olarak ele almak gerekir.

Bunlar:

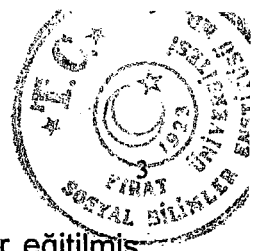
- 1) "Kim, niçin, nerede, nasıl öğretilmelidir?" sorularına cevap vermek üzere düzenli meslek bilgileri,
- 2) Öğretim alanı hakkında derin ve engin alan bilgisi,
- 3) Genel kültür (Varış, 1988:119).

Günümüzde özellikle, ilköğretim 1. kademedeki 4 yıllık bir yüksek öğretim kurumundan mezun olan herkesin öğretmenlik yapabileceği düşüncesi hakim olmuştur. İşte bu nedenle öğretmenliği bir meslek haline getiren öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemi geri plana itilmiştir. Buna göre öğretmenlik sadece bir bilgi aktarıcılık olarak algılanmaktadır.

Bir konuyu bilmek öğretmenlik yapmak için yeterli değildir. Eğer yeterli olsaydı öğretmenlik diye bir meslek olmazdı. Ayrıca bankacının ticaret dersi öğretmeni, hesap uzmanlarının matematik dersi öğretmeni, ressamın resim öğretmeni olması gerekirdi. Elbette ki bu böyle olmaz. Genel kültür, alan bilgisi ile meslek dersleri grubunun öğrenci öğretmen adaylarının, öğretmenlik yapacağı benzeri okullara gidip uygulama ve staj çalışmalarını tamamlamaları ile öğretmenlik mesleğine hazır hale gelmeleri olasıdır. Günümüzde "alanında uzman olan öğretebilir" söylemi yerini "alanı bilen ve öğretme yeterliliğine sahip olan öğretebilir" söylemine bırakmıştır. Buna göre, bir alanı öğretebilmek için o alanı iyi bilmek yeterli değildir. Alan bilgisi yanında öğretme yeterliliğine sahip olmak, öğretim yapılan grubun özellikleri ile grup içinde yer alanların bireysel farklılıklarını göz önüne alarak öğretim yapmak gereklidir (Tandoğan, 1998:19-20).

Eğitim öğretim faaliyetlerinin vazgeçilmez unsurlarından birisi öğretmendir.

Ekonomik, sosyal, bilimsel vb. alanlarda meydana gelen hızlı gelişmeler eğitilmiş insanın önemini daha da arttırmaktadır. İşte bu gelişme iyi yetişmiş öğretmenlere olan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir.

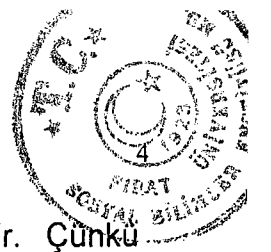
1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu (1973) ile her derecedeki okul öğretmenlerinin genel kültür, özel alan bilgisi ve meslek formasyonu bakımından dengeli yetiştirilmeleri yasal bir esasa bağlanmıştır (Oğuzkan, 1984:56).

Türkiye'de öğretmen açığını kapatmak amacıyla; mektupla öğretmen yetiştirme, kursla öğretmen yetiştirme, vekil öğretmenlik, lisans mezunlarının öğretmen olarak atanması gibi uygulamalara gidilmiştir. Bu uygulamalarla öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemi dikkate alınmamıştır. Cumhuriyet hükümetleri uzun bir süre her yıl sayıları biraz daha artan okul ve öğrenci sayısı karşısında daha çok öğretmen yetiştirilmesini ön planda tutmuşlardır. Bunun sonucunda, öğretmen yetiştiren kurumların öğrenim süreleri zamanla artmış olmakla birlikte bu gelişme, daha çok özel (brans) eğitimiyle ilgili derslerin yararına olmuş, genel kültür kazandıran ve pedagojik formasyon sağlayan dersler ihmale uğramıştır. Ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlarda meslek formasyonu kazandıran derslerin öğretiminde öğretim üyelerinin uzmanlık alan veya dallarına önem verilmemiş, meslek dersleri öğretmeni olarak görevlendirilen bir kimsenin bütün eğitim bilimleri derslerini okutabileceği herkesi benimsenmiştir (Oğuzkan, 1984:57).

Öğretmenliği bir meslek haline getiren, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemi bu yanlış uygulamalarla geri plana itilmiş, bunun sonucunda da alan bilgisine sahip her yüksek öğretim kurumu mezununun öğretmen olması normal hale gelmiştir.

Öğretmenlik meslek bilgisi, öğretmenin öğretimde denetimi sağlaması için ön koşul niteliğindeki bilgileri içermektedir. Bu bilgiler öğretmeni alan uzmanından ayırmaktadır. Örneğin, bir edebiyatçıyı edebiyat öğretmeninden ayıran, edebiyat

öğretmenin sahip olduğu öğretmenlik meslek bilgisi ve becerisidir. Çünkü öğretmen, bu bilgi ve becerileri öğretim ortamında öğrencileri önceden belirlenen davranışsal amaçların standartlarına erdirtmek üzere işe koşmaktadır (Tandoğan, 1998:20).

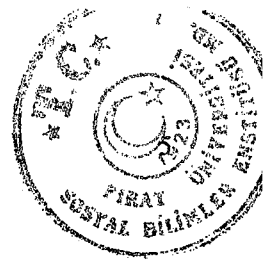
Öğretmenlik mesleği için bu kadar hayati öneme sahip bu dersler, öğretmen açığıını kapatmak için gözardı edilemez. Bu derslerden haberi bile olmayan, çeşitli alanlardan öğretmenlik mesleğine atanan öğretmenlerimizin eksiklikleri iki aylık Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu ile giderilemez. Bunun için; öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmenlik mesleği açısından ne kadar önemli olduğunun ortaya konulması son derece önemlidir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı; öğretmen yetiştirmede öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemini saptamaktır.

Bu amacı gerçekleştirmek için şu sorulara cevap aranacaktır.

- 1) Öğretmen eğitiminde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeri nedir?
- 2) Bu dersler yeterli midir?
- 3) Bu dersler niçin gereklidir?
- 4) Bu derslere gerekli önem veriliyor mu?
- 5) Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri hangi derslerden meydana gelmektedir?
- 6) Bu derslerin her birinin özellikleri ve öğretmene kazandırdığı bilgi ve beceri nelerdir?
- 7) Bu derslerin ülkemizdeki gelişimi nasıl olmuştur?
- 8) Bu dersleri hiç görmemiş olan ve alan dışında öğretmenlik mesleğine atanan öğretmenlerin bu dersler hakkındaki düşünceleri nedir?
- 9) Bu öğretmenler İl Millî Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katıldıktan sonra ne gibi bilgi ve beceri kazanmışlardır?

Önem

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde öğretmenlik mesleği şöyle tarif edilmektedir. "Öğretmenlik, Devletin eğitim öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır" (Oğuzkan, 1984:56).

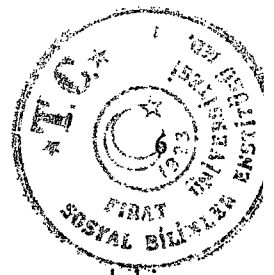
Bu tanımdan anlaşılıyor ki öğretmenlik bir meslektir ve çalışma alanı belirlenmiştir.

Öğretmenlik mesleğinde özel alan bilgisi dersleri, öğrenciler için gerekli olan bilgi ve becerileri onlara aktarmak için gereklidir. Alan bilgisi yanında öğretmen yeterli derecede genel kültüre de sahip olmalıdır. Fakat eğitim ve öğretim için bunlar yetmez. Çünkü; önemli olan bu bilgileri öğrencilere en iyi şekilde aktarabilmektir. İşte öğretmenin bu ustalığı kazanabilmesi için öğretmenlik meslek bilgisine sahip olması gerekir.

Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, bilgi ve becerileri iyi bir şekilde organize ederek nasıl öğretileceğini, sınıfta dersin canlı ve çekici bir hale nasıl getirileceğini öğretir (Büyükkaragöz, 1998:69).

Böylesine önemi büyük olan öğretmenlik meslek bilgisi dersleri daha önce de değinildiği gibi eğitim tarihimizde alan dersleri karşısında hep ikinci plana itilmiştir. Zaman zaman da alan dışından öğretmenlik mesleğine yapılan atamalarda öğretmenlik meslek bilgisi konusunda herhangi bir yeterlilik aranmamıştır.

1996 yılında ikinci atama döneminde on bin sınıf öğretmeni kontenjanına karşılık çoğu Ziraat Fakültesi mezunu olmak üzere değişik fakültelerden 47.000 kişi öğretmen olarak atanırken pedagojik formasyon aranmamıştır (Akyüz, 1998:6).

Görüldüğü gibi öğretmenlik mesleğinin üç yönünden biri olan mesleki formasyonda yeterlilik konusunda gerekli hassasiyet gösterilmemiştir. Bu araştırmayla eğitimin bilimsel bir özellik taşıdığı ve eğitim faaliyetlerinin bu alanda yetiştirilmiş kişiler tarafından yürütülmesinin daha yararlı olacağı ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu araştırma öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin mesleki yeterlilik açısından önemini ortaya koymaya çalışacaktır.

Sayıtlılar

Bu araştırmanın dayandığı temel sayıtlılar şunlardır:

- a) Bilgi toplama aracı olarak geliştirilen anket formu geçerli ve güvenilir bir ölçektir.
- b) Öğretmenler anket formundaki soruları doğru olarak, içtenlikle ve yansız olarak cevaplamışlardır.
- c) Literatür taraması ve anket yoluyla elde edilen bilgiler yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma Elazığ İli'nde görev yapan; farklı alanlardan öğretmenlik mesleğine atanan ve 1996-1997 öğretim yılında açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerle sınırlıdır. Söz konusu kurs İl Milli Eğitim Müdürlükleri'nce açılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bir kısmı kursa kendi memleketlerinde katılmışlardır.

Tanımlar

Bu araştırmada sık sık kullanılan ve araştırma açısından son derece önemli olan bazı kavramlar aşağıda verilmiştir. Bu kavramlar şunlardır: öğretmen yetiştirme, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri, pedagojik formasyon, öğretmen, eğitim, öğretim.

Öğretmen Yetiştirme: Eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla izlenen eğitim ve öğretim sürecine öğretmen yetiştirme denir.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri : Öğretmen yetiştirme programındaki muhteva kategorilerinden birisi olan, öğretmenlik meslek bilgisini kazandırmak amacıyla öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan derslere öğretmenlik meslek bilgisi dersleri denir.

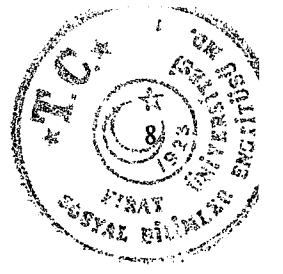
Pedagojik Formasyon : Pedagojik formasyon öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ile aynı anlamda kullanılan bir terimdir.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu : Alan dışından gelen öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi konusundaki eksikliklerini gidermek amacıyla açılan kurslara denir.

Öğretmen: Eğitim kurumlarındaki eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütmek amacıyla yetiştirilmiş kişidir.

Eğitim: Fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir (Sönmez, 1994:2).

Öğretim: Bireyin yaşam boyu süren eğitiminin; okulda, planlı ve programlı olarak yürütülen kısmına öğretim denir (Varış, 1991:17).

BÖLÜM II

İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALAR

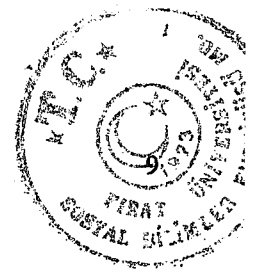
ÖĞRETMEN EĞİTİMİNİN GELİŞİMİ

Cumhuriyet Öncesi Dönemde Öğretmen Eğitimi

Türklerde öğretmenlik mesleğinin Orta Asya'ya kadar geriye gittiği tahmin edilmektedir. Yerleşik hayata geçtikleri anlaşılan Uygurların 14 harflik işlek bir alfabeye sahip oldukları, hatta matbaayı icat ederek kullandıkları bilinmektedir. Okur yazarlık oranı ve bilgi düzeyi yüksek olan Uygurlar öğretmenlik de dahil çeşitli meslekleri öğrenmişlerdir. Bu sayede Uygurlar yüzyıllarca çeşitli Türk ve yabancı devlet saraylarında katip, bürokrat, danışman ve eğitimci olarak istihdam edilmişlerdir. Başlangıçta toplumda bilgi, görgü ve saygınlığı ile temayüz etmiş kişiler öğretmen olarak görevlendirilirken daha sonraları bu görevi medresede yetişen kişiler üstlenmişlerdir (Önsoy, 1998:18).

Ülkemizde öğretmen yetiştirme konusunun devlet düzeyinde ele alındığı dönem, Tanzimat'ı takip eden yıllarda görülmüştür. Gerçi Karahanlı, Selçuklu ve Osmanlı Devletlerinde bazı eğitim kurumlarından mezun olan kişilerin mezun oldukları okullara öğretmen olarak atandıklarını biliyoruz (Akyüz, 1998:34).

Fatih Sultan Mehmet Eyüp ve Ayasofya medreselerinde sıbyan mektebi muallimi olacaklar için, genel medreselerden farklı bir program öngörmüştür. Bu programda Adâb-ı Mubahase ve Usûl-i Tedris dersi yer almaktaydı. Tartışma kuralları ve öğretim yöntemleri anlamına gelen bu dersin programa konması o çağda çok önemli bir yeniliktir ve Türk eğitim tarihinde olduğu kadar dünya eğitim tarihinde de son derece ilginç bir buluştur (Akyüz, 1993:77).

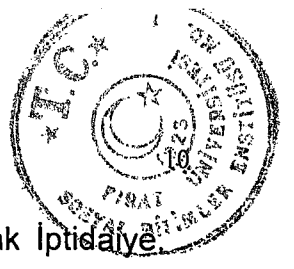
Yurdumuzda modern anlamda öğretmen yetiştirmenin 150 yıla yakın bir geçmişi vardır. İstanbul'da 16 Mart 1848'de sıbyan mektepleri ve "rüştiyeler" in öğretmen ihtiyacını karşılamak amacı ile "Darülmualimin" adını taşıyan bir öğretim kurumunun açılması, bu alanda ilk ve önemli bir adım olmuştur. Bu tarihten sonra var olan ve açılması tasarlanan ilk ve orta dereceli okulların öğretmen ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile başka öğretmen okulları da kurulmuştur (Oğuzkan, 1984:55).

Darülmualimin; Mekatib-i Umumiye Nezareti'nin başına getirilen ve daha sonra birkaç kez Maarif Nazırlığı yapan Ahmet Kemal Efendi'nin öncülüğünde kurulmuştur. Bu olay Tanzimat Döneminin sivil okullar açılması atılımında çok önemli bir olaydır. Akyüz (1998:34) bu okulla ilgili şu bilgileri vermektedir:

Ahmet Kemal Efendi'nin öğretmen okulu üç kademedен oluşacak şekilde tasarlanmıştı. Bu kademeler, "Darül Muallimin-i İptidaî" (İlköğretmen okulu), "Darül Muallimin-i Rüşdi" (Ortaöğretmen Okulu) ve "Darül Muallimin-i Aliye". (Yüksek Öğretmen Okulu) şeklinde tasarlanmıştı. Fakat bunlardan süreklilik gösteren Darül Muallimin-i İptidaîdir. Diğer kademeler zaman zaman kesintiye uğramışlardır. Fakat bu kurum Osmanlı Devleti'nin sonlarına doğru taşra vilayet merkezlerinde de açılmaya başlamış ve bunlara Darülmualimat adıyla Kız Öğretmen Okulu da katılmıştır.

1870 tarihinde açılan Kız Öğretmen Okulları Kız Rüşdiyelerinin öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla açılmıştır. Okulun ilk açıldığı yıllarda bayan öğretmenler olmadığı için burada eğitim görevi iyi ahlaklı yaşlı erkek öğretmenlere verilmiştir. (Ergin, 1977:668)

1868'de doğrudan doğruya ilkokullara öğretmen yetiştirmek üzere kurulan Darülmualimin-i İptidaiye (İlköğretmen) Okulu'na 1874'de idadi bölümü de eklenmiş böylece öğretmen yetiştiren kurumlar "sıbyan" (ilkokul), "rüştiye" (ortaokul) ve "idadiye" (lise) olarak üçe ayrılmıştır (MEB, 1982:21).

1881 yılına gelindiğinde Darümuallimin idadi şubesi kapatılarak İptidaiye, Rüşdiye, Aliye şubeleri eğitime devam etmiş, okulun tüm şubelerinin öğretim süreleri iki yıl olarak belirlenmiştir.

Meşrutiyet döneminde Darümuallimin'den iptidaiye kısmı ayrılmış ve bağımsız bir okul haline gelmiştir. Bu dönemde Darümuallimatlar (Kız Öğretmen Okulu) ise Darümuallimat-ı Aliye (Yüksek Kız Öğretmen Okulu) adını almıştır. İptidai, İzharî ve Ali olmak üzere üç bölümden meydana geliyordu (Akyüz, 1993:244).

Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme

Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirmeye çok büyük önem verilmiştir. Kurtuluş Savaşı'nın devam ettiği yıllarda bile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti öğretmen yetiştirme ile ilgili konular üzerinde durmuştur. Kurtuluş Savaşı'nın yaralarının sarılmasında en büyük görevi öğretmenler üstlenmişlerdir. Nitekim yeni kurulan devlet için uygun olan insan tipinin meydana getirilmesi görevi öğretmenlere verilmiştir.

Cumhuriyet kurulduktan sonra gerek eğitim gerekse öğretmen yetiştirme politikasında köklü değişiklikler yapılmıştır. Zaman zaman yurt dışından eğitimciler ülkemize getirilerek sorunlar çözülmeye çalışılmıştır.

Okul Öncesi Eğitime Öğretmen Yetiştirme

Okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirmek için 1915 yılında İstanbul Darümuallimatı'na bağlı Ana Muallim Mektebi kurulmuştur. Toplam 370 mezun veren bu okul 1919 yılında kapatılmıştır (MEB, 1982:29).

Görüldüğü gibi bu alana öğretmen yetiştirme işi oldukça erken başlamasına

rağmen bu okullar kısa sürede kapatılmıştır. Savaş sırasında kıt olan kaynakların en iyi şekilde kullanılması gerektiği için böyle bir uygulamaya gidilmiştir.

1927 yılında Ankara'da "Ana Muallim Mektebi" nin açılmasıyla bu alana öğretmen yetiştirme işi tekrar başlamıştır. Daha sonra İstanbul Kız Öğretmen Okulu'na bağlanan ve 1933 yılında kapatılan bu okulun kapanışından iki yıl sonra yani 1935'te Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu açılmıştır. Bu okulun bünyesinde yer alan Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü okul öncesi eğitim kurumlarına öğretmen ve yönetici yetiştirmek amacıyla açılmıştır (MEB, 1993:69).

Okul öncesi eğitim alanına daha çok sayıda öğretmen yetiştirmek amacıyla 1963-1964 öğretim yılında, Kız Enstitülerinde Çocuk Gelişimi ve Bakımı Bölümü açılmıştır. Kız Enstitüleri, Çocuk Gelişimi ve Bakımı Bölümü'nün eğitim süresi ortaokula dayalı olmak üzere üç yıldır (MEB, 1993:69).

1981 yılında ön lisans düzeyinde bir Anaokulu Öğretmenliği programı açılana kadar okul öncesi eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacı; kuruluşu 1930'lara kadar uzanan Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu; 1962'de Ankara'da, 1976'da Konya'da açılan ortaöğretimden sonra 2 yıl öğretim süreli Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulları ve Fakülteleri'nin mezunlarından az da olsa yönetici ve öğretmen olarak yararlanılsa da; büyük ölçüde Kız Meslek Liseleri'nin Çocuk Gelişimi ve Bakımı Bölümlerinin mezunları ile karşılanmıştır (Duman, 1995:33).

1982 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile tüm öğretmen yetiştiren kurumlar üniversite bünyesine alınmıştır (Oktay, 1998:22). Böylece bu tarihten sonra okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme görevini üniversiteler üstlenmiştir.

3 Temmuz 1992 tarihinde yürürlüğe giren 3827 sayılı kanunla Eğitim Fakülteleri ile Eğitim Yüksek Okulları bünyesinde yer alan ön lisans düzeyindeki ana okulu öğretmenliği programları; 1991-1992 öğretim yılından itibaren lisans

düzeyine çıkarılmıştır. Ülkemizde, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyelerinde yer alan Okul Öncesi Eğitim Öğretmenliği programları ile bu alana öğretmen yetiştirilmektedir (Duman, 1995:33).

İlköğretime Öğretmen Yetiştirme

Cumhuriyetin ilk yıllarında öğretmen okullarının çoğu öğretim kadrosu, öğrenci ve bina yönünden yetersizdi. Ülkenin içinde bulunduğu şartlar nedeniyle öğretmen okulları il özel idarelerinin elinde gelişmemişti. Bu nedenle 1 Eylül 1923'te Maarif Vekaletine bağlanıp, genel bütçe içerisine alınmıştır (Duman,1998:38).

1924 yılında toplanan ikinci "Heyet-i İlmiye" öğretmen okullarıyla ilgili olarak bu okulların sürelerini 4 yıldan 5 yıla çıkarmayı, ders programlarının "Cumhuriyet ve İnkılab prensiplerine göre ayarlanmasını ve son sınıflara sosyoloji dersinin konulmasını kararlaştırmıştır" (Gürkan, 1993:21).

1926 yılında kabul edilen Maarif Teşkilatına dair kanun ile ilkokul öğretmenlerinin yetiştirildikleri okullar "İlk Muallim Mektepleri" ve "Köy Muallim Mektepleri" olmak üzere iki kategoriye ayrılmıştır (MEB, 1993:69).

1932-1933 öğretim yılı başında, ilköğretmen okullarının süresi 6 yıla çıkarılmış, ilk üç yıl birinci devre sayılarak bu devrede ortaokul programlarının aynen tatbiki kararlaştırılmış, son üç yıl da mesleki devre sayılarak yeni bir program yapılmıştır. O tarihten itibaren birinci devreye öğrenci alınmamış, üç yıl sonra ortaokul mezunları doğrudan mesleki devreye alınarak yetiştirilmiş ve bu sistem yıllarca sürmüştür (Akyüz, 1993:330).

Köy ilkokullarının öğretmen açığını kapatmak amacıyla 1936 yılında 3238 sayılı "Köy Eğitimleri Kanunu" çıkarılmıştır. Bu kanun gereğince açılan kurslara askerliğini çavuş ve onbaşı olarak yapmış yetenekli gençler ile ilkokul mezunu bayanlar alınmıştır. Kursları bitirenler ilkokulların birinci devrelerinde öğretmenlik yapmak üzere görevlendirilmişlerdir (MEB,1982:31).

Köy öğretmeni Yetiştirme işi 1937'de yeniden gündeme getirilmiş, biri Eskişehir Mahmudiye, diğeri de İzmir Kızıllıçullu'da olmak üzere iki eğitim yurdu açılmıştır. Bu okullar ilkokulun ikinci devresi ile üç yıllık bir öğretmen yetiştirme devresini kapsıyordu (MEB, 1982:30).

1940 yılında çıkarılan 3803 sayılı kanunla Köy Öğretmen Okulları, Köy Enstitüleri haline getirilmiştir. 1946 yılından başlayarak köy enstitülerinin gerek öğretim ilkeleri, gerek yönetim işleri ve gerekse işleyiş tarzında çeşitli değişiklikler yapılmıştır. 1954 yılında çıkarılan 6234 sayılı kanunla köy enstitüleri ve öğretmen okulları "ilköğretmen okulları" ismi altında birleştirilmiştir. Bu kanunla ilköğretmen okuluna dönüştürülen köy enstitülerinin süresi beş yıldan altı yıla çıkarılmıştır (Gürkan, 1993:22).

1953 yılında çıkarılan 6234 sayılı kanunla öğretmen yetiştiren kurumlar ilk Öğretmen Okulu adı altında birleştirilmiştir. Bu okullar, ilkokul üzerine 6, ortaokul üzerine 3 yıllık bir süreyi kapsıyordu (MEB,1982:31).

Acil öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla 11 Ekim 1960 tarihli bir kanunla, lise ve dengi okul mezunları ile üniversite ve yüksekokullardan mezun olamadan ayrılanlar bir kurstan geçirilerek, askerliklerini köylerde ilkokul öğretmeni olarak yapmışlardır. 26 Temmuz 1963 tarihli bir kanunla bu öğretmenler sürekli olarak öğretmenliğe geçmişlerdir (Akyüz 1993:337).

1970-1971 öğretim yılına kadar, ilkokul öğretmenleri lise dengi olan 3 yıllık öğretmen okullarından yetiştirile gelmiştir. 1970-1971 öğretim yılında süreleri dört

yıla çıkartılmıştır. 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, “Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir” hükmünü getirmiş ve öğretmenlerin hangi öğretim kademesinde olursa olsun, yüksek öğrenim görmelerinin gerektiğini öngörmüştür. Bunu sağlamaya doğru bir adım atılarak, Temel Eğitim 1. kademe denen okullara, yani ilkokullara sınıf öğretmeni yetiştirmek üzere, eğitim süresi uzatılarak iki yıllık Eğitim Enstitüleri'nin açılması kararlaştırılmıştır (Akyüz, 1993:332).

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda tüm öğretmen yetiştiren kurumların üniversitelere bağlanması öngörülmüştür. 20 Temmuz 1982 tarihinde çıkarılan 41 sayılı “Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile de iki yıllık Eğitim Enstitüleri Eğitim Yüksekokulu olarak üniversitelerin Eğitim Fakülteleri bünyesine, Eğitim Fakültesi olmayan üniversitelerde ise Rektörlük bünyesine alınmıştır (Gürkan, 1993:24).

1974 - 1975 öğretim yılında Eğitim Enstitüsü daha sonra da Eğitim Yüksekokulu adını alan ilkokullara öğretmen yetiştiren kurumlar 1989-1990 öğretim yılına kadar 2 yıllık eğitim kurumları olarak eğitimlerini sürdürmüşlerdir.

1989-1990 öğretim yılından başlayarak Eğitim Yüksekokullarının süresi iki yıldan dört yıla çıkarılmış, 11 Temmuz 1992 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yeni düzenlemeye göre de, Eğitim Yüksekokullarının bir kısmı bağlı oldukları Eğitim Fakülteleri ile birleştirilirken bir kısmı da Eğitim Fakülteleri haline dönüştürülmüştür (Gürkan, 1993:26).

Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme

Orta okullara öğretmen yetiştirme amacıyla, 1926-1927 öğretim yılında sadece edebiyat bölümü bulunan iki yıl süreli orta muallim mektebi Konya'da açılmıştır. 1927-1928 öğretim yılında okul Ankara'ya nakledilmiş ve okulda Edebiyat Bölümü yanında birde “pedagoji” bölümü açılmıştır (Cicioğlu, 1985:306).

Konya'dan Ankara'ya taşındığı sırada çeşitli binalarda eğitimini sürdüren okul, 1929-1930 öğretim yılında yapımı tamamlanan bugünkü binasına taşındı. Aynı yıl "Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü" adını alırken Edebiyat ve Pedagoji Bölümleri yanında Tarih, Coğrafya, Fizik, Kimya, (Tabiiye) ve Matematik Bölümleri de açıldı (Duman, 1991:48).

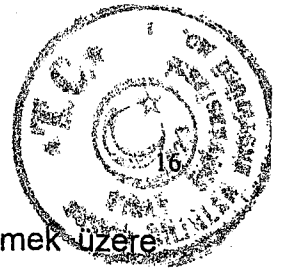
1932 yılında süresi dört yıla çıkarılan okulda aynı yıl Resim-İş, Beden Eğitimi Bölümleri de öğretime başlamıştır. 1935'lerden sonra adı Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü'ne dönüşmüştür. Günlük dilde ise bu Gazi Eğitim, Gazi Eğitim Enstitüsü biçimini aldı (Akyüz, 1993:334).

Gazi Eğitim Enstitüsü'nde 1937-1938 öğretim yılında Müzik, 1941- 1942 öğretim yılında Fransızca, 1944-1945 öğretim yılında İngilizce ve 1947-1948 öğretim yılında Almanca şubeleri açılmıştır. Aynı yıl içerisinde İstanbul, Balıkesir, İzmir öğretmen okulları aynı zamanda birer Eğitim Enstitüsü olarak çalışabilecek şekilde teşkilatlandırılmıştır (MEB, 1993:70).

1946-1947 öğretim yılında az öğretmenle çok hizmet görmek için, Türkçe, Coğrafya, Tarih, Matematik, Fizik, ve Tabii Bilimler Bölümü "Toplu Dersler Bölümü" adı altında birleştirildi. 1948-1949 öğretim yılında ise bu bölüm "Fen" ve "Edebiyat" olarak ikiye ayrıldı (Akyüz, 1993:334).

1967-1968 öğretim yılında tüm bölümlerin süresi üç yıl, 1978-1979 öğretim yılında da dört yıla çıkarılmıştır. Gazi Eğitim Enstitüsü, Temmuz 1982'de kurulan Gazi Üniversitesi'ne adını vermiş ve Gazi Eğitim Fakültesi'nin temelini teşkil etmiştir (Akyüz, 1993:338).

Temel eğitim ikinci kademeye ve liselere öğretmen yetiştiren Eğitim Enstitüleri 1978-1979 öğretim yılından itibaren Yüksek Öğretmen Okulu adını almıştır. Bu kurumlar 20 Temmuz 1982'de Eğitim Fakülteleri'ne dönüştürülüp, mevcut ya da yeni kurulan üniversitelere bağlanmıştır.

1934-1935 yılında mesleki ve teknik okullara öğretmen yetiştirmek üzere açılan Kız Teknik Öğretmen Okulu 1961-1962 öğretim yılında Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu adını almıştır (MEB, 1993:70).

Erkek Sanat Okullarının teknik ders öğretmenlerini yetiştirmek üzere 1937-1938 öğretim yılında üç yıl süreli Erkek Teknik Öğretmen Okulu açılmıştır. Öğretim süresi 1946- 1947 öğretim yılında dört yıla çıkarılan bu okul 1974-1975 öğretim yılında Yüksek Teknik Öğretmen Okulu adını almıştır (MEB, 1993:70).

Mesleki eğitim alanına öğretmen yetiştiren bir diğer kurumumuz da 1982 yılında sayıları yedi olan İmam Hatip okullarına meslek dersi, orta dereceli okullara da din dersi öğretmeni yetiştiren Yüksek İslam Enstitüleridir. Bu enstitüler 6 Kasım 1981 çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'yla İlahiyat Fakültesi ismini almışlardır. 20 Temmuz 1982'de, Yüksek Öğretmen Okulları'ndan bazıları Eğitim Fakülteleri, bazıları da Eğitim Yüksek Okulları haline dönüştürülerek mevcut ya da yeni kurulan üniversitelere bağlanmışlardır (Akyüz, 1993:336).

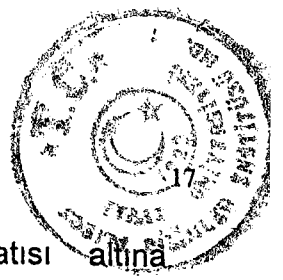
Öğretmen yetiştiren bu kurumların dışında, başka amaçlar için kurulan bazı kurumlarda öğretmen yetiştirmişlerdir. Özellikle İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ile Ankara Üniversitesi Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesinde, kuruldukları günden itibaren eğitim dersleri verilmiştir (Duman,1991:184). Bugün de Fen Edebiyat Fakülteleri öğretmen yetiştirmektedir.

1981 Yükseköğretim Reformu

Cumhuriyetin ilanından 1981 yılına kadar öğretmen yetiştirme görevini Milli Eğitim Bakanlığı üstlenmiştir. 1981 yılına gelindiğinde öğretmen yetiştirme görevi üniversitelere devredilmiştir.

6 Kasım 1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre Silahlı Kuvvetler ve Emniyet Teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları

dışındaki yükseköğretim kuruluşları üniversitelerin çatısı altına toplanmıştır (Karagözoğlu, 1992:151).

28 Mart 1983 tarihinde kabul edilen 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı hakkında 41 sayılı kanun hükmünde kararnamenin değiştirilerek kabulüne dair kanun ile de dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulları Eğitim Fakülteleri'ne ve iki yıllık Eğitim Fakülteleri ise Eğitim Yüksekokulları'na dönüştürülmüştür (Karagözoğlu, 1992:151).

Eğitim yüksekokullarının süresi 1990 yılında dört yıla çıkarılmıştır. 1992 yılında ise adları eğitim fakültesi olarak değiştirilmiş, eğitim fakülteleri bulunan üniversitelerde ise "Sınıf Öğretmenliği Bölümü" adıyla üniversiter yapı içerisine dahil edilmişlerdir (Bayrak, 1998:194).

Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma

Mart 1998 yılı itibariyle 113382 öğrencisi ve 3116 öğretim elemanı kadrosu olan 51 eğitim fakültesi yeniden yapılandırılmıştır. Yeni yapılandırma eğitim fakültelerindeki bölüm yapılanmasını, Milli Eğitim sistemimizdeki okul yapılanmasına paralel hale getirerek öğretmenlerin yan alan uygulamasına olanak vermektedir. Bu yapılanma, eğitim fakültelerindeki bilimsel çalışmaların öğretmen yetiştirme ve eğitim konularına yönelmesini ve temel bilimler alanındaki araştırmaların Fen Edebiyat Fakültelerinde yapılmasını öngörmektedir. Bununla Fen Edebiyat Fakülteleri ve Eğitim Fakültelerinin program binişikliğinin önüne geçmek amaçlanmıştır. Yeni düzenleme ile öğretmenlik sertifika programlarına son verilmekte ve daha nitelikli ortaöğretim alan öğretmeni yetiştirmek amacıyla Fen Edebiyat Fakülteleri mezunları için öğretmenlik eğitimine yönelik 1.5 yıllık tezsiz yüksek lisans programlarını Eğitim Bilimleri Enstitülerinde tamamlamalarını öngörmektedir. Eğitim Bilimleri Enstitülerindeki tezsiz yüksek lisans programlarına 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmaya başlanmıştır. Yeni

düzenlemeyle öğretmenlik programlarında uygulama önemli bir yer işgal etmektedir. Aday öğretmenlerin bizzat okul ve sınıf içi uygulamalar yoluyla öğretmenlik becerisi ve deneyimi kazanması amaçlanmaktadır. Bu düzenlemeyle, yabancı dil, resim-iş, müzik, beden eğitimi öğretmenleri için ilköğretim, ortaöğretim ayrımına gidilmemekte bu branşlar için dört yıllık lisans eğitimi yeterli görülmektedir. Diğer branş öğretmenleri için beş buçuk (4+1.5) yıllık bir öğrenim zorunluluğu getirilmiştir (Bayrak, 1998:155).

Sonuç olarak Eğitim Fakültelerinin öğretmen yetiştiren programlarında yapılan yeni düzenleme ile Eğitim Fakültelerinin, ülkenin öğretmen ihtiyacını daha etkili ve verimli bir biçimde karşılamaları, daha nitelikli öğretmen yetiştirmeye yönelik programlar yürütmeleri ve daha sağlıklı bir yapı içinde işlevlerini yerine getirmeleri öngörülmektedir (YÖK, 1998:109).

Daha önce de değinildiği gibi Fen Edebiyat Fakülteleri'nde 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğretmenlik sertifika programına son verilerek, öğretmenlik eğitimine yönelik 1.5 yıllık tezsiz yüksek lisans programı uygulamasına geçilmiştir. Öğrenciler 1.5 yıllık eğitimlerini Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı olarak sürdürecektir. Bu özelliğinden dolayı Fen Edebiyat Fakülteleri öğretmen yetiştiren kurum niteliğine bürünmüşlerdir.

Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu'nun 1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmasını istediği ve bu öğretim yılında uygulamaya konan 04.11.1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararıyla eğitim fakültelerinde yer alan ve alacak olan bölümler ve öğretmenlik programları şu şekilde belirlenmiştir (Duman, 1998:40).

- 1. İlköğretim Bölümü :** Okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, ilköğretim matematik öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği,
- 2. Türkçe Eğitimi Bölümü:** Türkçe öğretmenliği,

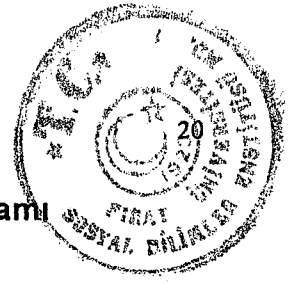

3. **Yabancı Diller Eğitimi Bölümü** : İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça ve Japonca öğretmenlikleri,
4. **Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü** : Müzik, Resim-iş öğretmenliği
5. **Beden Eğitimi ve Spor Bölümü** : Beden eğitimi ve spor öğretmenliği,
6. **Özel Eğitim Bölümü** : İşitme engelliler, Zihin engelliler, Görme engelliler, Çok engelliler ve Üstün zekalılar öğretmenlikleri,
7. **Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü** : Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği.
8. **Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Bölümü** : Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji öğretmenlikleri (3.5+1.5 ve 4+1.5).
9. **Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü** : Tarih, Coğrafya, Felsefe grubu, Türk dili ve edebiyatı öğretmenlikleri (3.5+1.5 ve 4+1.5).
10. **Eğitim Bilimleri Bölümü:**

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı (Duman, 1998:41).

Görüldüğü gibi bu düzenlemede öğretmenlik programları eğitim fakülteleri şemsiyesi altında ve ilgili bölümlerde toplanmıştır. Düzenleme yapılırken de, öğretmenlerin istihdam alanları ve özellikle ilköğretim okullarının öğretmen ihtiyacı dikkate alınmıştır. Bu düzenlemenin en ayırdedici yanı, ortaöğretim fen-matematik ve sosyal bilgiler alanı öğretmenlik programlarının kapısını, alan fakültelerinin 7. ve 8. yarıyıl öğrencilerine açarak, hizmet öncesi öğretmen eğitimini (3.5+1.5) ve (4+1.5) şeklinde tezsiz yüksek lisans düzeyine çıkarılmış olması ve eğitim bilimleri bölümüne lisans düzeyinde, eğitimde psikolojik hizmetler anabilim dalı dışında öğrenci alınmamasıdır (Duman, 1998:41).

Ortaöğretim tezsiz yüksek lisans programlarında yer alan dersler aşağıda gösterilmiştir (YÖK, 1998:137).

Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı
Zorunlu Dersler

I. Dönem

1. Öğretmenlik Mesleğine Giriş (3-0)3
2. Gelişim ve Öğrenme (3-0)3
3. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (3-2)4
4. Özel Öğretim Yöntemleri 1 (2-2)3
5. Okul Deneyimi 1(1-4)3

16 Kredi

II. Dönem

1. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (2-2)3 (temel)
2. Sınıf Yönetimi (2-2)3
3. Özel Öğretim Yöntemleri 2(2-2)3
4. Okul Deneyimi 2(1-4)3

12 kredi

III. Dönem

1. Öğretmenlik Uygulaması (0-12)6
2. Öğretmenlik Uygulaması Semineri (2-0)2
3. Rehberlik (3-0)3

11 kredi

Toplam 39 kredi

Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği lisans programı Tablo 1'de, okul öncesi öğretmenliği lisans programı Tablo 2'de, matematik öğretmenliği lisans programı Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 1 : Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı

1.Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Temel Matematik I	2 0 2
Canlılar Bilimi	3 0 3
Türk Tarihi ve Kültürü	3 0 3
Coğrafyaya Giriş	2 0 2
Türkçe I:Yazılı Anlatım	2 0 2
Yabancı Dil I	3 0 3
Atatürk İlk. ve İnk. Tar. I	2 0 2
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3 0 3
Kredi	20

II. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Temel Matematik II	2 0 2
Genel Kimya	3 0 3
Uygarlık Tarihi	2 0 2
Türkiye Coğ. ve Jeopolitiği	3 0 3
Türkçe II: Sözlü Anlatım	2 0 2
Yabancı Dil II	3 0 3
Atatürk İlk. ve İnk. Tar. II	2 0 2
Okul Deneyimi I	1 1 3
Kredi	20

III. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Genel Fizik	3 0 3
Türk Dili I: Ses ve Şekil Bil.	2 0 2
Ülkeler Coğrafyası	2 0 2
Cumhuriyet Dön. Türk Edb.	3 0 3
Sanat Eğt. Kuraml. ve Yönt.	2 0 2
Müzik I	2 0 2
Beden Eğitimi I	2 0 2
Bilgisayar	2 2 3
Gelişim ve Öğrenme	3 0 3
Kredi	22

IV. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Çevre Bilimi	2 0 2
Türk Dili II:Cümle ve Metin Bil.	2 0 2
Çocuk Edebiyatı	3 0 3
Resim-İş Eğitimi	2 0 2
Müzik II	2 0 2
Beden Eğitimi II	2 0 2
Fen Bilgisi Labaratuvarı	1 2 2
Güzel Yazı Tek. ve Öğret.	1 2 2
Öğretimde Planlama ve Değ.	3 2 4
Kredi	21

V. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Müzik Öğretimi	2 2 3
Fen Bilgisi Öğrt. I	2 2 3
İlkokuma ve Yazma Öğrt.	2 2 3
Hayat Bil.ve Sos. Bil. Öğr. I	2 2 3
Matematik Öğretimi I	2 2 3
Öğretim Tek.ve Materyal Gel.	2 2 3
Seçmeli I	2 0 2
Kredi	20

VI. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Beden Eğt. ve Oyun Öğrt.	2 2 3
Fen Bilgisi Öğrt. II	2 2 3
Türkçe Öğretimi	2 2 3
Hayat Bil.ve Sos.Bilg.Öğr.II	2 2 3
Matematik Öğretimi II	2 2 3
Sınıf Yönetimi	2 2 3
Seçmeli II	2 0 2
Kredi	20

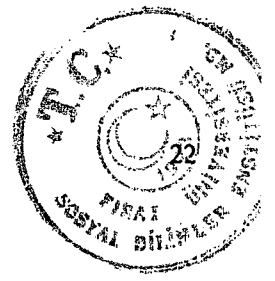
VII. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Konu Alanı Ders Kit. İnc.	2 2 3
Vatandaşlık Bilgisi	2 0 2
Din Kültürü ve Ahlak Bilg.	2 0 2
İlköğretimde Drama	2 2 3
Okul Deneyimi	1 4 3
Seçmeli III	2 0 2
Kredi	15

VIII. Yarıyıl

DERSİN ADI	T U K
Birleştirilmiş Sınıflarda Eğt.	2 0 2
Sağlık ve Trafik Eğitimi	2 0 2
Rehberlik	3 0 3
Öğretmenlik Uygulaması	2 6 5
Seçmeli IV	2 0 2
Kredi	14
Toplam Kredi	152

Kaynak:YÖK, Sınıf Öğretmenliği Programı, 1998:19

Tablo 2 : Okul Öncesi Öğretmenliği Lisans Programı

1.Yarıyıl			II. Yarıyıl		
DERSİN ADI	T	U K	DERSİN ADI	T	U K
O.Ö.Eğitimin İlke ve Yön.	3	0 3	Anne ve Çocuk Sağl.ve Hast.	3	0 3
İnsan Anatomisi ve Fizyoloj.	3	0 3	Çocuk Hareket Gel.ve Eğt.	3	0 3
Çocuk Gelişimi ve Psikolojisi	3	0 3	Çocuk Oyun Gelişimi	3	0 3
Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0 2	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0 2
Yabancı Dil I	3	0 3	Yabancı Dil II	3	0 3
Atatürk İlk. ve İnk. Tar. I	2	0 0	Atatürk İlk. ve İnk. Tar. II	2	0 0
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3	0 3	Uygulama I	0	6 3
Kredi		20	Kredi		20
III. Yarıyıl			IV. Yarıyıl		
DERSİN ADI	T	U K	DERSİN ADI	T	U K
Müzik Öğretimi I	2	2 3	Müzik Öğretimi II	2	2 3
Çocuk Dil ve Kavram Gelişi.	3	0 3	Çocuk Ruh Sağ.ve Uyum Boz.	2	2 3
O.Ö. Matematik Öğretimi	3	0 3	O.Ö. Fen Öğretimi	2	2 3
Konuşma ve Yazma Eğt. I	3	0 3	Konuşma ve Yazma Eğt. II	3	0 3
O.Ö. Bilgisayar Öğretimi	1	2 2	Beden Eğt. ve Oyun Öğret I	2	2 3
Müzik I	2	0 2	Beden Eğitimi II	2	0 2
Gelişim ve Öğrenme	3	0 3	Öğretimde Planlama ve Değ.	3	2 4
Kredi		17	Kredi		19
V. Yarıyıl			VI. Yarıyıl		
DERSİN ADI	T	U K	DERSİN ADI	T	U K
Beden Eğt. ve Oyun Öğret.II	2	2 3	O.Öncesi Eğitimde Drama	2	2 3
Resim Öğretimi I	3	0 3	Resim Öğretimi II	3	0 3
Çocuk Edebiyatı I	2	2 3	Çocuk Edebiyatı II	2	2 3
OÖ. Eğitimde Araç Yapımı I	3	0 3	OÖ. Eğitimde Araç Yap. II	3	0 3
Özel Eğitim	1	2 2	Uygulama II	0	6 3
Anne-Baba Eğitimi	3	0 3	Sınıf Yönetimi	2	2 3
Öğretim Tek.ve Materyal Gel.	2	2 3	Özel Öğretim Yöntemleri	2	2 3
Kredi		20	Kredi		21
VII. Yarıyıl			VIII. Yarıyıl		
DERSİN ADI	T	U K	DERSİN ADI	T	U K
Uygulama III	0	6 3	Rehberlik	3	0 3
Çoc. Yaratıcı.ve Yarı.Çoc.Eğt	2	2 3	Öğretmenlik Uygulaması	2	6 5
Özel Öğretim Yöntemleri II	2	0 3	Seçmeli III	3	0 3
Seçmeli I	3	0 3	Seçmeli IV	3	0 3
Seçmeli II	3	0 3			
Kredi		15	Kredi		14
			Toplam Kredi		146

Kaynak : YÖK, Okul Öncesi Öğretmenliği Programı, 1998:11

Tablo 3 : Matematik Öğretmenliği Lisans Programı

BİRİNCİ YIL			
1.Yarıyıl		II. Yarıyıl	
DERSİN ADI	T U K	DERSİN ADI	T U K
Analiz I	4 2 5	Analiz II	4 2 5
Soyut Matematik	3 0 3	Geometri	3 0 3
Genel Biyoloji I	3 2 4	Genel Biyoloji II	3 2 4
Atatürk İlk.ve İnk. Tar. I	2 0 0	Atatürk İlk.ve İnk. Tar. II	2 0 0
Türkçe I: Yazılı Anlatım	2 0 2	Türkçe II: Sözlü Anlatım	2 0 2
Yabancı Dil I	3 0 3	Yabancı Dil II	3 0 3
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	3 0 3	Okul Deneyimi I	1 4 3
Kredi	20	Kredi	20
İKİNCİ YIL			
III. Yarıyıl		IV. Yarıyıl	
DERSİN ADI	T U K	DERSİN ADI	T U K
Analiz III	4 0 4	Analiz IV	4 0 4
Lineer Cebir I	3 0 3	Lineer Cebir II	3 0 3
Genel Fizik I	4 2 5	Genel Fizik II	4 2 5
Genel Kimya I	3 2 4	Genel Kimya II	3 2 4
Bilgisayar	2 2 3	Öğretimde Planlama ve Değ.	3 2 4
Gelişim ve Öğrenme	3 0 3		
Kredi	22	Kredi	20
ÜÇÜNCÜ YIL			
V. Yarıyıl		VI. Yarıyıl	
DERSİN ADI	T U K	DERSİN ADI	T U K
İstatistik ve Olasılık I	2 2 3	İstatistik ve Olasılık II	2 2 3
Cebire Giriş	3 0 3	Elementer Sayı Kuramı	3 0 3
Fen Bilgisi Lab. Uyg. I	2 2 3	Fen Bilgisi Lab. Uyg. II	2 2 3
Analitik Geometri	3 0 3	Sınıf Yönetimi	2 2 3
Öğretim Tek.ve Materyal Gel.	2 2 3	Özel Öğretim Yöntemleri I	2 2 3
Seçmeli I	3 0 3	Seçmeli II	3 0 3
Kredi	18	Kredi	18
DÖRDÜNCÜ YIL			
VII. Yarıyıl		VIII. Yarıyıl	
DERSİN ADI	T U K	DERSİN ADI	T U K
Bilg. Des. Matematik Öğreti.	3 0 3	Konu Alanı Ders Kit. İnc.	2 2 3
Fen Bilimleri Öğretimi	2 2 3	Rehberlik	3 0 3
Okul Deneyimi II	1 4 3	Öğretmenlik Uygulaması	2 6 5
Seçmeli III	3 0 3	Seçmeli V	3 0 3
Seçmeli IV	3 0 3	Seçmeli VI	3 0 3
Kredi	18	Kredi	17
		Toplam Kredi	153

Kaynak: YÖK, Matematik Öğretmenliği Programı, 1998:36

ÖĞRETMENLİK MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNİN GELİŞİMİ

Ülkemizde öğretmen yetiştiren ilk kurum olan Darülmuallimin-i Rüşdi'nin kuruluş tarihi olan 16 Mart 1848 yılından günümüze kadar geçen sürede, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri az ya da çok hemen hemen tüm öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulmuştur.

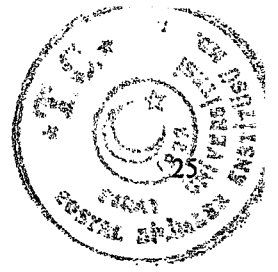
Öğretmenlik mesleği açısından çok önemli olan hatta öğretmenliği bir meslek haline getiren bu dersler zaman zaman göz ardı edilmiş, alan derslerinde yeterli olan bir kişinin öğretmenlik yapabileceği anlayışı hakim olmuş ve yıllarca alan dışından binlerce kişi öğretmen olarak atanmışlardır. Bu yanlış uygulamanın hep öğretmen açığını kapatmak için yapıldığı belirtilmiş, fakat hiçbir zaman öğretmen yetiştirmeye yönelik sağlıklı bir planlama yapılmamıştır.

İlk Milli Eğitim Bakanı olan Abdurrahman Sami Paşa, Rüşdiye mekteplerini yaygınlaştırma çabasına girmiş ve Darulmuallimin mezunu öğretmen adaylarından yeterli sayıda eleman bulunmadığını ve bazı Darulmuallimin mezunlarında bilgi eksikliğinin olduğunu ileri sürerek Darulmuallimin dışından da sınavla öğretmen olma yolunu açmıştır (Akyüz, 1998:8).

Öğretmen okulları dışından öğretmen atama yanlısına Cumhuriyet Dönemi'nde de çeşitli nedenler ileri sürülerek devam edilmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde öğretmen yetiştiren kurumların dışından yapılan öğretmen atamalarına ilişkin bazı uygulamalar şunlardır:

- a) Sınav ve kurs yoluyla ortaöğretim öğretmenliği (1926)
- b) Yardımcı öğretmenlik (1934)
- c) Kursla öğretmen yetiştirme (1936)
- ç) Kursla öğretmen yetiştirme (1960)
- d) Yedek subay öğretmenliği (1962'den günümüze kadar uygulanmıştır.)
- e) Vekil öğretmenlik (halen devam eden bir uygulamadır.)

- f) Barış gönüllüleri (1965)
- g) Öğretmenlik formasyonu (özellikle Fen Edebiyat Fakülteleri'nde uygulanmıştır. 1998-1999 öğretim yılında kaldırılmıştır.)
- h) Mektupla öğretmen yetiştirme (1974)
- i) Hızlandırılmış programla öğretmen yetiştirme (1978)
- j) Askerliğini öğretmen olarak yapanlar (1987'de başlamıştır.)
- k) Bütün fakülte mezunlarının öğretmen olarak atanması

Öğretmenlik mesleğine bu yollarla atanan öğretmen sayısı bazı dönemlerde çok büyük rakamlara ulaşmıştır.

Örneğin 1978 yılında öğretmen açığını kapatmak amacıyla hızlandırılmış programlar düzenlenmiştir. Çok yoğun dersler ve birden fazla öğretimle yapılan bu uygulamada normal öğretim süresinin %25-50'si kadar bir süre çalışma yapılabiliştir. Bu şekilde on binlerce gençte öğretmenlik diploması verilmesi, her geçen gün güçlendirilmesi gereken mesleği daha da yıpratmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1988 tarihli bir yayınında, 12 Eylül 1980'den önce, mesleğin gerektirdiği ehliyeti kazanma fırsatı bulamadan hızlandırılmış eğitim programlarından mezun sayılıp atanan yüz binin üzerinde öğretmen olduğu sayıları sistemdeki öğretmenlerin üçte birine yaklaştığı ve bu öğretmenlere en kısa zamanda, branşlarında kullanabilecekleri pratik metot ve tekniklerin kazandırılmasının kaçınılmaz olduğu belirtilmiştir (Akyüz, 1993:338).

Milli Eğitim Bakanlığı 1980 öncesi yapılan yanlışları görmüş ve bunun düzeltilmesi için bir an önce çalışmalara başlanılmasının gerekliliği üzerinde durmuştur. Fakat Milli Eğitim Bakanlığı 1980 yılından önce yaptığı bu yanlışları daha büyük bir yanlışlığı 1996 yılında yapmıştır.

1996 yılı ikinci atama döneminde on bin Sınıf Öğretmeni kontenjanına karşılık, çoğu Ziraat Fakültesi mezunları olmak üzere 47000 başvuru olmuştur. Bu kişiler öğretmen olarak atanırken "Pedagojik Formasyon" aranmamış, fakat

illerde düzenlenen iki aydan kısa süreli Pedagojik Formasyon Kurslarından geçirilmişlerdir (Akyüz, 1998:6).

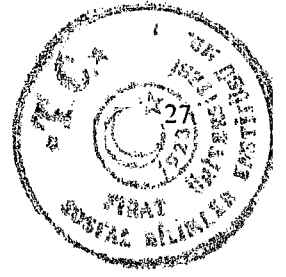
Bu kurs 1996-1997 öğretim yılı sonunda düzenlenmiş, öğretmenlere iki ay boyunca şu dersler verilmiştir:

- Eğitim Bilimine Giriş
- Eğitim Sosyolojisi
- Eğitim Teknolojisi
- Eğitim Psikolojisi
- Eğitim Yönetimi ve Denetimi
- Okullarda Rehberlik Hizmetleri
- Genel Öğretim Metotları
- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Öğretmenlik Meslek Bilgisini alan dışından gelen öğretmenlere 2 ay gibi kısa sürede kazandırmak amacıyla düzenlenen bu kurs; bu derslere verilen önemin yetersizliğini açıkça göstermektedir.

1909-1912 tarihleri arasında bile, Satı Bey herkesin öğretmenlik yapabileceği zihniyetine şiddetle karşı çıkmış, öğretmenliğin kendine özgü yetenekler ve bilgiler gerektiren bir meslek olduğunu savunmuştur. Ona göre bu bilgilerin en önemlileri Feyz-i Terbiye ve Pedagoji derslerinde öğrenilebilir. Bunlar esas olarak genel ve özel öğretim ilke ve yöntemleri ile ilgili bilgilerdir. Ayrıca, o, öğretmen olmak için "uygulama" ya da çok önem verilmesi gerektiğini savunmuştur (Akyüz, 1998:7).

Öğretmenlik Mesleği açısından bu kadar önemli olan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrasındaki gelişimi şöyle olmuştur.

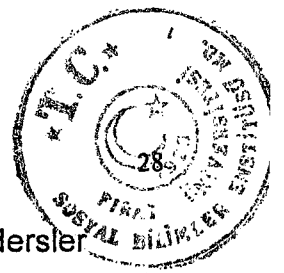
Cumhuriyet Öncesi Dönemde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gelişimi

Daha önce de belirttiğimiz gibi öğretmen yetiştiren ilk okul olan Darulmuallimin 1848 yılında açılmıştı. Darulmuallimin ilk kurulduğu sıralarda fenni terbiye, usuli tedaris gibi dersler programda yer almamıştır. Bu dersler daha sonraları 1861 yılında Ahmet Cevdet Paşa tarafından ele alınan Darulmuallimin Nizamnamesi ile programa girmeye başlamıştır.(Ergin, 1977:571)

1861 yılında Ahmet Cevdet Paşa tarafından ele alınan ve uygulamaya konulan Darulmuallimin Nizamnamesi'ne göre Darulmuallimin'de okutulacak Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri şunlardır: (bugünkü terimlerle) Ders verme ve öğretim yöntemi, Farsça, Aritmetik, Geometri, Alan ölçümü. Astronomi, Coğrafya (Akyüz, 1993:154).

Yönetmeliğe ders verme ve öğretim yöntemleri dersinin, hem de ilk ders olarak konması, bu dersin öğretmenlik mesleği için ne kadar önemli olduğunu gösterir. Yetişecek öğretmenin kalitesiyle bu ders arasında çok yakın bir ilişki bulunduğu tartışmasız kabul edilebilir (Binbaşoğlu, 1998:111).

1874 yılında İstanbul Darulmuallimini'nin şubelerinde okutulan dersler tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4 : 1874 yılında İstanbul Darülmuallimini'nin şubelerinde okutulan dersler

Darülmuallimin-i Sıbyan (İlköğretmen Okulu)	Darülmuallimin-i Rüşdiye (Ortaöğretmen Okulu)	İdadiye (Lise) Şubesi
Müddet-i Tahsiliyesi : 2 yıl (Öğrenim süresi)	Müddet-i Tahsiliyesi : 3 yıl (Öğrenim süresi)	Müddet-i Tahsiliyesi : 3 yıl (Öğrenim süresi)
Dersleri	Dersleri	Dersleri
<ul style="list-style-type: none"> • Usul-i Tedrisiye (Öğretim Yöntemleri) • Lisan-ı Türki ve İmlâ • Tenasübe (Orantı) Kadar Hesap • Muhtasar Tarih-i Osmanî (Kısa Osmanlı Tarihi) • Muhtasar Coğrafya • Mebad-i Hendese ve Meseha (Geometri ve Alan Ölçümlerine Giriş) • Farisi • Yazı	<ul style="list-style-type: none"> • Maa Tercüme, Arabî (Arapça ve Tercümesi) • Farisi (Farsça) • Hesap • Cebir • Hendese (Geometri) • Tarih • Coğrafya • İmlâ • İnşa (Düz yazı dersi) • Rik'a (Bir yazı biçimi) • Resim	<ul style="list-style-type: none"> • Hesap • Muamelat ve Usul-i Defteri (Miras, Eşya, Borç Hukuku ve Muhasebe) • Cebir • Mantık • Tarih-i Umumi ve Osmanî (Genel Tarih ve Osmanlı Tarihi) • Lisan-ı Ecnebi (Yabancı Dil) • Hüsn-i Hat (Güzel Yazı) • Resim • İnşa-i Türki (Türkçe'de Düzyazı) • İlm-i Belagat (Güzel Konuşma) • Hendese (Geometri) • Müsellesat-ı Müsteviye (Düzlem Trigonometri) • Kozmoğrafya • Mebadi-i Ulum-i Tabiiye (Tabii Bilimlere Giriş) • Hıfzıssıhha (Koruyucu Sağlık, Hijyen)

Kaynak : AKYÜZ, Y. Türk Eğitim Tarihi, 1993:158.

Tablo 4'de görüldüğü gibi ilkokullara öğretmen yetiştiren Darülmuallimin-i Sıbyan'da bugünkü anlamda öğretmenlik meslek bilgisi dersleri arasında sayabileceğimiz Usul-i Tedrisiye (öğretim yöntemi) dersi de yer almaktadır.

İstanbul Darülmuallimini'ni Rüşdiye ve İdadiye şubelerine ise Usul-i Tedris (Öğretim Yöntemi) dersi ancak 1878'de girebilmiştir (Akyüz, 1993:138).

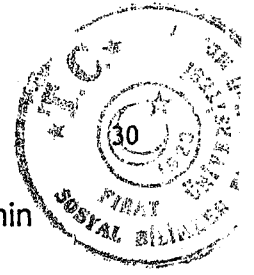

1870 tarihinde bayan öğretmen yetiştirmek amacı ile açılan Darümuallimat'ın ilk yılındaki programında öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle ilgili herhangi bir ders yer almamıştır. Okulun ilk programında; coğrafya, osmanlı tarihi, resim, hesap, nakış, sülüs ve nesihle ilgili hat yazısı, yazım kuralları, dini ve ahlâki bilimlere giriş gibi dersler okutulmuştur (Ergin, 1977:671).

1879-1880 öğretim yılında darümuallimat'ın (Kız Öğretmen Okulu) programına Usul-i tedris (öğretim yöntemleri) dersi konmuş , bir yıl sonra da kaldırılmıştır.1890-1891 öğretim yılında bu ders tekrar konularak muallimliğine Ayşe Sıdika Hanım tayin edilmiştir. 1895 yılında Darümuallimat'ın programında Usul-i tedris (öğretim yöntemi) dersi yine yer almıştır (Akyüz, 1993:160).

1889-1890 tarihinde Münif Paşa'nın himmetiyle Darümuallimin-i Aliye (Yüksek öğretmen okulu) açılarak programına Fenn-i Terbiye (Eğitim Bilimi) dersi konmuş, Selim Sabit Efendi on üç yıl kadar bu dersi okutmuştur (Akyüz, 1993:160).

İlerleyen yıllarda öğretmenlik bilgisiyle ilgili derslere programlarda yer vermeye devam edilmiştir. 1898 yılına geldiğinde İstanbul Darümuallimin-i İptidaiye (İlköğretmen okulu) Şubesinin ve İstanbul Darümuallimatı'nın (Kız öğretmen okulu) programında yer alan dersler ve haftalık ders saatleri tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: 1898 Yılındaki İstanbul Darülmüallimin-i'ne Bağlı İptidaiye Şubesinin Programı ve Haftalık Ders Saatleri

DERSLER	1.SINIF	2.SINIF
Kur'an-ı Kerim maa tecvid Fıkh-ı Şerif (Tecvidli Kur'an-ı Kerim ve İslam Hukuku)	4	3
Dürr-i Yekta Şerhi (İlmihal)	2	-
Arabi Sarf ve Nahiv (Arapça Dilbilgisi)	2	2
Kavaid-i Farisi ve Gülistan (Farsçanın Kuralları ve Gülistan)	2	2
Hesap	2 (Cezriyata kadar) (Matematikte köklere kadar)	2 (Cezriyattan aşağı) (Köklerden aşağı)
Coğrafya	2 (Mebadisi ve Osmanlı Coğrafyası)(Coğrafyaya Giriş ve Osmanlı Coğrafyası)	2 (Umumi Osmanlı) (Genel ve Osmanlı Coğrafyası)
Tarih-i İslam	2	1
Türkçe Kavaid ve İmla (Türkçenin Kuralları ve İmla)	3	-
İlm-i Eşya (Tabiyat Bilgisi)	1	1
Hüsn-i Hat (Güzel Yazı)	1	1
Usul-i İnşa (Düzyazı Yöntemi)	-	1
Fransızca	-	1
Usul-i Tedris ve Terbiye-i Ahlakiye (Öğretim Yöntemi ve Ahlak Öğretimi)	-	1
Toplam	21	18

Kaynak : AKYÜZ, Y. Türk Eğitim Tarihi,1993: 215

Tablo 5'de görüldüğü gibi Usul-i Talim dersi 2. sınıfta haftada bir saat olarak okutulmuştur.

Tablo 6 : 1898'de İstanbul Darulmuallimatı'nın Programı ve Haftalık Ders Saatleri

Dersler	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf
Kur'an-ı Kerim ve Tecvid	2	1	1
Ulum-i Diniye (Dini Bilimler)	2	2	2
Arabi	2	2	2
Farisi	1	1	1
Kavaid-i Osmaniye ve Müntehebat (Osmanlıcanın genel kuralları)	1	1	1
Kitabet ve Tatbikatı (Yazılı anlatım ve uygulama)	1	1	2
Hüsn-ü Hat (Güzel Yazı)	1	1	1
Usul-i Tedris (Usul-i alim ve idare-i mekatip) (Öğretim yöntemi)	2	1	1
Ahlak	-	2	1
İlm-i Eşya (Tabiat Bilgisi)	1	1	1
Mevalid ve Ulum-i Tabiiye (Zooloji, Botanik ve Tabii Bilimler)	-	1	1
Hıfzıssıhha (Koruyucu sağlık)	-	1	1
İdare-i Beytiye (Ev idaresi)	1	2	2
Hesap (Matematik)	2	1	1
Hendese (Geometri)	1	1	1
Resim	1	1	1
Coğrafya	2	1	1
Tarih	1	1	1
Musiki	1	1	1
El Hünéri (El becerisi)	4	3	3

Kaynak : AKYÜZ, Y. Türk Eğitim Tarihi, 1993:215

Tablo 6'da görüldüğü gibi İstanbul Darulmuallimatı'nda Usûl-i Tedris (Eğitim, öğretim yöntemi) dersi birinci sınıfta haftada iki saat, üçüncü ve dördüncü sınıflarda ise haftada birer saat okutulmuştur.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri'ne verilen önem Satı Bey'in Darulmuallimin'e müdür olarak atanmasıyla daha da artmıştır. Satı Bey Darulmualliminde ilk kez projeksiyonla eğitim usulünü getirmiş, onun ısrarı üzerine İstanbul ve taşra iptidai muallimlerinin ıslah ve tasviyesine başlanmış ve bunların usul-i tedris ve terbiye görmelerine hizmet için tatbikatlı konferanslar verilmiş, öğretmen adaylarının yetiştirilmesi için uygulama sınıfları açılmış, yine

onun emriyle iptidai sınıflarına bir üçüncü sınıf meslek ve tatbikat sınıfı açılmıştır. (Ergin, 1977:584).

1915 yılına gelindiğinde 4 yıllık bir okul olan İstanbul Darulmuallimini'nde okutulan Öğretmenlik meslek bilgisi Dersleri'nin ağırlığı tablo 7'de görüldüğü gibi birçok dersten daha fazla olmuştur.

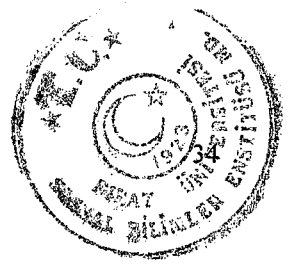

Tablo 7 : 1915'te Darulmuallimin-i İptidaînin Ders Programları

Dersler	1.Sene	2.Sene	3.Sene	4.Sene	
Malûmat-ı Diniye	Kur'an-ı Kerim ve Tecvid	1	1	-	1
	İbadet	2	1	1	-
	Siret-i Nebeviye (Hz. Muhammed'in Hayatı.	-	-	-	-
Türkçe	Sarf, Nahiv (Arapça dilbilgisi)	2	2	-	-
	Kıraat ve İmla (Doğru okuma ve yazma)	2	2	2	-
	Ezber ve İnşad (Ezber ve şiir okuma)	1	1	1	-
	Tahrir (Yazı, kompozisyon)	1	1	1	-
	Kavaid-i Edebiye ve Kıraat (Edebiyat ve okuma kuralları)	1	-	1	1
	Usûl-u Tahrir (Yazı ve kompozisyon)	-	-	-	-
Hat (Yazı)	2	2	1	1	
Lisan-ı Ecnebi (Yabancı Dil)	3	2	1	-	
Hesap (Matematik)	-	-	-	2	
Cebir	1	2	2	2	
Resm-i Hattî, Hendese, Fenn-i Mesaha (Gölgesiz ve boyasız resim çizimi, Geometri)	-	-	-	1	
Kozmoğrafya	-	-	-	1	
Usûl-i Defteri (Muhasebe)	2	2	1	1	
Coğrafya	2	2	2	1	
Tarih	1	2	1	1	
Fizik	1	1	1	-	
Kimya	2	-	-	-	
Hayvanat (Zooloji)	-	2	-	-	
Nebatat (Botanik)	-	-	1	-	
Tabakat (Jeoloji)	-	-	1	1	
Teşrih ve Fizyoloji-i beşer ve Hıfzıssıha (Anatomi, İnsan fizyolojisi ve koruyucu sağlık)	-	-	-	1	
Hıfzıssıha-i Mekâtip (Hijyen Okulu)	-	-	3	3	
Ziraat	-	-	3	3	
Fenn-i Terbiye (Eğitim Bilimi)	2	2	2	-	
Musiki ve Gına (Musiki ve müzik)	2	2	2	2	
El işleri ve Terbiye-i Bedeniye (Beden Eğitimi)	2	2	2	-	
Resim	2	2	2	1	
Ahlâk, Malûmat-ı medeniye ve hukukiye (Ahlak, medeniyet ve hukuk bilgisi)	-	1	1	1	
Tatbikat	-	-	-	9	
Toplam	32	32	32	33	

Kaynak : AKYÜZ, Y. Türk Eğitim Tarihi, 1993:243

Tablo 7'de görüldüğü gibi 1925 yılında Darulmuallimin'in İptidaiye Şubesi'nin birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarında Fenn-i Terbiye (Eğitim Bilimi) dersi haftada ikişer saat okutulmuştur. Yine hizmet öncesi eğitim için son derece önemli olan Tatbikat (uygulama) dersine son sınıfta haftada 9 saat yer verilmiştir.

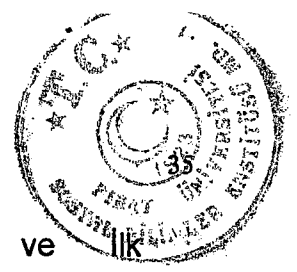

Osmanlı Dönemi'nde öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan Usûl-i Tedris, Usul-i Tedris ve Terbiye (Öğretim Yöntemleri ve Eğitim), Rehber-i Tedris ve Terbiye, İlm-i Terbiye-i Etfal (Çocuk Eğitimi Bilimi) Dersleri'nde okutulan ders kitaplarının içerikleri incelendiği zaman, az da olsa bizim bugünkü "Meslek Dersleri" programlarında gördüğümüz konuların varlığını görebiliriz : (1) Bedensel, Zihinsel, Duygusal ve Ahlaki Yönleriyle Eğitim Yöntemleri; (2) Genel Öğretim Yöntemleri ; (3) Özel Öğretim Yöntemleri ; (4) Eğitim Yöneticiliği, bazı kitaplarda "Eğitim Tarihi" ve hatta "Rehberlik" niteliğinde bölümler vardır. Bunların yanı sıra, zaman zaman "Psikoloji"ve "Ahlak" derslerinin de okutulduğu görülmektedir. Bu durum, 1909'a kadar sürmüştür. 1910'da dersin adı "Usul-ü Talim ve Terbiye ve Hıfzıssıhat" (Eğitim ve Öğretim Yöntemleri ve Sağlık Koruma) adını alarak "Sağlık Bilgileri" ile program biraz daha zenginleştirilmiştir. Fakat, bu tarihte, bu derslerde İstanbul Öğretmen Okulu Müdürü bulunan Satı Bey'in "Fenn-i Terbiye" (Pedagoji) adlı kitabı yayımlanmış ve kitap, yazarı tarafından okutulmuştur. Nitekim, bundan sonra 1915'teki program değişikliğinde dersin adı da "Fenn-i Terbiye" olmuştur. "Sağlık Koruma" dersi, "İnsan Fizyolojisi" dersine eklenmiştir. Ayrıca, "Ahlak, Malûmat-ı Medeniye-i Hukukiye" adlı bir ders ile haftada 9 saat gibi önemli bir zaman "Ders Uygulamaları" na ayrılmıştır (Binbaşıoğlu, 1998:111).

Cumhuriyet Döneminde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gelişimi

Başlangıçtan 1946'ya

Öğretmen okulları 1915'de 4, 1924 yılında da 5 yıla çıkarılmıştır. Cumhuriyet döneminin bu ilk program değişikliğinde "meslek dersleri" bölümlenmiştir. Sosyoloji, Psikoloji, Eğitim, Eğitim Tarihi, Öğretim Yöntemleri ve Ders Uygulamaları öğretim programında yer almıştır. Kız Öğretmen Okulu Programı da tablo 8'de görüldüğü gibi düzenlenmiştir.(Binbaşıoğlu, 1998:111).

Tablo 8 : 1924'de İlk Darulmualliminler (İlköğretmen okulu) ve İlk Darulmuallimat'ların (Kız İlköğretmen okulu) Programı ve Haftalık Ders Saatleri

Dersler	1.Sene	2.Sene	3.Sene	4.Sene	5.Sene
Din Dersleri	2	2	-	-	-
Türkçe ve Edebiyat	6	5	5	3	3
Tarih	2	2	2	2	-
İctimaiyat (Sosyoloji)	-	-	-	-	2
Malumat-ı Vataniye	-	-	-	2	-
Ruhiyat, Terbiye, Terbiye Tarihi (Psikoloji, Eğitim, Eğitim Tarihi)	-	-	-	3	4
Usul-i Tedris ve Tatbikat (Öğretim Yöntemi ve Uygulaması)	-	-	-	-	9
Hesap (Matematik)	3	2	2	-	-
Hendese ve Resm-i Hattî (Geometri ve Çizim)	2	2	1	-	-
Cebir	-	-	-	2	-
Hikmet (Felsefe, Ahlak, Fizik)	-	2	2	1	-
Kimya	-	1	2	1	-
Hayvanat (Zooloji)	-	-	-	2	-
Nebatat (Botanik)	-	2	-	-	-
Ziraat (Darulmuallimatlarda yok)	-	-	2	-	-
Teşrih ve Fizyoloji (Anatomi ve Fizyoloji)	-	-	2	-	-
Umumi Hıfzıssıha ve Mektep Hıfzıssıhası (Genel Hijyen ve Mektep Hijyeni)	-	-	-	1	1
Tabakat (Jeoloji)	-	-	-	1	-
Coğrafya	2	1	2	1	-
Resim (Darulmuallimatlarda ilk yıl 2, sonra 1'er saat)	2	2	2	2	2
El İşleri (Darulmuallimatlarda yalnızca ilk üç yıl 1'er saat)	2	2	2	2	3
Yazı	2	1	-	-	-
Musiki (Darulmuallimatlarda keman dersleri de zorunlu)	1	1	1	1	1
Terbiye-i Bedeniye (Beden Eğitimi)	1	1	1	1	1
Ecnebi Lisanı (Yabancı Dil)	3	2	2	2	2
Dikiş-Biçki (Darulmualliminlerde yok)	1	1	1	2	1
İdare-i Beytiye (Ev İdaresi), Çamaşır, Ütü, Tathir (Temizlik) (Darulmualliminlerde yok)	-	-	2	-	-
Nakiş ve Beyaz İşleri (Darulmualliminlerde yok)	-	1	1	1	-
Tabahat (Yemek pişirme) (Darulmualliminlerde yok)	-	-	-	1	2
Çocuk Bakımı (Darulmualliminlerde yok)	-	-	-	-	1

Kaynak : AKYÜZ, Y. Türk Eğitim Tarihi, 1993:330

1926 yılından sonra, Gazi orta öğretmen okulu ve eğitim enstitüsü açıldıktan sonra da öğretmenlik meslek bilgisi dersleri tablo 9'da görüldüğü gibi okutulmaya devam edilmiştir (Binbaşoğlu, 1992:19).

Tablo 9 :1931 yılında Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nde Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri.

Ders	Sömestir: 1	Sömestir: 2	Sömestir: 3
Terbiye	2	2	2
Mantık ve Metodoloji	2	-	-
Umumi Tedris Usulleri	-	2	-
Hususi Tedris Usulleri	-	-	1
Tatbikat	-	1	3

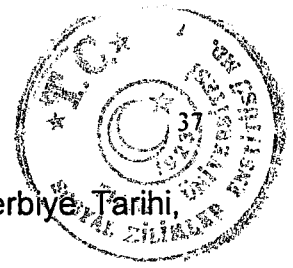
Kaynak : BİNBAŞIOĞLU, C. Çağdaş Eğitim, 1992:19.

Tablo 10 : 1931 yılında Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsünün Pedagoji Bölümünde Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri

Ders	Sömestir: 1	Sömestir: 2	Sömestir: 3
Pedagoji:Ter. Ter Tarihi	3	3	3
Felsefe Tarihi	-	3	3
Mantık ve Metodoloji	2	-	-
Umumi Tedris Usulleri	2	-	-
Hususi Tedris Usulleri	2	1	1
Tatbikat	1	2	3
Psikoloji: Umumi, Tecrübi,			
Çocuk ve Gençlik Psikolojisi	3	3	2
İctimaiyat (Sosyoloji)	-	-	2
Maarif Teşk. ve Teftişat	-	-	2

Kaynak: BİNBAŞIOĞLU, C. Çağdaş Eğitim, 1992:20

1933 yılında öğretmen okulları beş yıldan altı yıla çıkarılmış ve aynı dersler programda korunmuştur. İlköğretim okulları ise 1937'de Ortaokul üzerine üç yıl

olarak yeniden düzenlenmiştir. Bu programda Pedagoji, Psikoloji, Terbiye Tarihi, Tedris Usulü ve Uygulama ile Sosyoloji dersleri yine yer almıştır.

Tablo 11 : 1923-1946 Döneminde Bazı Okullarda Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı

Okul	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı (% olarak)
Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enst.	18.0
Erkek Meslek Öğretmen Okulu	7.5
Kız Öğretmen Okulu	4.1

Tablo 11'de görüldüğü gibi en fazla Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin okutulduğu okul Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsüdür. 1927 yılından itibaren bu derslere verilen önem azalmaya başlamıştır. 1927 yılında kurulan Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nde okutulan bu derslerin 1934 yılında açılan Kız Öğretmen Okulu'nda okutulan derslerden fazla olması bunun en açık kanıtıdır. Nitekim Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'nün 1941 yılındaki programında bu derslerin ağırlığı %3 ile %9 arasında olmuş, 1944 yılında ise bu derslerin ağırlığı tekrar yükseltilecek %14 dolaylarına çıkarılmıştır (Duman , 1991:50).

1946 - 1960 Dönemi

1950-1960 yılları arasında ülkemize gelen çok sayıdaki eğitim uzmanlarından biri de Roben J. Maaske'dir. Maaske, eğitim sistemi üzerinde yaptığı çalışmalar sonucunda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri ile ilgili şu önerilerde bulunmuştur (Duman, 1991: 88).

- 1-) Öğretmen yetiştiren kurumların programlarındaki genel kültür, alan ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin ağırlığında bir denge

sağlanmalıdır.

2-) Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri programda birbiriyle bağıntılı olmalı ve bu derslerin ağırlığı artırılarak kitap ve yayın eksikliği giderilmelidir.

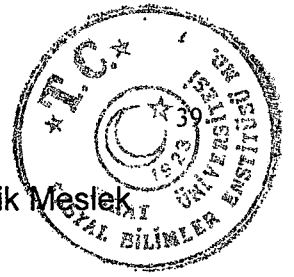
1952-1953 öğretim yılı başından itibaren Öğretmen Okulları ve Köy Enstitülerinin programları tablo 12'de görüldüğü gibi birleştirilerek Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri yeniden düzenlenmiştir. Bu program, 1953'te Beşinci Maarif Şurası'nda incelenerek kabul edilmiştir. (Binbaşıoğlu, 1998:112)

Tablo 12: 1953 yılında Öğretmen Okullarının Lise Kısmında Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri	Sınıf : 4	Sınıf : 5	Sınıf: 6
Psikolojiye Giriş	2	-	-
Eğitim Psikolojisi	-	2	3
Öğretim Metodu ve Uygulama	-	2	3
Eğitim Sosyolojisi	-	1	2
Teşkilat ve İdare	-	-	1
Seminer Çalışmaları	-	1	2

Kaynak: BİNBAŞIOĞLU, C. Milli Eğitim, 1998:112

Tablo 12'de görüldüğü gibi bu programda Pedagoji, Pedagoji Tarihi ve Özel Öğretim Yöntemleri dersleri yer almamıştır. Pedagoji dersi yerine, Eğitim Psikolojisi dersi konmuştur. Bu programın en iyi yanı, "Teşkilat ve İdare" dersinin meslek dersi arasına girmesi olmuştur. Bu ders sonradan "Eğitim Yöneticiliği" adını almıştır (Binbaşıoğlu, 1998:112).

Tablo 13 : 1946-1960 Döneminde Bazı Okullarda Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı

Okul	Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı (%) olarak)
Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Terbiye Enstitüsü	10 – 15
Kız Teknik Öğretmen Okulu	6
Erkek Teknik Öğretmen Okulu	10
Ticaret Öğretmen Okulu	10
Yüksek İslam Enstitüsü	-

1946-1960 Döneminde Gazi Orta Öğretmen Okulu'ndaki bölümlerde okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin ağırlığı %10 ile %15 arasında değişirken, bu ağırlık Kız Teknik Öğretmen Okulu'nda %6, Erkek Teknik ve Ticaret Öğretmen Okulu'nda %10 olarak gerçekleşmiştir.

İmam Hatip okullarına meslek dersi, orta öğretim okullarına da Din Bilgisi dersi öğretmeni yetiştirmek amacıyla 17.11.1959 tarih ve 405-2-575 sayılı Müdürler Komisyonu kararıyla kurulan Yüksek İslam Enstitüleri'nin programında 13 yıl boyunca tek bir Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersi yer almıştır (Duman, 1991:106).

1960 – 1982 Dönemi

1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile bütün öğretmen yetiştiren kurumların yüksek öğrenim düzeyine çıkarılması ile Eğitim Enstitüleri kurularak ilkokula öğretmen yetiştirme işi de Yüksekokul seviyesine çıkarılmıştır. 1979-1980 öğretim yılında ilkokullara öğretmen yetiştiren Eğitim Enstitülerinin 1.yarıyılında haftada 2 saat Eğitime Giriş, 3 saat Eğitim Programları ve Yöntem; 2.

yarıyıda 3 saat Eğitim Psikolojisi; 3. yarıyıda 2 saat Eğitim Sosyolojisi, 3 saat Ölçme ve Değerlendirme; 4. yarıyıda ise 2 saat Eğitim Yönetimi, 2 saat de Rehberlik dersi okutulmuştur (Akyüz, 1993 :333).

Tablo 14 : 1960-1982 Döneminde Bazı Okullarda Okutulan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Programdaki Ağırlığı

Okul	Ağırlık (% olarak)
Gazi Yüksek Öğretmen Okulu	14
Yüksek Teknik Öğretmen Okulu	7.1
Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu	24
Tic. Ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu	10
Endüstriyel Sanatlar Yüksek Öğr. Okulu	18
Yüksek İslam Enstitüsü	7.8

Tablo 14'de görüldüğü gibi bir önceki döneme göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin ağırlığında önemli bir artış görülmektedir. Özellikle Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda diğer okullara göre bu dersin ağırlığı oldukça fazladır. Yine Yüksek İslam Enstitüleri'nde uzun süre yer almayan bu derslerin ağırlığı 7.8 olmuştur. Yüksek Öğretmen Okulları'nda bu derslerin ağırlığı bir önceki dönemde bölümler arasında %10 - %15 arasında değişirken 1960 - 1982 döneminde ağırlığın %14 olduğu görülmektedir. Yüksek Teknik Öğretmen Okulu'nun programında ise diğer okulların aksine bu derslerin ağırlığında bir azalma görülmektedir.

Öğretmen yetiştiren kurumların programlarında, Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin ağırlığı sürekli olarak değişmiştir. Öğretmen yetiştiren kurumların üniversitelere 1982 yılında devredildiği sırada bu okulların programlarını oluşturan muhteva kategorilerinin ağırlığı tablo 15'de görüldüğü gibi son derece farklılık gösteriyordu.

Tablo 15 : 1982 Yılında Öğretmen Yetiştiren Kurumların Bazılarında Muhteva Kategorilerinin Ağırlığı

Öğretmen Yetiştiren Kurum	Genel	Öğretmenlik	Alan	Toplam
	Kültür	Meslek Bil.	Bilgisi	
	%	%	%	%
Kız Teknik Yüksek Öğretmen Ok.	26.2	19.6	54.2	100.0
Teknik Yüksek Öğretmen Ok.	21.3	6.9	71.8	100.0
Ticaret ve Turizm Yük. Öğr. Ok.	20.5	18.4	61.1	100.0
Endüstriyel Sanat Yük. Öğr. Ok.	21.5	16.7	61.8	100.0
Yüksek Öğretmen Okulu	11.2	13.9	74.9	100.0
Eğitim Enstitüsü	26.6	18.1	55.3	100.0
Kız Sanat Yüksek Öğr. Ok.	17.5	17.5	65.0	100.0
Erkek Sanat Yüksek Öğr. Ok.	14.4	8.7	76.9	100.0

Kaynak : MEB, Milli Eğitim, 1982:44

Tablo 15'de görüldüğü gibi öğretmen yetiştiren kurumların programlarında Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin ağırlığı %6.88 ile %19.57 arasında değişmektedir.

1982 Yılına Kadar Üniversitelerde Okutulan Eğitim Dersleri

Öğretmen yetiştirme görevini 1982 yılına kadar M.E.B.'na bağlı yüksek okullar üstlenmişlerdir. Fakat öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla çeşitli üniversitelere bağlı fakülte, akademi ve yüksekokullarda eğitim dersleri verilerek öğretmen yetiştirilmiştir. Üniversitelerin öğretmenlik formasyonu kazandırma programı MEB'na bağlı öğretmen yetiştiren kurumlarda olduğu gibi farklılıklar gösteriyordu.

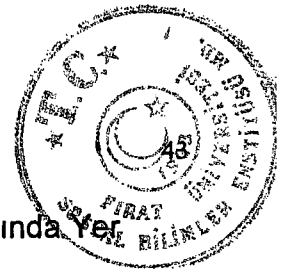
Bilindiği gibi 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 45. maddesi

Öğretmenlerde aranacak temel nitelikleri genel kültür, Özel alan ve pedagojik formasyon olmak üzere üç grupta toplamış; bu niteliklerin bir yönetmelikle belirlenmesi görevini de MEB'na vermiştir. İşte bakanlık bu kanuna dayanarak ilgili üniversitelerden uyguladıkları Öğretmenlik Bilgisi programlarını istemiştir. Bunun üzerine üniversiteler uyguladıkları öğretmenlik bilgisi programını Talim ve Terbiye Dairesine göndermişlerdir (Duman, 1991: 185).

Üniversitelerin 1978 yılındaki öğretmenlik meslek bilgisi programları tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16 : 1978 Yılında Üniversitelerin Öğretmenlik Sertifikası Programında Alan Derslerin Adları ve Kredileri

Öğretmenlik Sertifikası Derslerinin Adları	A.Ü. Eğt. F.	A.Ü. D.T. C.F.	Ata. Ü.	Boğ. Ü.	Ege Ü.	Hac. Ü.	Ist.Ü. Ped. K.	Ist.Ü. T.Psk .K.	O.D. T.Ü.
İstatistiğe Giriş			4			3**			
Eğitim ve İst. Giriş									3
Psikolojiye Giriş						3**	2		
Tecrübi Psikoloji								4	
Gelişim Psikolojisi	3		2						
Öğrenme Psikolojisi	3		2						
Eğitim Psikolojisi		2	2	3	3	3			3
Eğitim Sosyolojisi	3	2							3
Eğitim Felsefesi	3					3	4		
Eğitime Giriş		2	4	3	3				
Eğitim Yöntemleri									6
Didaktik							1		
Eğitimde Prog. Geliştirme						3			
Genel Öğretim Bilgisi	6		4		3				
Özel Öğretim Yönt.	3	2		3					
Özel Öğretim Uyg.				4		3	+	+	3
Eğitimde Ölçme ve Değ.				3	3	3			3
Eğitim Yönetimi			4						3
Eğitim Tarihi		2							3
Türk Milli Eğitim Tar. Ve Örg.					3				
Türk Maarif Tar. ve Problemler							1		
Karşılaştırmalı Eğitim		2							
Okul ve Toplum Gel.									6
Eğitim Teknolojisi									3
Ruh Sağlığı ve Rehberlik			2						
Ruh Sağlığı							1		
Karakter Formasyonu							1		
Pedagoji								4	
Seçmeli Ders			5-7		3				
Farklı Ders Sayısı Toplamı	6	6	8	6-8	5	8	7	3	10
Kredi Toplamı	21	12	24	23	15	24	10	8	36

(*)Kredili sistem uygulamayan üniversitelerde bir yarıyılıda devam edilen haftada bir saat ders, bir kredi sayılmıştır.

(**) Öğretmenlik sertifikası dışında, fakat ön şartlı dersler

(+) Toplamlara, uygulama kredisi dahil değildir. Edebiyat Fakültesi öğrencileri 3 hafta uygulama yapmaktadırlar. Fen dalları öğrencileri için belirli bir süre belirtilmemiştir.

Kaynak : DUMAN, T. Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme, 1991:186

Tablo 16'da görüldüğü gibi üniversitelerin öğretmenlik sertifikası programında yer alan dersler ve bu derslerin kredileri son derece farklıdır. Hatta aynı üniversiteye bağlı fakültelerin programları bile farklıdır. Millî Eğitim Bakanlığı bu farklılığı ortadan kaldırmak amacıyla hazırladığı pedagojik formasyon programını ilgili üniversitelere göndermiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı bu programa üniversitelerin sıcak bakmaması üzerine Bakanlık 13-14 Mart 1980 tarihinde üniversitelerin ve M.E.B.'na bağlı öğretmen yetiştiren kurumların temsilcilerinin katıldığı "Pedagojik Formasyon Programının Tartışılması" konulu bir toplantı düzenlenmiş, bu toplantıda alınan kararlar doğrultusunda Talim ve Terbiye Kurulu 1981-1982 Öğretim yılında uygulanmak üzere aşağıdaki derslerin yer aldığı programı kabul etmiştir (Duman, 1991:188).

ZORUNLU DERSLER

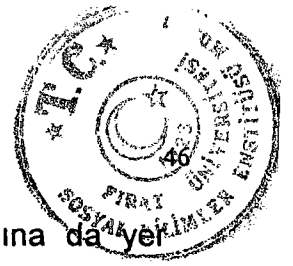
	<u>KREDİ</u>
Eğitime Giriş	3
Eğitim Psikolojisi	3
Eğitim Programı ve Öğretim Yöntemleri	3
Ölçme ve Değerlendirme	3
Özel Öğretim Yöntemleri	3
Rehberlik	3
Seçmeli Ders	3
Seçmeli Ders	3
TOPLAM	<hr/> 24

SEÇMELİ DERSLER

- 1) Psikolojiye Giriş
- 2) Eğitimin Psikolojik Temelleri
- 3) Eğitimin Sosyal Temelleri
- 4) Eğitim Felsefesi
- 5) Çocuk Gelişimi

- 6) Eğitim Felsefesi ve Sistemler
- 7) Gelişim Psikolojisi
- 8) Öğrenme Psikolojisi
- 9) Program Geliştirme
- 10) Program Geliştirme ve Öğretim
- 11) Didaktik
- 12) Karakter Formasyonu
- 13) Eğitim ve Kalkınma
- 14) Öğretim İlke ve Yöntemleri
- 15) Ruh Sağlığı
- 16) Eğitimde İstatistiksel Yöntemler
- 17) Türk Maarif Tarihi ve Problemleri
- 18) Türk Eğitim Tarihi
- 19) Türk Milli Eğitim Tarihi
- 20) Eğitim Tarihi
- 21) Türk Milli Eğitim Örgütü
- 22) Eğitim Yönetimi ve İdarecilik
- 23) Eğitim Yöneticiliği
- 24) Eğitim Teknolojisi
- 25) Öğretim Araçları
- 26) Gör - İşit Araç ve Yöntemleri
- 27) Eğitim Teknolojisi Uygulaması
- 28) Karşılaştırmalı Eğitim
- 29) Mukayeseli Eğitim Bilimi
- 30) Özel Eğitime Giriş
- 31) Özel Eğitim
- 32) Yetişkin Eğitimi
- 33) Mesleki ve Teknik Öğretimin İlkeleri
- 34) Mesleki ve Teknik Öğretimin Esasları
- 35) Yüksek Öğretim
- 36) Eğitim Semineri

Ayrıca programda en az üç haftalık öğretmenlik uygulamasına da yer verilmiştir. Bu gelişmelerden sonra toplanan X. ile XI. Milli Eğitim Şuraları'nda Öğretmenlik Meslek Bilgisi ile ilgili önemli kararlar alınmıştır.

X. Milli Eğitim Şurası'nda Öğretmen adaylarının hizmet Öncesi eğitimlerinin Alan Bilgisi, Öğretmenlik Meslek Bilgisi ve Genel Kültür derslerinden oluşması belirtilerek her kademe öğretmenlerinin yetiştirilmesi için aşağıdaki model Önerilmiştir (Duman, 1991:143).

Lisans + Öğretmenlik Sertifikası + Uygulama

Şuraya sunulan raporda, Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinden zorunlu olması önerilen dersler ve kredileri şöyledir:

<u>ZORUNLU DERSLER</u>	<u>Krd.</u>
Eğitime Giriş	3
Eğitim Sosyolojisi	3
Gelişim Psikolojisi (çocukluk veya ergenlik)	3
Öğrenme Psikolojisi	3
Değerlendirme	3
Öğretim İlke ve Yöntemleri(eğitim kademelerine göre)	3
Öğretim Araçları	3
Eğitimde Program Geliştirme	3
TOPLAM	3 x 8 = 24 kredi

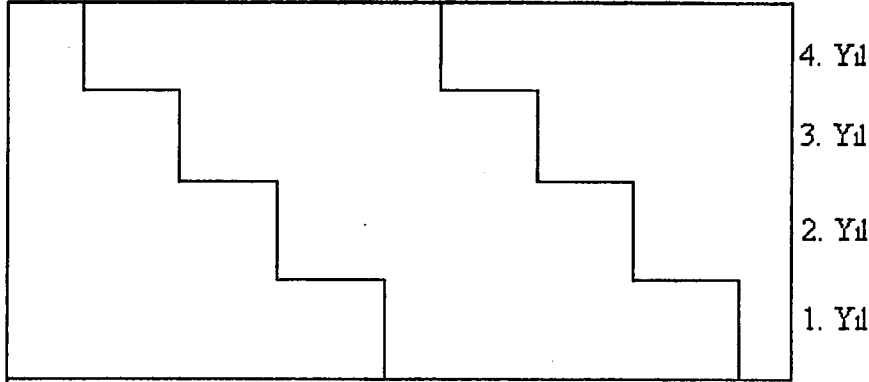
Ayrıca raporda, Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri arasında ihtiyaca ve amaca uygun seçmeli derslere yer verilmesi de önerilmiştir (Duman, 1991:145).

XI. Milli Eğitim Şurası'nda her kademe öğretmenliği için 4 yıllık bir lisans öğreniminin esas olması önerilerek öğretmen yetiştirme programlarında yer alan içerik kategorilerinin düzenlenmesi ve ağırlıklarında paralellik sağlanması teklif edilmiştir. Buna göre öğretmen yetiştirme programlarında muhteva kategorilerinin

Şekil 1'deki gibi düzenlenmesi önerilmiştir.

Şekil 1 : Muhteva Kategorilerinin Düzenlenmesi

Kaynak : MEB, Milli Eğitim, 1982:47

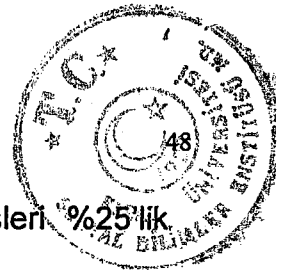
Bu düzenlemeye göre 4 yıl boyunca Alan Bilgisi dersleri sürekli olarak ağırlığını korurken Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin ağırlığı artmakta genel kültür derslerinin ağırlığı ise azalmaktadır.

Bu derslerin çeşidi, kredi ve ağırlıklarının da Tablo 17'deki gibi olması önerilmiştir.

Tablo 17 : Dört Yıllık Lisans Programı

Muhteva Kategorileri	DERS ÇEŞİDİ	KREDİ SAAT	AĞIRLIK %
Öğretmenlik meslek bilgisi (Uygulama dahil)	12	36	25.0
Alan Bilgisi	30	90	62.5
Genel Kültür	6	18	12.5
TOPLAM	48	144	100.0

Kaynak : MEB, Milli Eğitim, 1982: 48

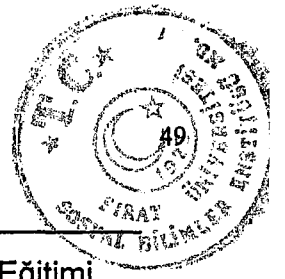
Tablo 17'de görüldüğü gibi Öğretmenlik Meslek Bilgisi Dersleri %25'lik ağırlığı ile Alan Bilgisi derslerinden sonra 2. sırada yer almaktadır.

Öğretmen Okullarının Üniversitelere Bağlanmasından Sonra Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gelişimi

1982 Yılında 41 Sayılı Kanun Gücünde Kararname ile öğretmen yetiştiren kurumlar üniversitelere bağlanmış böylece öğretmen yetiştirme işi tamamen YÖK bünyesine geçmiştir (MEB, 1998: 40).

Eğitim fakültelerinin bütün bölümlerinde alan ve genel kültür derslerine ilave olarak öğrencilere öğretmenlik formasyonu kazandırmak amacıyla Talim ve Terbiye Kurulu'nun 5.5.1980 tarih ve 62 sayılı kararıyla kabul ettiği 21 kredi tutarındaki öğretmenlik bilgisi programı uygulanmaktadır. YÖK bu derslerin verilmesi amacıyla 15.10.1982 tarih ve 4548 sayılı genelgesiyle bütün Eğitim Fakültelerinde Eğitim Bilimleri Bölümü kurulmasını istemiştir. Bu bölümler kendi öğrencilerinin yanı sıra Fen ve Edebiyat Fakülteleri öğrencilerine de formasyon programı uygulamaya başlamıştır (Duman, 1991:207).

Yüksek Öğretim Kurulu'nun 27.09.1985 tarihli toplantısında Eğitim Fakültelerinin öğretmenlik bilgisi dersleriyle ilgili programının da yeniden düzenlenmesine gidilmiştir. Bu düzenlemeye göre pedagojik formasyon derslerinin programdaki ağırlığı 19-21 kredi olmuş, üç haftalık zorunlu staj uygulaması getirilmiş ve programda yer alacak zorunlu ve seçmeli dersler belirtilmiştir. Buna göre programda yer alan zorunlu ve seçmeli dersler şunlardır (Duman, 1991:208).

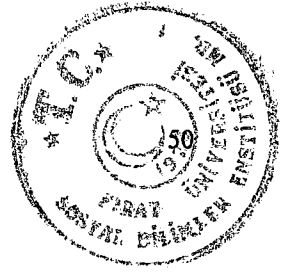
<u>Zorunlu Dersler</u>	<u>Kredisi</u>	<u>Seçmeli Dersler:</u>	
Eğitim Bilimine Giriş	3	Eğitim Felsefesi	Yetişkinler Eğitimi
Eğitim Psikolojisi	3	Program Geliştirme	Eğitim Teknolojisi
Genel Öğretim Metotları	3	Eğitim Yönetimi ve Den.	Eğitim ve Kalkınma
Ölçme ve Değerlendirme	3	Eğitim Planlaması	Özel Eğitim
Özel Öğretim Metotları	3	Türk Eğitim Tarihi	Gör. İşt. Araç ve Yönt.
Eğitim Sosyolojisi	2	Eğitim Teknolojisi	Eğitim Teşkilatımız
Seçmeli Ders	2	Eğitim Araçları	Araştırma Teknikleri
		Istatistik	

Günümüzde Öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan meslek derslerinin sayısı en az yedidir. Eğitim Fakültelerinde en çok okutulan dersler şunlardır; Eğitime Bilimine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Eğitim Sosyolojisi, Genel Öğretim Yöntemleri, Araştırma Teknikleri, Ölçme ve Değerlendirme Öğretmenlik Stajı 21 gün (Binbaşıoğlu, 1998:113).

1997 Yılında Alan Dışından Gelen Öğretmenlerin Yetiştirilmesi İçin Açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Programında Yer Alan Dersler

Sınıf öğretmeni olarak yetiştirilmeyen ve her hangi bir fakülte mezunu olup öğretmen olarak atanan öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili eksikliklerini gidermek amacıyla 1996–1997 öğretim yılı sonunda Milli Eğitim Müdürlüklerince 2 ay kadar süren bir kurs düzenlenmiştir. Bu kursun programında yer alan dersler ve derslerin kredileri aşağıda gösterilmiştir.

<u>Dersin Adı</u>	<u>Kredi</u>
Eğitim Bilimine Giriş	25
Eğitim Sosyolojisi	25
Eğitim Psikolojisi	25
Eğitim Teknolojisi	20
Eğitim Yönetimi ve Denetimi	25
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	30
Okullarda Rehberlik Hizmetleri	20
Genel Öğretim Metotları	30

Araştırmanın 3. bölümünde bu derslerin öğretmenlerde meydana getirdiği davranış değişikliklerini saptamak amacıyla ilgili kişilere sorular yöneltilmiştir. Bu nedenle bu dersler hakkında aşağıda kısa bilgiler verilmiştir.

Eğitim Bilimine Giriş

Eğitimle ilgili olan bilgilere ve uygulamalara bir giriş ve tanıtım niteliği taşıyan Eğitim Bilimine Giriş dersi daha çok eğitimle ilgili temel kavramları, eğitimin diğer bilimlerle ilişkilerini, eğitim biliminin gelişimini ele alır.

Eğitim etrafında meydana gelmiş ve kurulmuş olan her bir bilim Eğitimbilim sayılır. Örneğin eğitimi felsefi açıdan ele alan Eğitim Felsefesi, sosyolojik açıdan ele alan Eğitim Sosyolojisi, psikolojik boyutlarda ele alan Eğitim Psikolojisi, Eğitim Tarihi vb. bilimler, Felsefe, Sosyoloji, Psikoloji ve Tarihin özel ihtisas dalları olarak birer eğitim bilimidirler. Bundan dolaydır ki, bir Eğitimbilime Giriş Kitabı eğitim olay ve olgusuna yönelik disiplinler tüm yaklaşımları içine alır. Bu dersin adının Eğitim Bilimine Giriş olmasının nedeni de budur (Değerirmencioğlu, 1997:7).

Eğitim Psikolojisi

Eğitim ve psikoloji gibi birbirinden farklı fakat birbirine bağımlı iki kavramdan oluşan Eğitim Psikolojisi disiplinler arası bir alandır (Özdemir, 1997:101).

Eğitim Psikolojisi, doğrudan doğruya eğitim süreci ile ilgilendiğinden, psikolojiden ayrılır. Eğitim Psikolojisi, bireylerin okuldaki ve öğrenme sürecindeki davranışlarını inceler. Bu amaçla laboratuvar araştırmalarının yanı sıra okul, sınıf gibi doğal ortamda gerçekleştirilen araştırmalara önem verir. Kısacası eğitim psikolojisi, insanların gelişim özelliklerini ve öğrenme ilkelerini inceleyerek, eğitim ortamlarını etkili bir biçimde gerçekleştirmeyi amaç edinen uygulamalı bir bilim dalıdır (Erden ve Akman, 1997:15).

Eğitim Teknolojisi

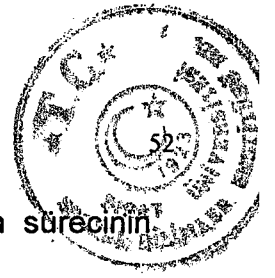
Eğitim Teknolojisi, daha etkin bir öğrenme-öğretme için insan makine sisteminde personel ve öğretim araçlarının etkililiğini koordine eden, çevresel faktörleri artan bir duyarlılıkla kontrol altında bulunduran kuram ile uygulamanın birleştiği ve eğitim işlerinin devamlı olarak geliştirildiği uygulamalı bir disiplindir (Korkmaz, 1997:178).

Eğitim ve teknoloji insan yaşamının daha etken duruma getirilmesinde önemli rolü olan iki temel öğedir. Eğitim, insanın gizil güç ve yeteneklerini ortaya çıkarıp geliştirirken, teknoloji; eğitim yoluyla elde edilen bilgi ve becerileri daha etken hale getirip uygulanabilmesinde yardımcı olur (Alkan, 1995:15).

Eğitim Teknolojisi eğitim felsefelerince belirlenen eğitim hedefleri ve değerlerine erişebilmek için gerekli yol ve yöntemlerle ilgilenen bir disiplindir. Bu disiplin eğitimin "NE" ve "NİÇİN"i saptadıktan sonra bunun "NASIL" gerçekleşebileceği konusyla uğraşmaktadır (Alkan, 1995:27).

Eğitim Sosyolojisi

Eğitim Sosyolojisi en yalın tanımıyla, "eğitim ile toplum arasındaki işlevsel ilişkilerin incelenmesi"dir. Bu bilim özellikle, toplumsal çevrenin büyümekte ve

yetişmekte olan birey üzerindeki etkisi ile ilgilenmekte, kısaca eğitim sürecinin sosyal yönünü konu almaktadır (Er, 1997:71).

Eğitim Sosyolojisi, sosyoloji biliminin bir uzmanlık dalıdır. Ondan kopuk apayrı bir dal değildir. Tersine onun genel kavramlarının eğitim bilimine uygulanmasıdır (Tezcan, 1992:2).

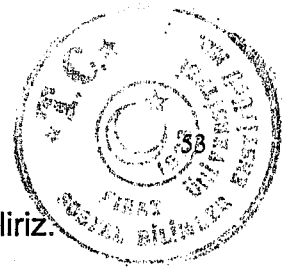
Her şeyden önce eğitim sosyal hayatta meydana gelen bir süreçtir. Bundan dolayı eğitim faaliyetleri sosyolojinin inceleme alanına girer. Eğitim sosyal bir süreçtir. Bu süreç sonucunda sosyal yaşamda değişimler meydana gelir. Bu değişimleri inceleme işi yine sosyolojinin konusudur. Bu özelliklerden yola çıkarak eğitim sosyolojisinin eğitim ile sosyoloji bilimleri arasında bir köprü olduğunu söyleyebiliriz.

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme geniş anlamıyla, herhangi bir niteliği gözlemek ve gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmektir. Değerlendirme ise, ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma sürecidir (Turgut, 1993:3).

Eğitim ve öğretim amaçlı birer süreçtir, ölçme ve değerlendirme, bu amaçlara ne derece ulaşıldığını belirlemede çok işe yarar (Binbaşoğlu, 1983:15).

Uygulanan bir eğitimin başarılı olup olmadığının, başarılı ise ne derece ve hangi öğrenciler için başarılı olduğunun bilinmesi, başarısız bireylerin erken tanınması ve gerekli önlemlerin alınması, başarı derecesinin bilinmesi gibi öğrencide meydana gelen davranış değişikliklerinin belirlenmesi ancak ölçme ve değerlendirmeye olur (Turgut, 1993:1).

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin yararlarını şöyle sıralayabiliriz:

- 1 - Öğretmenler öğrencisini daha iyi tanır.
- 2 - Öğrenciyi çalışmaya yöneltir.
- 3 - Yöneticinin işi kolaylaştırır.
- 4 - Öğretmenin rehberlik yapması kolaylaştırır.
- 5 - Eğitim ve teftiş kolaylaştırır.
- 6 - Program geliştirmeyi kolaylaştırır (Öncü, 1997:237).

Öğretim İlke ve Yöntemleri

Bu ders, öğretmen adaylarına öğrencide istendik davranış değişikliğini meydana getirmek için gerekli olan en pratik ve en etkili yöntemleri kazandırma amacını güder.

Öğretmen adaylarının, sınıf içi uygulamalara geçmeden önce öğretim yöntem ve tekniklerini tanınması, bunları kendi özel alanlarına uygulaması, bunun yanı sıra teknolojik araç ve gereçlerin eğitim ortamında kullanılması konusunda bilgi edinmeleri büyük önem taşımaktadır (Demirel, 1994:V).

Bu bilgilerin öğretmen adaylarına kazandırılması öğretim ilke ve yöntemleri dersi ile sağlanmaktadır.

Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma

Geleneksel eğitim sisteminin öteden beri "Öğretim" ve "Yönetim" olmak üzere bilinen ve birbirlerine yardımcı belli başlı bu iki temel işlevine yeni ve çağdaş eğitim sisteminde "Öğrenci Kişilik Hizmetleri" adı altında üçüncü bir işlev eklenmiştir. Psikolojik danışma ve rehberlik, öğrenci kişilik hizmetlerinin bünyesinde yer alan ve büyük ölçüde öğrencinin kişilik gelişimi ile ilgilenen bir hizmet alanıdır (Doğan, 1997:289).

Rehberlik, sorunlarını çözmesi ve içinde yaşadığı toplumun özgür ve sorumlu bir üyesi olabilmesi için bireye yardımcı olacak deneyimleri kazandırma programıdır (Kuzgun, 1992:3). Psikolojik danışma ise uyum sıkıntısı çeken, kişilik problemleri olan kişilere yardımcı olma sürecidir. Bu dersin amacı öğretmen adaylarına öğrencisini tanıma yardımcı olma konusunda, bilgi ve beceriler kazandırmaktır.

Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Ülkemize yeni girmiş olan ve ilgili örgütlere de girmeye çalışan eğitim yönetimi, bir eğitim sistemini bütün olarak çözümlenme ve birleştirmeyi amaçlar (Bursalıoğlu, 1994:4).

Eğitim yönetimi, yönetim biliminin veya eğitim bilimlerinin bir ana bilim dalı durumundadır. Yönetim bilimi ile ortak noktaları kapsar. Eğitim yönetiminin bilimsel olarak ele alınması ve incelenmesi, yönetim biliminin diğer alanlarındaki gelişmelere paralel olarak hız kazanmıştır. Eğitim yönetimi, eğitim kurumlarını belirlenen amaçlara ulaştırmak üzere insan ve diğer kaynakları sağlayarak ve etkili bir biçimde kullanarak, belirlenen politikaları ve alınan kararları uygulamaktır (Çalık, 1997:278).

Eğitim yönetimi eğitimi bir sistem olarak ele alır. Bu özelliğinden dolayı eğitimle ilgili tüm olgularla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir. Eğitim yönetiminin ele aldığı bazı konular şunlardır; Eğitim sistemini meydana getiren örgütlenme ve bu örgütlenmenin özelliği, eğitim sistemindeki insan ilişkileri, eğitim yöneticisinde bulunması gereken özellikler, eğitim yönetiminin süreçleri, eğitim yönetiminde rol oynayan öğeler, eğitim sürecinin denetimi vb.

Yukarıdaki bilgilere dayanılarak şu sonuca ulaşabiliriz. Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri arasında yer alan Eğitim Yönetimi dersi Eğitim Sistemine yeni girecek olan adaylara eğitim sistemini tanıtmayı amaçlar. Bu çerçevede eğitim

sisteminin yapısı, kültür süreci vb. hakkında insanları bilgilendirir. Böylece eğitim sistemini iyi tanıyan birey görevini en iyi Şekilde yerine getirerek bağlı olduğu eğitim sistemine en iyi Şekilde hizmet eder.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin ađdaŐ Uygulamalardaki Yeri ve lkemizle Karşılaştırma

Ülkemizde ğretmen yetiştiren kurumların programlarındaki öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ağırlığı zaman zaman arttırılmıŐ ya da azaltılmıştır. 1990 yılından itibaren ğretmen yetiştiren kurumların hepsi lisans düzeyine çıkmış bugün yeniden yapılanma çerçevesinde ğretmen yetiştirme iŐlemi lisans üstü ğretim düzeyine çıkmaya başlamış ve ğretmen yetiştiren kurumların programlarında bir bütünlük sağlanmıştır.

Ülkemiz ile bazı ülkelerin ğretmen yetiştiren kurumlarının programları Tablo 18'de görülmektedir.

Tablo 18 : İlkokul Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Programları (Ders gruplarının ağırlıklarına göre)

TÜRKİYE (*)	ABD (*)	İNGİLTERE (**)	FRANSA (**)
1. Alan bilgisi (90 kredi/saat)	1. Program ve öğretim yöntemleri (en az 18 kredi/saat)	1. Okul yaşantıları ve uygulamaları (485 saat)	1. Öğretmenlik meleğinin uygulanma koşullarında uygulamalı çalışmalar (%80)
2. Öğretmenlerin meslek bilgisi (36 kredi/saat)	2. Eğitimin temelleri (en az 12 kredi/saat)	2. İlkokul programlarında bulunan konu alanlarını öğretimi (278 saat)	2. Yüksek düzeyde bilimsel eğitim (%20)
3. Genel kültür (18 kredi/saat)	3. Alan deneyimi (en az 6 kredi- saat, bir yarı yıl tam gün uygulama)	3. Komut alanı ve alanını öğretme uygulamaları (lisans derecesindeki eğitimde (78 saat)	

Kaynak: ATAÜNAL, A. Çağdaş Eğitim, 1994:14.

Tablo 18'de görüldüğü gibi ülkemizdeki öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri program içerisinde toplam 36 kredilik yer tutmaktadır. Öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin kredileri ABD'de 18 kredi program ve öğretim yöntemleri 12 saatte eğitimin temelleri olmak üzere toplam 30 kredi/saat, İngiltere'de eğitim ve mesleki bilgi 78 kredi/saat, Fransa'da ise öğretmenlik mesleğinin uygulanma koşullarında uygulamalı çalışmalar %80 ağırlığında yer almaktadır.

Tablo 19 : İçerik Kategorilerinin Ağırlığı Bakımından Fırat Üniversitesi İle ABD'deki bazı Üniversitelerin Ders Programları

<i>Alanlar</i>	<i>Pennsylvania Eyalet Üni.</i>		<i>Pittsburg Üniver.</i>		<i>Temple Üniver.</i>		<i>Fırat Üni. Tek.Eğt.Fak.</i>	
	<i>Kredi</i>	<i>%</i>	<i>Kredi</i>	<i>%</i>	<i>Kredi</i>	<i>%</i>	<i>Kredi</i>	<i>%</i>
Genel Bilgi	58	43.3	60	47.6	48	38.1	60	36.6
Alan Bilgisi	40	29.8	24	19.1	24	19.1	73	44.5
Öğretmenl. Bil.	30	22.4	30	23.8	42	33.3	25	15.2
Genel Seçmeli	6	4.5	12	9.5	12	9.5	6	3.7
Toplam	134	100.0	126	100.0	126	100.0	164	100.0

Kaynak : KÜLAHÇI, Ş. Fırat Havzası'nda Yükseköğretim, 1992:179

Tablo 19'da görüldüğü gibi öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin program içindeki ağırlığı en az olan üniversite %15.2 ile Fırat Üniversitesi'dir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ağırlığı ABD'nin Pennsylvania Eyalet Üniversitesi'nde %22.4, Pittsburg Üniversitesi'nde %23.8, Temple Üniversitesi'nde ise %33.3'dür. Bu üniversitelerin programlarında yer alan öğretmenlik meslek bilgisi dersleri Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20 : Endüstriyel-Meslekî Eğitim Lisans Programında Yer Alan Eğitim Dersleri ve Kredileri

<i>Dersin Adı</i>	<i>Penn. Eyalet Üniversitesi Kredi</i>	<i>Temple Üniver. Kredi</i>	<i>Fırat Üniver. T.E.F Kredi</i>
Eğitim Temelleri	3	3	-
Eğitim Psikolojisi (Gelişim)	3	3	3
Eğitim Psikolojisi (Öğrenme)	3	3	-
Ölçme ve Değerlendirme	2	3	3
Analiz Tekniği ve Program Geliştirme	2	3	2
Mesleki Eğitim Yöntemleri	2	3	3
Eğitim Sosyolojisi	-	3	3
Mesleki Eğitime Giriş	2	-	2
Mesleki Öğretmenlerin Eğitimine Giriş	2	3	-
Mesleki Eğitimde Öğretim Prensipleri	2	3	-
Atölye Organizasyonu	2	3	-
Meslek Analizi	2	3	-
Okul ve İş Güvenliği	2	3	-
Eğitim İstatistiği	-	2	2
Mesleki Eğitimde Eğitim Araçları	2	-	2
Eğitim Ekonomisi	-	-	2
Eğitim Yönetimi	-	-	2
Endüstri, Toplum ve Okul	-	3	-
Atölye Öğretmenleri İçin Özel Öğretim	2	-	-
Öğretmenlik Uygulaması	8	6	1

Kaynak : KÜLAHÇI, Ş. Fırat Havzası'nda Yükseköğretim, 1992:181

Tablo 20'de yer alan derslerin 9 tanesi Fırat Üniversitesi'nde, 5'er tanesi de Pennsylvania Eyalet Üniversitesi ile Temple Üniversitesi'nde okutulmamaktadır.

Tablo'da dikkati çeken bir diğer konu ise öğretmenlik uygulamasının en az Fırat Üniversitesi'nin programında yer almasıdır. Bu dersin kredisi Fırat Üniversitesi'nde 1 iken Temple Üniversitesi'nde 6, Pennsylvania Üniversitesi'nde 8 kredidir.

İlgili Araştırmalar

Günümüzde eğitim en çok konuşulan, tartışılan konuların başında yer almaktadır. Eğitimle ilgili dergiler çıkmakta, çıkan dergilerde eğitim sorunları tartışılmaktadır. Günlük gazetelerde eğitim sayfaları yer almaktadır. Eğitimle ilgili yazılan yazıların hemen hepsinde öğretmenlik meslek bilgisinden söz edilmektedir. Ülkemizdeki üniversitelere bağlı eğitim fakültelerinde okutulan öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle ilgili kitapların sayısı yüzlerle ifade edilebilecek düzeye ulaşılmıştır. Üzerinde bu kadar söz söylenip, kitaplar yazılan öğretmenlik meslek bilgisinin önemi hakkındaki araştırmalar son derece azdır.

Ulaşılabilen kaynaklara göre ülkemizde öğretmenlik meslek bilgisiyle ilgili olarak yapılan araştırmalar şöyle sıralanabilir.

Küçükahmet (1976) ülkemizdeki öğretmen yetiştiren kurumların öğretmenleriyle ilgili olarak, "Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları" konulu bir araştırma yapmıştır. Program geliştirme açısından öğretmen yetiştiren kurumlarda görevli öğretmenlerin tutumlarını saptamaya yönelik olan bu araştırma, 20 ilköğretmen okulu, 16 eğitim enstitüsü, 3 yüksek öğretmen okulu, 3 teknik yüksek öğretmen okulu, 5 öğretmenlik formasyonu programı uygulayan toplam 47 öğretmen yetiştiren kurumlarda çalışan 1595 öğretmen üzerinde yapılmıştır. Söz konusu okullardaki görevli öğretmenlerin tamamının örneklem kabul edildiği araştırmada veri toplamak amacıyla tutum envanteri geliştirilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin kendi kendilerini değerlendirmeleri amacıyla kontrol listesi kullanılmıştır. Bu iki araçla toplanan verilere göre, öğretmen yetiştiren kurumlarda çalışan öğretmenlerin tutumlarının öğretim yapılan kurumlarda öğretmenlik

formasyonuna ilişkin derslerin program içindeki ağırlığına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Gözütok tarafından 1988 yılında yapılan "Öğretmenlik Eğitiminde Meslek Formasyonu Öğretiminin Öğretim Elemanı Davranışlarına Yansıması" konulu araştırmada öğretmenlik meslek bilgisi derslerine giren öğretim elemanlarının davranışları ile bu dersler arasındaki tutarlılığı belirleme amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemi, Ankara'da bulunan dört üniversiteye bağlı altı eğitim fakültesinde çalışan 10 öğretim elemanından oluşmuştur. Bu öğretim elemanlarının derslerinde, 300 saat teyp kaydı, gözlem ve görüşme yapılmış, elde edilen veriler çözümlenmiş, kategorilere ayrılmış ve öğretilenlerle, öğretenlerin mesleki davranışı arasındaki tutarlılıklar belirlenmiştir. Buna göre elde edilen veriler doğrultusunda şu sonuçlar çıkarılmıştır;

- a) Öğretim elemanlarının ünvanları ve sahip oldukları akademik dereceleri, öğrettikleri ile mesleki davranışları tutarlılığı etkilemektedir.
- b) Sınıftaki öğrenci sayısı arttıkça öğretim üyelerinin öğretim içeriği ile mesleki davranışları arasındaki tutarlılık ölçüsü azalmış, öğrenci sayısı azaldıkça, tutarlılık ölçüsü yükselmiştir.
- c) Öğretim elemanlarının haftalık ders yükleri arttıkça, tutarlılık ölçüsü düşmekte, ders yükleri azaldıkça, derslerinde anlattıkları ile sınıf içi mesleki davranışları arasındaki tutarlılık ölçüsü yükselmektedir.
- d) Bina ve tesisler ile araç gereçlerin yeterliliği, tutarlılık ölçüsünü etkilemektedir.
- e) Öğretim elemanlarının, öğrettikleri disiplinin, tutarlılık ölçüsünü etkilemediği görülmüştür.
- f) Öğretim elemanlarının öğrettikleri alanla mesleki davranışları tutarlılık ölçüsü üniversitelere göre farklılık göstermiştir.

Ankara ilkokullarındaki ikinci devre öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği ve konu alanlarıyla ilgili eğitim ihtiyaçlarını saptamak amacıyla Yanpar (1992) tarafından yapılan araştırmanın birinci alt problemi öğretmenlerin, öğretmenlik

mesleğine ilişkin bilgi ve becerilerinin önem derecesi ile ilgili görüşlerini belirleme amacını taşımaktadır. Araştırmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket Ankara merkez ilçeye bağlı 10 ilkokulda görev yapan 100 öğretmene uygulanmıştır. Elde edilen veriler göstermiştir ki, ilkokul ikinci devre öğretmenlerinin öğretmenlik meslek bilgilerinden en önemli gördükleri konular şunlardır;

- Öğrencilerle iyi iletişim kurma,
- Ders araç ve gereçlerinin kullanılması,
- Programların geliştirilmesi, düzenlenmesi ve düzeltilmesi,
- Ölçme sonuçlarının değerlendirilmesi,
- Kapsam analizi,
- Bütün derslerle ilgili özel öğretim yöntemleri'dir.

Araştırmacı bu sonuçlardan hareketle, öğretmen yetiştiren kurumların eğitim programlarında, bu bilgi ve becerilerle konu alanlarına ağırlık verilmesini önermektedir.

Taşdemir (1995) tarafından "İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Programının Öğretim Elemanı, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" konulu araştırma yapılmıştır. Araştırmaya veri toplamak amacıyla hazırlanan anket 1255 kişiye uygulanmıştır. Örneklem grubuna yöneltilen sorular sınıf öğretmeni adaylarının formasyon yeterliliklerini ve sınıf öğretmeni yetiştirme programında okutulan derslerin gerekli olup olmadığına ilişkin görüşlerini ölçmeye yöneliktir. Denekler öğretmen adaylarının öğretmenlik meslek bilgisi konusunda kısmen yeterlilik kazandıkları görüşünde birleşmişlerdir. Yine aynı denekler sınıf öğretmeni yetiştirme programındaki "Gelişim Psikolojisi, Genel Öğretim Yöntemleri, İlkokul Programı Geliştirme, Ölçme ve Değerlendirme, Rehberlik ve Ruh Sağlığı" derslerini çok gerekli görürken diğer tüm dersleri gerekli dersler olarak nitelendirmişlerdir.

Kurt (1996) tarafından yapılan "Türkiye Cumhuriyeti'nde İlköğretime Öğretmen Yetiştirme" konulu araştırmada, Cumhuriyetin ilk yıllarından başlayarak günümüze kadar olan süre içerisinde ilkokula öğretmen yetiştiren kurumların

gelişimleri incelenmiştir. Araştırmada yer alan ilkokula öğretmen yetiştiren kurumların programlarında Cumhuriyetin ilk yıllarından bugüne kadar öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin çeşitli isimler altında az ya da çok sürekli yer aldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca araştırmının literatür taramasıyla verilerin toplandığı kısımda ülkemiz ile diğer ülkelerin öğretmen yetiştirme sistemleri karşılaştırılmıştır. Öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi konusundaki yeterliliklerini belirlemek amacıyla anketle veri toplanmıştır. Örneklem olarak Elazığ ili merkez ve merkeze bağlı köylerde görevli 200 öğretmen seçilmiştir. Elde edilen veriler yüzde ve frekans yoluyla çözümlenmiştir. Elde edilen verilere göre öğretmenlerin çoğunluğu mesleki formasyon açısından kendisini yeterli görmektedir.

Duman (1991) tarafından "Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme" konulu bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada Türkiye'de öğretmen yetiştiren kurumların Osmanlı Devleti'nden günümüze kadar gelişimi ele alınmış, öğretmen yetiştirme ile ilgili görüş ve uygulamalara yer verilmiştir. Bu görüş ve uygulamalar içerisinde öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir. Bu araştırmanın verileri literatür taramasıyla elde edilmiş, ayrıca eğitim fakültelerinin sorunlarını tespit etmek amacıyla bir görüşme formu geliştirilmiştir. Görüşme formunda fakültelerin dekanlarına ve bölüm başkanlarına yöneticisi oldukları kurumlarda okutulan derslerin öğretmen yetiştirme yönünden yeterliliğine ilişkin bir soru yöneltilmiştir. Yöneticilerin %20'si öğretmenlik meslek bilgisi derslerini tamamen yeterli bulurken, %61.5'i yeterli, %15.4'ü kısmen yeterli, %3.1'i de bu dersleri yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir.

Cicioğlu (1985) tarafından doktora tezi olarak hazırlanan ve daha sonra yayınlanan "Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Orta Öğretim" konulu araştırmada; Osmanlı Devletinden günümüze kadar ilk ve ortaöğretime ilişkin bilgiler ayrıntılı olarak ele alınmış bu okullara öğretmen yetiştirmeye ilgili bilgiler verilmiştir. Araştırma da konu ile ilgili kanunlar, yönetmelikler, şuralar ayrıntılı olarak yer almıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, bilgi toplama aracı, bilgi toplama aracının uygulanması, verilerin çözümü ve yorumlanması ile ilgili bölümlere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Tarama sonucunda elde edilen bilgilerden hareketle öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmen eğitimindeki önemi ortaya konulmuştur. Ayrıca anket tekniği ile öğretmenlerden veriler elde edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 1996-1997 öğretim yılı sonunda Elazığ Millî Eğitim Müdürlüğü'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılmış öğretmenler ile diğer illerde kursa katılıp Elazığ İli'nde görev yapan 120 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmanın evreni örneklem olarak kabul edilmiştir.

Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak "Tarama Yöntemi", veri toplama aracı olarak da "Anket" kullanılmıştır.

Veri Toplama Yöntemi ve Aracının Geliştirilmesi

Veri toplama aracı geliştirilirken öncelikle bu alanda yapılmış çalışmalar incelenmiş, ancak araştırma konusu ile doğrudan ilgili, araştırma amacına hizmet

edecek ankete rastlanmamıştır. Araştırmanın örneklemindeki özellikleri taşıyan 5 öğretmenle görüşülerek öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın örneklemindeki özellikleri taşıyan 5 öğretmenin yardımıyla araştırmacı tarafından bir anket formu hazırlanmıştır. 75 sorudan oluşan anket formu Fırat Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'ndeki öğretim üyelerinin eleştirileri doğrultusunda yeniden düzenlenmiş ve 69 soruya indirilmiştir.

Anketin birinci bölümünde; kişisel bilgilere ait (8) sekiz soru, ikinci bölümde; öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi dersleri ve katıldıkları kursa ilişkin görüşlerini kapsayan (17) on yedi soruya yer verilirken, üçüncü bölümde kurs sonucunda öğretmenlerde meydana gelen davranış değişikliğini ölçmek amacıyla (42) kırk iki soruya yer verilmiştir. Ayrıca anketin sonunda 2 tane de açık uçlu soruya yer verilmiştir.

Veri Toplama Aracının Uygulanması

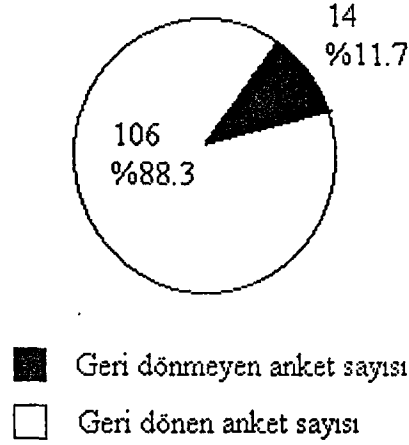
Düzenlenen anketler 1997-1998 Öğretim yılı içerisinde söz konusu öğretmenlere uygulanmıştır.

Öğretmenlerin isimleri Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğünden alınarak Müdürlüğün Evrak Kayıt Bölümü aracılığıyla anket formu Elazığ Merkez ve Merkeze bağlı köylerde çalışan öğretmenlere uygulanmıştır. Öğretmenlerin doldurdukları anket formu Elazığ Milli Eğitim Müdürlüğü'ndeki İlköğretim Muhasebe Bölümünde toplanmıştır.

İlçe merkezleri ve bağlı köylerde görevli öğretmenlere anketin uygulanması ise önceden belirlenen öğretmenlerin yardımıyla yürütülmüştür. Öğretmenlere dağıtılan anket sayısı ile geri dönen ve geri dönmeyen anket sayısı şema 1'de gösterilmiştir.

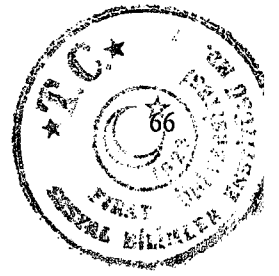
Şema 1: Anket formu gönderilen öğretmen sayısı

Şema 1 'de görüldüğü gibi anket formu gönderilen öğretmen sayısı 120'dir. Gönderilen anketlerden 106'sı yani %88.3'ü geri dönerken anketlerden 14 tanesi yani %11.7'si geri dönmemiştir.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Öğretmenlere uygulanan anketlerden elde edilen veriler, araştırmacı tarafından çözümlenmiştir. Çözümlemeden önce uzman görüşleri alınmış ve öğretmenlere yöneltilen soruların yüzde ve frekans cinsinden yorumlanmasına karar verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerden elde edilen veriler sayısallaştırılmış ve yorumlanmıştır. Öğretmenlere ait kişisel bilgiler, öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin görüşler ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu sonucunda meydana gelen davranış değişiklikleri ile ilgili veriler frekans ve yüzde ile çözümlenmiştir.

Deneklerin Kişisel Özellikleri

Araştırma kapsamına alınan Elazığ İli Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerin kişisel özellikleri aşağıda verilmiştir. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre dağılımı şöyledir.

Tablo 21: Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyetiniz	N	%
Bayan	53	50
Erkek	53	50
Toplam	106	100

Tablo 21'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin %50 'i bayan, %50'si de erkek öğretmenlerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 22'de görülmektedir.

Tablo 22 : Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	N	%
25 ve daha aşağı	21	19.9
26-30 arası	53	50.0
31-35	29	27.3
36 ve yukarı	3	2.8
Toplam	106	100.0

Tablo 22'de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 50'si 26-30 yaş grubunda yer almaktadır. Bu yaş grubu ankete katılan öğretmenlerin en kalabalık olduğu gruptur. İkinci sırada %27.3 ile 31-35 yaşları arasındaki grup yer almaktadır. Bunu %19.9 ile 25 ve daha aşağı olan yaş grubu izlemektedir. 36 ve daha yukarı olan yaş grubunun oranı ise %2.8'dir. Bu durumda ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun 26-35 yaşları arasında olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin meslekte hizmet sürelerine göre dağılımları Tablo 23'de gösterilmiştir.

Tablo 23 : Öğretmenlerin Meslekte Hizmet Süreleri

Yıllar	N	%
2 yıl ve daha az	98	92.5
2-5 yıl arası	8	7.5
6-10 yıl arası	-	-
10 yıl ve daha fazla	-	-
Toplam	106	100.0

Tablo 23'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %92.5'i 2 yıl ve daha az hizmet sürelerine sahiptirler. Öğretmenlerin %7.5'i ise 2-5 yıl arası hizmet süresine sahiptir. Bu durumda öğretmenlerin çoğu 2 yıl ve daha az hizmet sürelerine sahip olmaları nedeniyle hizmetteki deneyimlerinin fazla olmadığı söylenebilir.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine başlamadan önce çalıştıkları meslek gruplarına göre dağılımları ise Tablo 24'de gösterilmiştir.

Tablo 24 : Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine Başlamadan Önce Çalıştıkları Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grubu	N	%
Çalışmıyordum	66	62.3
Bir kamu kuruluşunda çalışıyordum	12	11.3
Dershane veya özel okullarda çalışıyordum	2	1.9
Serbest işlerde çalışıyordum	26	24.5
Toplam	106	100.0

Tablo 24'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %62.3'ü öğretmen olmadan önce herhangi bir işte çalışmamıştır. Bu öğretmenleri %24.5 ile serbest işlerde çalışan öğretmenler takip etmektedir. Bir kamu kuruluşundan öğretmenlik mesleğine geçiş yapan öğretmenlerin oranı ise %11.3'dür. Dershane veya özel okullarda çalışan yani eğitim alanında çalışan öğretmenlerin oranı ise %1.9'dur. Bu durumda öğretmenlerin %1.9'unun öğretmenlik konusunda belli bir tecrübe sahibi oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin mezun oldukları Yükseköğretim programlarına göre dağılımları Tablo 25'de belirtilmiştir.

Tablo 25 : Öğretmelerin Mezun Oldukları Yükseköğretim Programlarına Göre Dağılımı

Program	N	%
Sayısal ağırlıklı	62	58.5
Sözel ağırlıklı	18	17.0
Eşit ağırlıklı	22	20.7
Dil ağırlıklı	4	3.8
Toplam	106	100.0

Tablo 25'de görüldüğü gibi öğretmenlerin çoğu sayısal ağırlıklı bir programdan mezun olmuşlardır. Bu öğretmenlerin oranı %58.5'dir. Bu öğretmenleri %20.7 ile eşit ağırlıklı, %17.0 ile de sözel ağırlıklı programlardan mezun olan öğretmenler izlemektedir. Dil ağırlıklı programlardan mezun olan öğretmenler ise son sırada yer almaktadır. Bu öğretmenlerin oranı %3.8'dir. Buna göre deneklerin çoğu sayısal ağırlıklı Yüksek Öğretim programından mezun olmuştur.

Öğretmenlerin mezuniyet tarihleri Tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26 : Öğretmenlerin mezuniyet tarihleri

Yıllar	N	%
2 yıl ve daha az	25	23.6
3-5 yıl arası	44	41.5
6-10 yıl arası	33	31.5
11 yıl ve daha fazla	4	3.8
Toplam	106	100.0

Tablo 26'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %41.5'inin mezuniyet tarihi 3-5 yıl arasındadır. Bu öğretmenleri %31.1 ile mezuniyet tarihleri 6-10 yıl arasında olan öğretmenler izlemektedir. Tabloda mezuniyet tarihleri 2 yıl ve daha az olan öğretmenlerin oranı %23.6 ile 3. Sırada yer almaktadır. Mezuniyet tarihine göre en az öğretmen grubu ise 11 yıl ve daha fazla olan gruptur. Bu grubun oranı ise %3.8'dir. Buna göre 3-5 yıl arası ile 6-10 yıl arasında mezun olan öğretmenlerin çoğunlukta olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okulun bulunduğu yere göre dağılımı aşağıda verilmiştir.

Tablo 27 : Çalışılan Okulun Bulunduğu Yere Göre Dağılımı

Okulun yeri	N	%
İl	25	23.6
İlçe	25	23.6
Belde	20	18.9
Köy	31	29.2
Mezra	5	4.7
Toplam	106	100.0

Tablo 27'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin %23.6'sı il, yine %23.6'sı ilçe merkezlerinde görev yapmaktadır. Beldelerde görev yapan öğretmenlerin oranı %18.9'dur. Köylerde görevli öğretmenlerin oranı %29.2 ile en yüksek oranı teşkil etmektedir. Mezralarda görevli öğretmenlerin oranı ise %4.7'dir. Bu durumda Öğretmenlerin büyük çoğunluğu şehir merkezlerinde görev yapmaktadır. Belediye teşkilatı olan, köy ve şehir özelliklerini taşıyan beldelerde görev yapan öğretmenlerin oranı yukarıda belirtildiği gibi % 18,9'dur.

Tablo 28 : Öğretmenlik Mesleğinin Seçimi İle İlgili Görüşler

Öğretmenlik Mesleğini Niçin Seçtiniz?	N	%
Başka iş bulamadığım için	38	35.9
Bu mesleği sevdiğim için	31	29.2
Bu meslekle ilgili becerim olduğu için	8	7.5
Çevremdeki insanlar tavsiye ettiği için	16	15.1
Başka	13	12.3
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %35.9'u iş bulamadığı için öğretmenlik mesleğini seçerken, bu mesleği sevdiği için öğretmen olanların oranı %29.2, bu meslekle ilgili becerisi olduğu için bu mesleği seçenlerin oranı %7.5, tavsiyelerle bu mesleği seçenlerin oranları ise %15.1'dir. Öğretmenlerin %12.3'lük kısmı ise başka seçeneğinde

öğretmenlik mesleğini; Devlet memuru olmak için, öğretmenliği cazip bir meslek olarak gördükleri için, bayanlar için uygun bir meslek olduğu için, eşin öğretmen olmasından dolayı seçtiklerini ifade etmişlerdir.

Deneklerin büyük çoğunluğunun öğretmenlik mesleğini kendi istekleri dışındaki nedenlerle seçmeleri anlamlıdır. Dolayısıyla bu öğretmenlerin istemedikleri bir meslekte çalışmalarını verimlerini de düşürecektir.

Öğretmenlerin, Öğretmenlik Meslek Bilgilerinin Yeterliliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 29 : Öğretmen Olmadan Önce Öğretmenlik Meslek Bilgisi İle İlgili Kitap Okuma Alışkanlığı

Öğretmenlik Meslek Bilgisiyle İlgili Kitaplar	N	%
Çok okudum	4	3.8
Okudum	22	20.7
Az okudum	30	28.3
Hiç okumadım	50	47.2
Toplam	106	100.0

Tablo 29'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %47.2'si mesleğe başlamadan önce öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili hiç kitap okumamıştır. Az okuduklarını ifade eden öğretmenlerin oranı %28.3, okuduklarını ifade edenlerin oranı ise %20.7'dir. öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle ilgili çok kitap okuyan öğretmenlerin oranı ise sadece %3.8'dir.

Öğretmenlerinin yarıya yakınının (%47.2) öğretmen olmadan önce öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili hiç kitap okumamaları, bu öğretmenlerin bu

konudaki eksikliklerini gidermek amacıyla açılan ve açılacak olan kursların ne kadar gerekli olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 30 : Öğretmenlerin Öğretmenlik Meslek Bilgisiyle İlgili Yeterlikleri

Görüşler	N	%
Yeterli	16	15.1
Kısmen yeterli	54	50.9
Yetersiz	25	23.6
Çok yetersiz	11	10.4
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %50.9'u kendilerini meslek bilgisi konusunda kısmen yeterli görürken %15.1'i yeterli görmektedir. Öğretmenlerin %23.6'sı öğretmenlik meslek bilgisi konusunda yetersiz olduklarını ifade ederken %10.4'ü çok yetersiz olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin % 50.9 'unun bu konudaki bilgilerinin kısmen yeterli olduğunu, %34'ünün yetersiz olduğunu belirtmeleri anlamlıdır. Bu durumda öğretmenlerin katıldıkları Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun yeterli olmadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 31 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Hakkındaki Eksikliğe Bağlı Olarak Sıkıntılarının Oluşmasına Göre Dağılım

Görüşler	N	%
Çok oluyor	17	16.0
Az oluyor	75	70.8
Olmuyor	10	9.4
Hiç olmuyor	4	3.8
Toplam	106	100.0

Tablo 31'e göre öğretmenlik meslek bilgisinin eksikliğinden dolayı fazla sıkıntı meydana gelmemektedir. Öğretmenlerin %70.8'i sıkıntılarının az olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat öğretmenlerin %3.8'inin hiç sıkıntılarının olmadığını, %16'sının çok sıkıntılarının olması anlamlıdır. Bu durumda öğretmenlerin öğretmenlik meslek bilgisi konusundaki sıkıntılarının ortadan kaldırılması amacıyla gerekli önlemlerin alınmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 32 : Öğretmenlik Meslek Bilgisinin Eksikliğinden Doğan Sıkıntılar

Görüşler	N	%
Bilgi konusunda	6	5.7
Kaynakları kullanma konusunda	22	20.7
Öğrencilerle iletişim konusunda	34	32.1
Araç gereç kullanma konusunda	26	24.5
Başka	9	8.5
Boş	9	8.5
Toplam	106	100.0

Tablo 32'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %32.1'i öğrencilerle iletişim konusunda sıkıntı çektiğini ifade ederken, %24.5'i araç gereçleri kullanma konusunda, %20.7'si kaynakları kullanma konusunda, %5.7'si de bilgi konusunda sıkıntı çektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin %8.5'i bu soruyu hiç cevaplamazken, %8.5'lik öğretmen grubu da başka seçeneğini işaretleyerek şu konularda sıkıntı çektiklerini ifade etmişlerdir. Plan ve program konusunda, öğrenci seviyesine inme konusunda, okuma yazma öğretimi konusunda, velilerle işbirliği konusunda. Soruda yer alan seçeneklerin hepsiyle ilgili sorunlarının olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun; kaynakları kullanma, öğrencilerle iletişim, araç gereç kullanma konularında sıkıntılarının olduğu görüşünde yoğunlaşmaları bu konudaki eğitim ihtiyacını ortaya koymaktadır. Bu durumda

öğretmenlerin katıldıkları Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nda bu konuların öğretiminde yeterli başarının sağlanamadığı ortaya çıkmaktadır. Eğitim açısından son derece önemli olan bu bilgilerin eksikliğini giderilmesi öğretmen başarısı açısından çok önemlidir.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Yeterliliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 33 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Açılımasının Gerekliliğine İlişkin Dağılım

Öğretmenlik meslek bilgisi kazandırma Kursu gerekliliği?	N	%
Çok gerekliydi	37	34.9
Gerekliydi	60	56.6
Gereksizdi	8	7.6
Çok gereksizdi	1	0.9
Toplam	106	100.0

Tablo 33'de görüldüğü gibi açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun öğretmenlerin %34.9'u çok gerekli, %56.6'sı da gerekli bulmaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bu iki görüşte yoğunlaştığı için bu derslerin eğitim açısından son derece önemli olduğu yargısına varabiliriz.

Tablo 34 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

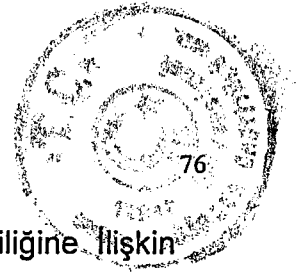
Görüşler	N	%
Çok yeterliydi	2	1.9
Yeterliydi	18	17.0
Kısmen yeterliydi	44	41.5
Yetersizdi	28	26.4
Çok yetersizdi	14	13.2
Toplam	106	100.0

Tablo 34'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %41.5'i katıldıkları kursu kısmen yeterli bulurken %26.4'ü yetersiz, %13.2'si çok yetersiz bulmaktadır. Buna göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun yeterli olmadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 35 : Öğretmenlerin Kurs Sonundaki Başarılarının Not Gruplarına Göre Dağılımı

Kurs sonundaki başarı notunuz	N	%
49 ve daha az	2	1.9
50 – 64 arası	10	9.4
65 – 84 arası	59	55.7
85 –100 arası	35	33.0
Toplam	106	100.0

Tablo 35'de görüldüğü gibi kurs sonucunda öğretmenlerin sadece %1.9'u 49 ve daha az puan almışlardır. Geriye kalan %98.1'i 50 puandan fazla puan almışlardır. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu sonunda yapılan sınavda 50 ve daha fazla puan alanlar başarılı sayılmıştır. Buna göre kurs sonucunda öğretmenlerin başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 36 : Öğretmenlerin Daha Geniş Kapsamlı Kursun Gerekliliğine İlişkin Görüşleri

Görüşler	N	%
Çok gerekli	23	21.7
Gerekli	42	39.6
Kısmen gerekli	22	20.8
Gereksiz	19	17.9
Toplam	106	100.0

Tablo 36'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %21.7'si daha geniş kapsamlı bir kursun çok gerekli olduğunu belirtirken, %39.6'sı gerekli, %20.8'inde kısmen gerekli olduğu yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Daha geniş kapsamlı kursu gereksiz gören öğretmenlerin oranı ise sadece %17.9'dur.

Öğretmenlerin %82.1'lik çoğunluğu daha geniş kapsamlı bir kursun gerekliliği yönünde görüş bildirmelerinden hareketle, düzenlenen kursun yeterli olmadığı ve bu öğretmenler için daha geniş kapsamlı bir kursun açılmasının gerekli olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 37 : Kursta Kazanılan Bilgilerin Mesleğe Etkisi

Görüşler	N	%
Çok yararlı	12	11.3
Yararlı	61	57.6
Kısmen yararlı	26	24.5
Yararsız	7	6.6
Toplam	106	100.0

Tablo 37'de görüldüğü gibi öğretmenlerin sadece %6.6'sı kursta kazanılan bilgilerin meslek açısından yararsız olduğunu belirtirken %24.5'i kısmen yararlı, %57.6'sı yararlı, %11.3'ü çok yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin %93.4'lük çoğunluğunun kursta kazandıkları bilgilerin yararlı olduğu yönünde görüş bildirmelerinden hareketle; öğretmenlerin katıldıkları kursun yararlı olduğu ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi derslerinin öğretmen yetiştirmede çok önemli olduğu sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 38 : Kurs Programında Yer Alan Derslere Ayrılan Sürelerin Yeterliliği

Görüşler	N	%
Yeterliydi	28	26.4
Kısmen yeterliydi	26	24.5
Yetersizdi	38	35.9
Çok yetersizdi	14	13.2
Toplam	106	100.0

Tablo 38'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %26.4'ü kurs programında yer alan derslere ayrılan süreyi yeterli bulurken, %24.5'i kısmen yeterli bulmaktadır. Yetersiz olduğu yönünde görüş bildiren öğretmenlerin oranı ise toplam 49.1'dir.

Öğretmenlerin hemen hemen yarısının olumsuz yönde görüş bildirmelerinden hareketle; kurs programında yer alan derslere ayrılan sürenin yeterli olmadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 39 : Kurs Programında Yer Alması Uygun Görülen Dersler

Dersler	N	%
Eğitim Tarihi	14	13.2
İstatistik	25	23.6
Eğitim Felsefesi	28	26.4
Başka	20	18.9
Boş	19	17.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %26.4'ü kurs programında eğitim felsefesi dersine de yer verilmesi gerektiğini düşünürken, %23.6'sı istatistik, %13.2'si de eğitim tarihi dersine yer verilmesi gerektiği görüşündedir. Öğretmenlerin %17.9'u bu soruya hiç cevap vermezken başka seçeneği işaretleyen %18.9'luk öğretmen grubu, şu derslerin kurs programında yer alması gerektiği görüşündedir: ilk okuma yazma öğretimi, uygulamalı eğitim, ders araçları, çocuk psikolojisi, Türkçe öğretimi, eğitim sistemleri.

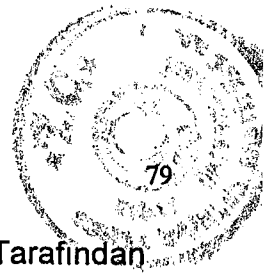
Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kurs programında başka derslerin de yer almasının uygun olduğu görüşünde olmalarından hareketle; kursta yer alan derslerin yeterli olmadığı sonucunu çıkarabiliriz

Tablo 40 : Kurs Programında Yer Alan Derslerin Öğretimine Gösterilen Özene İlişkin Görüşler

Derslerin öğretimine yeterli özen gösterildi mi?	N	%
Gösterildi	38	35.9
Kısmen gösterildi	33	31.1
Gösterilmedi	27	25.5
Kesinlikle gösterilmedi	8	7.5
Toplam	106	100.0

Tablo 40'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %67'si derslerin öğretimine yeterli özenin gösterildiği yönünde görüş bildirirken, %33'ü yeterli özenin gösterilmediği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretmenlerin %33'ünün derslerinin öğretimine yeterli özenin gösterilmesi yönünde görüş bildirmeleri anlamlıdır. kısa kurs programına sekiz dersin sığdırılması; dersin öğretiminde verimliliğin azalmasına ve dersin öğretimine gerekli özenin gösterilmemesine neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 41 : Kurs Sonucunda Yapılan Sınavlarda Öğretim Elemanları Tarafından Gösterilen Titizliğe İlişkin Görüşler

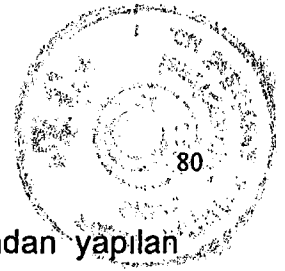
Öğretim elemanları sınavlarda gerekli titizliği gösterdiler mi?	N	%
Gösterildi	46	43.4
Az gösterildi	31	29.3
Gösterilmedi	17	16.0
Hiç gösterilmedi	12	11.3
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %43.4'ü kurs sonucunda yapılan sınavlarda öğretim elemanlarının yeterli titizliği gösterdikleri görüşündedir. Öğretmenlerin %29.3'ünün, yapılan sınavlarda öğretim elemanlarının titizliği az gösterdikleri, %27.3'ünde öğretim elemanlarının gerekli titizliği göstermedikleri görüşünde olmalarından hareketle; kurs sonucunda yapılan sınavın kursun başarısı konusunda gerçeği yansıtmadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Gerekliliğine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 42 : Eğitim Fakülteleri Dışındaki Fakülte Mezunlarının Öğretmen Olarak Atanmasına İlişkin Görüşler

Görüşler	N	%
Kesinlikle doğru buluyorum	13	12.3
Doğru buluyorum	36	34.0
Doğru bulmuyorum	28	26.4
Kesinlikle doğru bulmuyorum	12	11.3
Karasızım	17	16.0
Toplam	106	100.0

Tablo 42'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %34.0'ı alan dışından yapılan öğretmen atamalarını doğru bulmaktadır. Öğretmenlerin %12.3'ü de kesinlikle doğru bulduklarını belirterek olumlu görüşte bulunmuşlardır. Olumsuz görüşte olan öğretmenlerden %26.4'ü doğru bulmadıklarını belirtirken, kesinlikle doğru bulmayanların oranı %11.3 olmuştur. Öğretmenlerin %16.0'ı ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin yarısından azının (%46,3) olumlu görüş bildirmeleri son derece anlamlıdır. Anket sorularını cevaplayan öğretmenlerin hepsinin Eğitim Fakültelerinin dışından gelmelerine rağmen bu öğretmenlerin yarısından çoğu (%53,7) Eğitim Fakültelerinin dışından yapılan öğretmen atamalarını doğru bulmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 43 : Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Öğretmenlik Mesleğindeki Yeri

Görüşler	N	%
Son derece gerekli	47	44.3
Gerekli	57	53.8
Gereksiz	2	1.9
Son derece gereksiz	-	-
Toplam	106	100.0

Tablo 43'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %44.3'ü Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmenlik mesleği açısından son derece gerekli olduğunu belirtirken, %53.8'i gerekli olduğu yönünde görüşlerini belirtmişlerdir.

Eğitim fakültelerinin dışından öğretmenlik mesleğine atanan öğretmenlerin, %98.1'inin öğretmenlik mesleği açısından öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin gerekli olduğu yönünde görüş bildirmeleri bu derslerin önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 44 : Öğretmenlerin "Bir Konuyu En İyi Bilen O Konuyu En İyi Şekilde Öğretir" Sözüne İlişkin Görüşleri

Görüşler	N	%
Kesinlikle katılıyorum	15	14.2
Katılıyorum	10	9.4
Katılmıyorum	61	57.5
Kesinlikle katılmıyorum	20	18.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %76.4 gibi büyük çoğunluğu "bir konuyu en iyi bilen o konuyu en şekilde öğretir." sözüne katılmazken sadece %23.6'sı bu söze katıldıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Bir konuyu en iyi şekilde öğretmek, öğretme yeterliliği ile mümkündür. Bireye bu yeterlilik öğretmenlik meslek bilgisi dersleriyle kazandırılmaktadır. Bu durumda alan dışından gelen öğretmenlerin de öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemini benimsedikleri sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 45 : Alan Dışından Gelen Öğretmenlerin; Eğitim Fakültesi Mezunu Öğretmenlerin Başarıları Hakkındaki Düşünceleri

Görüşler	N	%
Çok başarılı	13	12.3
Başarılı	75	70.4
Başarısız	13	12.3
Çok başarısız	5	4.7
Toplam	106	100.0

Alan dışından gelen öğretmenlerin %83'ü Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmenleri başarılı bulurken %17'si başarısız bulmaktadır. Bu durumda öğretmenlik meslek bilgisi konusunda yeterli eğitim alan; eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin mesleklerinde başarılı olduklarını söyleyebiliriz.

Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na Katılan Öğretmenlerde Meydana Gelen Davranış Değişikliklerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 46 : Öğretmenlerin Meslekle İlgili Bilgi ve Becerilerinin Gelişmesine İlişkin Görüşleri

Meslekle ilgili bilgi ve becerinin gelişimi	N	%
Çok gelişti	10	9.4
Gelişti	56	52.8
Kısmen gelişti	36	34.0
Gelişmedi	2	1.9
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Tablo 46'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %96.2'si meslekle ilgili bilgi ve becerilerinin geliştiği yönünde görüş belirtirken gelişmedi ve hiç gelişmedi yönünde görüş belirten öğretmenlerin oranı ise sadece 3.8'dir. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi ve becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 47 : Eğitimle İlgili Temel Kavramlar Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

Eğitimle ilgili temel kavramları kavrama	N	%
Çok gelişti	8	7.6
Gelişti	51	48.1
Kısmen gelişti	42	39.6
Gelişmedi	4	3.8
Hiç gelişmedi	1	0.9
Toplam	106	100.0

Tablo 47'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %7.6'sı eğitimle ilgili temel kavramlar konusundaki bilgilerinin çok geliştiğini belirtirken, %48.1'i geliştiğini belirtmişlerdir. Kısmen geliştiğini belirten öğretmenlerin oranı %39.6'dır. Gelişmedi ve hiç gelişmedi yönünde görüş belirten öğretmenlerin oranı ise sadece 4.7'dir. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun, eğitim ilgili temel kavramları kursiyelere kazandırma konusunda amacına ulaştığı söylenebilir.

Tablo 48 : Eğitim ile Diğer Bilimler Arasındaki İlişkiyi Bilmeye Göre Dağılım

Eğitim ile diğer bilimler arasındaki ilişkiyi bilme	N	%
Çok gelişti	12	11.3
Gelişti	46	43.4
Kısmen gelişti	40	37.7
Gelişmedi	6	5.7
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %43.4'ü eğitim ile diğer bilimler arasındaki ilişki konusundaki bilgisinin geliştiğini belirtirken, bunu %37.7 ile kısmen, %11.3 ile çok gelişti görüşünde olanlar izlemektedir. Bu konudaki bilgilerinin gelişmediğini ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise sadece %7.6'dır.

Bu durumda kursa katılan öğretmenlerin eğitim ile diğer bilimler arasındaki bilgilerinin geliştiğini söyleyebiliriz.

Tablo 49 : Öğrencileri Tanımaya Yönelik Bilgi ve Becerilerin Gelişimine Göre Dağılım

Görüşler	N	%
Çok gelişti	14	13.2
Gelişti	47	44.3
Kısmen gelişti	32	30.2
Gelişmedi	8	7.6
Hiç gelişmedi	5	4.7
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %44.3'ü öğrencileri tanımaya yönelik bilgi ve becerilerinin geliştiğini belirtirken, %30.2'si kısmen geliştiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Çok geliştiği görüşünde olan öğretmenlerin oranı ise %13.2'dir. Olumsuz görüş bildiren öğretmenlerin oranı ise toplam %12.3'dür. Bu durumda öğrencileri tanıma konusunda öğretmenlerin bilgi ve becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 50 : Öğrencilerin Psikolojik, Sosyolojik ve Fizyolojik Gelişmeleri Doğrultusunda Gerekli Uygulama ve Yardımcı Olma Konusundaki Bilginin Gelişimine İlişkin Dağılım

Görüşler	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	39	36.8
Kısmen gelişti	39	36.8
Gelişmedi	13	12.3
Hiç gelişmedi	6	5.6
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %36.8'i öğrencilerin psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik gelişimleri doğrultusunda gerekli uygulama ve yardımcı olma konusundaki

bilgilerinin geliştiğini belirtmişlerdir. Kısmen gelişti görüşünde olan öğretmenlerin oranı da %36.8'dir. Öğretmenlerin %12.3'lük kısmı gelişmediği görüşünderken bunu %8.5 ile çok gelişti, %5.6'lık kısım hiç gelişmediği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin %82.1'i olumlu görüş bildirmiştir. Olumlu yönde görüş bildiren öğretmenlerin oranının yüksek olmasından hareketle; Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin, öğrencilerin psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik gelişimleri doğrultusunda gerekli uygulama ve yardımcı olma konusundaki bilgilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 51 : Fiziksel ve Zihinsel Açıdan Özürlü Öğrencileri Belirleme ve Gerekli Önlemleri Almaya İlişkin Bilgilerin Dağılımı

Görüşler	N	%
Çok gelişti	7	6.6
Gelişti	41	38.7
Kısmen gelişti	34	32.1
Gelişmedi	17	16.0
Hiç gelişmedi	7	6.6
Toplam	106	100.0

Tablo 51'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %38.7'lik kısmı fiziksel ve zihinsel açıdan özürlü öğrencileri belirleme ve gerekli önlemleri alma konusundaki bilgilerinin geliştiği yönünde görüş belirtirken, %32.1'lik kısmı kısmen geliştiği görüşündedirler. Oranları %16.0 olan gelişmedi yönünde görüş belirten öğretmenleri %6.6'sar oranlarla çok gelişti ve hiç gelişmedi görüşünde olan öğretmenler izlemektedir. Öğretmenlerin bu konudaki bilgilerinin geliştiği yönünde yoğunlaştıkları söylenebilir.

Tablo 52 : Öğrencilere Çalışma Alışkanlığı Kazandırma Konusundaki Bilgi ve Becerileri Kazanma Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	10	9.4
Gelişti	40	37.7
Kısmen gelişti	38	35.9
Gelişmedi	13	12.3
Hiç gelişmedi	5	4.7
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %37.7'si öğrencilere çalışma alışkanlığı kazandırma konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini belirtirken %35.9'u kısmen, %9.4'ü de çok geliştiğini belirtmişlerdir. Gelişmediğini ifade edenlerin oranı %12.3, hiç gelişmediğini ifade edenlerin oranı ise %4.7'dir. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin, öğrencilere çalışma alışkanlığı kazandırma konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 53 : Öğrencilerin İlgisi ve Yeteneklerini Saptama ve Geliştirme Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	4	3.8
Gelişti	37	34.9
Kısmen gelişti	39	36.8
Gelişmedi	22	20.7
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

Tablo 53'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %36.8'i öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini saptama ve geliştirme konusundaki bilgi ve becerilerin kısmen

geliştiğini ifa ederken %34.9'u geliştiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu görüşü %20.7'lik oranla gelişmedi yönünde görüş belirten öğretmenler izlemektedir. Çok geliştiği ve hiç gelişmediği yönünde görüş belirten öğretmenler ise %3.8 ile aynı oranda görüş belirtmektedirler. Öğretmenlerin %24.5'inin olumsuz yönde görüş bildirmeleri anlamlıdır. Bu durumda öğretmenlerin; öğrencilerin ilgi ve yetenekleri saptama ve geliştirme konusundaki bilgi ve becerilerinin yeterince gelişmediği söylenebilir.

Tablo 54 : Toplumda Meydana Gelen Gelişmeleri İzleme ve Bu Gelişmelere Çocukları Hazırlama Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

Görüşler	N	%
Çok gelişti	7	6.6
Gelişti	27	25.5
Kısmen gelişti	45	42.4
Gelişmedi	18	17.0
Hiç gelişmedi	9	8.5
Toplam	106	100.0

Tablo 54'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %42.4'ü toplumda meydana gelen gelişmeleri izleme ve bu gelişmelere çocukları hazırlama konusundaki bilgilerinin az geliştiğini ifade ederken bunu %25.5'lik bir oranla geliştigi görüşünde olan öğretmenler izlemektedir. Gelişmediğini ifa eden öğretmenlerin oranı %17, hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise %8.5'dir. öğretmenlerin %6.6'lık bir kısmı ise bu konudaki bilgilerinin çok geliştiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konudaki bilgilerinin kısmen geliştiği görüşünde yoğunlaşmaları ve olumsuz görüş bildiren öğretmenlerin oranının %25.5 olması anlamlıdır. Bu durumda öğretmenlerin; toplumda meydana gelen gelişmeleri izleme ve bu gelişmelere çocukları hazırlama konusundaki bilgilerinin yeterince gelişmediği söylenebilir.

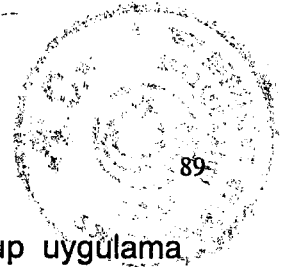
Tablo 55 : Davranışları Öğrencilere Kazandırmak İçin Uygun Yöntemi Etkili Bir Şekilde Kullanma Becerisinin Gelişim Dağılımı

Görüşler	N	%
Çok gelişti	12	11.3
Gelişti	45	42.5
Kısmen gelişti	39	36.8
Gelişmedi	8	7.5
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %42.5'lik kısmı yöntem ve seçimi ve kullanma konusundaki becerilerinin geliştiği görüşündedirler. Bunu %36.8 ile kısmen, %11.3 ile de çok geliştiği görüşünde olan öğretmenler izlemektedir. Gelişmedi ya da hiç gelişmedi görüşünde olan öğretmenlerin oranı ise %9.4'dür. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin; davranışları öğrencilere kazandırmak için uygun yöntemi etkili bir şekilde kullanma becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 56 : Yıllık, Ünite ve Günlük Planları Hazırlayıp Uygulama Bilgi ve Becerilerinin Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	32	30.2
Gelişti	53	50.0
Kısmen gelişti	16	15.1
Gelişmedi	4	3.8
Hiç gelişmedi	1	0.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %50'si yıllık, ünite ve günlük planları hazırlayıp uygulama konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ifade ederken %30.2'si bu konudaki bilgilerinin çok geliştiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu konuda gelişti görüşünde yoğunlaşmalarından hareketle kursa katılan öğretmenlerin planlama konusunda yeterli bilgi ve becerileri kazandıkları söylenebilir.

Tablo 57 : Eğitim Teknolojisi Bilgisi ve Araç Gereçleri En Etkili Biçimde Kullanma Becerisinin Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	10	9.4
Gelişti	47	44.3
Kısmen gelişti	38	35.9
Gelişmedi	8	7.6
Hiç gelişmedi	3	2.8
Toplam	106	100.0

Tablo 57'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %44.3'ü Eğitim Teknolojisi bilgilerinin ve araç gereçleri etkili bir biçimde kullanma becerilerinin geliştiğini ifade ederken, %35.9'u kısmen, %9.4'ü de çok gelişti görüşündedirler. Bu konuda öğretmenler bilgi ve becerilerinin geliştiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Buna göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin eğitim teknolojisi ve eğitim araç-gereçleri konusunda yeterli bilgi ve beceriyi kazandıkları söylenebilir.

Tablo 58 : Mevcut Kaynakları En Etkili Biçimde Kullanma Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişimi Konusundaki Dağılım

Görüşler	N	%
Çok gelişti	13	12.2
Gelişti	51	48.1
Kısmen gelişti	34	32.1
Gelişmedi	6	5.7
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %92.4'ü mevcut kaynakları etkili biçimde kullanma konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ifade ederken aynı konuda olumsuz görüş bildiren öğretmenlerin oranı %7.6'dır. öğretmenlerin bu konuda yeterli görüşünde yoğunlaştıkları söylenebilir. Bu durumda mevcut kaynakları etkili bir biçimde kullanma konusunda öğretmenlerin yeterli bilgi ve beceriyi kazandıkları söylenebilir.

Tablo 59 : Okul Örgütü İçerisinde Geçerli Olan Formal ve İnfomal İlişkilere Uyuma Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı

Formal ve infomal ilişkilere uyuma bilgi ve becerisi	N	%
Çok gelişti	16	15.1
Gelişti	56	52.8
Kısmen gelişti	26	24.5
Gelişmedi	7	6.6
Hiç gelişmedi	1	1.0
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %92.4'ü okul örgütü içerisinde gerekli olan formal ve infomal ilişkilere uyuma konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ifade ederken, %7.6'sı

gelişmediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin; okul örgütü içinde geçerli olan formal ve informal ilişkiler konusunda yeterli bilgi ve becerileri kazandıkları söylenebilir.

Tablo 60 : Velilerle İlişki Kurarak Öğrencilerin Sorunlarını Beraber Çözme Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı

Öğrenci sorunlarını velilerle beraber bilgi ve becerisi	N	%
Çok gelişti	16	15.1
Gelişti	47	44.3
Kısmen gelişti	28	26.4
Gelişmedi	9	8.5
iç gelişmedi	6	5.7
Toplam	106	100.0

Tablo 60'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %44.3'ü öğrenci sorunlarını velilerle birlikte çözme konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ifade ederken, %26.4'ü kısmen, % 15.1'i de çok geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu konudaki bilgilerinin gelişmediğini ya da hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise %14.2'dir. Bu durumda öğretmenlerin %85.8'inin bu konudaki bilgilerinin yeterli olarak geliştiği görüşünde yoğunlaştıkları söylenebilir. Olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranının yüksek olması; öğretmenlerin velilerle iletişim konusunda yeterli bilgi ve beceriyi kazandıklarını göstermektedir.

Tablo 61 : Öğrenci Başarısını Ölçme ve Değerlendirme Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı

Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme	N	%
Çok gelişti	7	6.6
Gelişti	60	56.6
Kısmen gelişti	24	22.6
Gelişmedi	9	8.5
Hiç gelişmedi	6	5.7
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %56.6'sı öğrenci başarısını ölçme değerlendirme konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ifade ederken, %22.6'sı kısmen, %6.6'sı da çok geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu konuda olumsuz yönde görüş bildiren öğretmenlerin oranı toplam %14.2'dir. bu durumda kursa katılan öğretmenlerin; öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini söyleyebiliriz.

Tablo 62 : Öğrenciyi Sosyal Hayata Hazırlama Konusundaki Bilgi ve Becerilerin Gelişim Dağılımı

Öğrenci sosyal hayata hazırlama	N	%
Çok gelişti	3	2.8
Gelişti	46	43.4
Kısmen gelişti	39	36.8
Gelişmedi	15	14.2
Hiç gelişmedi	3	2.8
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %83'ü öğrenciyi sosyal hayata hazırlama konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiği yönünde görüşlerini belirtirken, %17'si gelişmediği

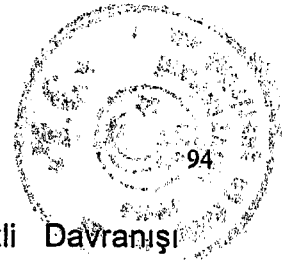

yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin öğrencileri sosyal hayata hazırlama konusunda yeterli bilgi ve becerileri katılmış oldukları kursta kazandıkları söylenebilir.

Tablo 63 : Sosyal Faaliyetler Konusundaki Bilgilerin ve Bu Faaliyetleri Düzenleme Becerisinin Gelişim Dağılımı

Sosyal faaliyetler bilgisi ve bu faaliyetleri düzenleme becerisi	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	32	30.2
Kısmen gelişti	37	34.9
Gelişmedi	21	19.8
Hiç gelişmedi	7	6.6
Toplam	106	100.0

Tablo 63'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %34.9'u sosyal faaliyetler bilgisi ve bu faaliyetleri düzenleme becerisinin kısmen geliştiğini ifade ederken, %30.2'si geliştiğini belirtmiştir. Bunu 19.8 ile gelişmediğini %8.5 ile çok geliştiğini %6.6 ile hiç gelişmediğini belirten öğretmenler izlemektedir. Öğretmenlerin %73.6'sının bilgilerinin geliştiği görüşünde yoğunlaştıkları söylenebilir. Fakat %26.4'lük olumsuz görüş bildiren öğretmenleri göz ardı etmemek gerekir.

Tablo 64 : Öğrenciler Arasındaki İlişkiler ve Bu Konudaki Gerekli Davranışı Kazandırma Hakkındaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

Öğrenciler arası ilişkiler ve bu konudaki rehberlik bilgisi	N	%
Çok gelişti	10	9.4
Gelişti	40	37.7
Kısmen gelişti	36	34.0
Gelişmedi	14	13.2
Hiç gelişmedi	6	5.7
Toplam	106	100.0

Öğretmelerin öğrenciler arasındaki ilişkiler ve konudaki gerekli davranışları öğrencilere kazandırmada %37.7'si bilgilerinin geliştiğini %34'ü kısmen geliştiğini, %13.2'si gelişmediğini, %9.4'ü çok geliştiğini, %5.7'si hiç gelişmediğini ifade etmişlerdir. %81.1'lik çoğunluğun olumlu yönde görüş bildirmelerinden hareket edilerek öğretmenlerin katılmış oldukları kursta bu konudaki yeterli bilgi ve becerileri kazandıkları söylenebilir.

Tablo 65 : Milli Eğitimin Amaçları Hakkındaki Bilgiler ve Bu Bilgileri Uygulama Becerisinin Gelişim Dağılımı

Milli Eğitimin amaçları bilgisi ve bu bilgileri uygulama becerisi	N	%
Çok gelişti	17	16.0
Gelişti	55	51.9
Kısmen gelişti	28	26.4
Gelişmedi	5	4.7
Hiç gelişmedi	1	1.0
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %51.9'u milli eğitimin amaçları hakkındaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ifade ederken, %26.4'ü kısmen, %16'sı çok geliştiği görüşündedir. Bu konudaki bilgilerin gelişmediği ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise toplam 5.7'dir. Bu durumda öğretmenlerin milli eğitimin amaçları hakkındaki bilgi ve becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 66 : Eğitimin Toplumsal Değişmeye İlişkin İşlevleri Hakkındaki Bilginin Gelişim Dağılımı

Eğitimin toplumsal gelişmeye		
İlişkin işlevleri bilgisi	N	%
Çok gelişti	17	16.0
Gelişti	39	36.8
Kısmen gelişti	39	36.8
Gelişmedi	7	6.6
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %36.8'i eğitimin toplumsal değişmeye ilişkin işlevleri konusundaki bilgilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Kısmen geliştiği görüşünde olan öğretmenlerin oranı da yine aynı orandadır. Çok geliştiğini ifade eden öğretmenlerin oranı %16 iken gelişmedi ya da hiç gelişmedi görüşünde olan öğretmenlerin oranı sadece %10.4'dür. Buna göre öğretmenlerin %89.6'sı bu konudaki bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin eğitimin toplumsal değişmeye ilişkin işlevleri hakkındaki bilgilerinin geliştiği söylenebilir.

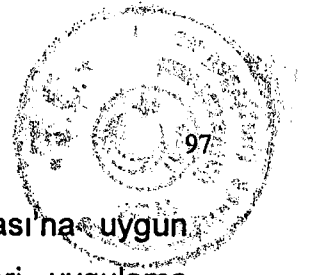
Tablo 67 : Toplumsal Bir Kurum Olan Okulun Özellikleri ve İşlevleri Hakkındaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

Okulun özellikleri ve işlevleri bilgisi	N	%
Çok gelişti	21	19.8
Gelişti	42	39.6
Kısmen gelişti	30	28.3
Gelişmedi	12	11.3
Hiç gelişmedi	1	1.0
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %39.6'sı toplumsal bir kurum olan okulun özellikleri ve işlevleri hakkındaki bilgilerinin geliştiğini ifade ederken %28.3'ü kısmen geliştiği görüşündedir. Bunu %19.8 ile çok geliştiği görüşünde olan öğretmenler izlemektedir. Gelişmediğini ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise %12.3'tür. Öğretmenlerin %87.7'sinin olumlu yönde görüş bildirmesi; toplumsal bir kurum olan okulun özellikleri ve işlevleri hakkındaki bilgilerinin geliştiğini göstermektedir.

Tablo 68 : Eğitim Yoluyla Davranış Değiştirirken Türk Milli Eğitim Politikasına Uygun Ayrıntılı Amaçları Göz Önünde Bulundurma Bilgisi ve Bu Bilgileri Bireye Kazandırma Becerilerinin Gelişimi

Eğitimde Türk Milli Eğitim Politikasının ayrıntılı amaçlarını gerçekleştirme	N	%
Çok gelişti	12	11.3
Gelişti	59	55.7
Kısmen gelişti	31	29.3
Gelişmedi	1	0.9
Hiç gelişmedi	3	2.8
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %55.7'si Eğitimde Türk Milli Eğitim Politikası'na uygun ayrıntılı amaçları göz önünde bulundurma bilgisi ve bu bilgileri uygulama becerilerinin geliştiğini ifade ederken, %29.3'ü kısmen, %11.3'ü de çok geliştiği görüşündedir. Bu konudaki bilgilerinin gelişmediğini ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise sadece 3.7'dir. Bu durumda öğretmenlerin bu konudaki bilgilerinin geliştiği görüşünde birleştikleri söylenebilir.

Tablo 69 : Eğitim Araştırmalarında İzlenen Yöntem, Teknik ve Uygulamalar Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

Eğitimde izlenen yöntem, teknik ve uygulamalar bilgisi	N	%
Çok gelişti	8	7.5
Gelişti	38	35.9
Kısmen gelişti	49	46.2
Gelişmedi	7	6.6
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %89.6'sı eğitim araştırmalarında izlenen yöntem, teknik ve uygulamalar konusundaki bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirirken, %10.4'ü bu konudaki bilgilerinin gelişmediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu durumda Pedagojik Formasyon Kursu'nda eğitim araştırmalarıyla ilgili verilen bilgilerin yeterli olduğu, eğitim araştırmalarında izlenen yöntem ve teknikler konusunda kursiyer öğretmenlerde yeterli davranış değişikliğinin meydana geldiği söylenebilir.

Tablo 70 : Eğitim Biliminin Ülkemizdeki ve Diğer Ülkelerdeki Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu Hakkındaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

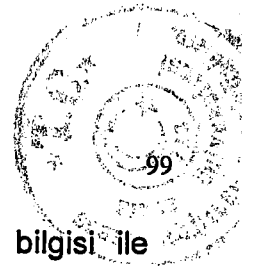
Eğitim biliminin tarihi gelişimi bilgisi	N	%
Çok gelişti	4	3.8
Gelişti	39	36.8
Kısmen gelişti	37	34.9
Gelişmedi	15	14.1
Hiç gelişmedi	11	10.4
Toplam	106	100.0

Tablo 70'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %75.5'i eğitim biliminin ülkemizdeki ve dünyadaki gelişimi konusundaki bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirirken, %24.5'i bu konudaki bilgilerinin gelişmediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin %24.5'inin olumsuz görüş bildirmeleri dikkat çekicidir. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun eğitim biliminin gelişimi konusundaki yeterli bilgileri kursiyerlerin büyük çoğunluğuna kazandırmakla birlikte, kursiyerlerin yaklaşık dörtte biri bu konudaki eksikliğini gidermemiştir.

Tablo 71 : Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Rehberlik Bilgisi İle Öğrenci Sorunlarını Çözme Becerisinin Gelişim Dağılımı

Öğrenci kişilik hizmetleri bilgisi ve Öğrenci sorunlarını çözme becerisi	N	%
Çok gelişti	10	9.4
Gelişti	40	37.7
Kısmen gelişti	43	40.6
Gelişmedi	9	8.5
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

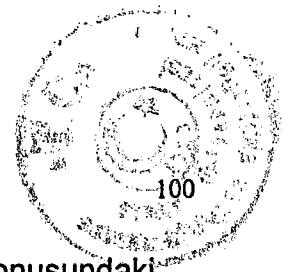

Öğretmenlerin %87.7'si öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik bilgisi ile öğrenci sorunlarını çözme becerilerinin geliştiği görüşündedir. Bu durumda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik bilgisi ile öğrenci sorunlarını çözme becerisi konusunda yeterli olduğu söylenebilir.

Tablo 72 : Bireyi Tanıma Teknikleri Konusundaki Bilgilerin ve Bu Teknikleri Yorumlama Becerisinin Gelişim Dağılımı

Bireyi tanıma teknikleri bilgisi ve Bu teknikleri yorumlama becerisi	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	31	29.2
Kısmen gelişti	48	45.3
Gelişmedi	14	13.2
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

Tablo 72'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %17'si bireyi tanıma teknikleri konusundaki bilgilerinin ve bu teknikleri yorumlama becerilerinin gelişmediği yönünde görüş belirtirken, %83'ü geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Olumsuz yönde görüş belirten öğretmenlerin yüzdesinin az olması öğretmenlerin bu konudaki mesleki yeterliliği kazandıklarını göstermektedir.

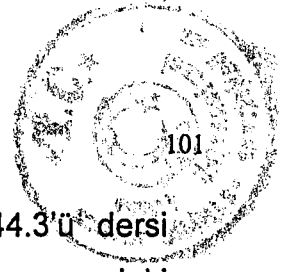
Tablo 73 : Rehberliğin Eğitim, Öğretim ve Yönetim İle İlişkileri Konusundaki Bilgilerin Gelişim Dağılımı

Rehberliğin eğitim, öğretim ve yönetim ile ilişkileri bilgisi	N	%
Çok gelişti	11	10.4
Gelişti	40	37.7
Kısmen gelişti	44	41.5
Gelişmedi	9	8.5
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Tablo 73'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %41.5'i rehberliğin eğitim, öğretim ve yönetim ile ilişkileri konusundaki bilgilerinin kısmen geliştiği görüşündedir. Gelişmediği ve hiç gelişmediği görüşünde olan öğretmenlerin oranı ise toplam %10.4'tür. Geriye kalan %48.1'lik öğretmen kesimi ise gelişti ve çok gelişti yönünde olumlu yönde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun olumlu yönde görüş bildirmelerini göz önünde bulundurursak, kursa katılan öğretmenlerin rehberliğin eğitim, öğretim ve yönetim ile ilişkileri konusundaki yeterli bilgi ve becerileri kazandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 74 : Dersi Öğrencilerin Fiziksel, Zihinsel ve Sosyal Düzeylerine Uygun Olarak İşleme Bilgisinin Gelişimi

Dersi öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal düzeylerine uygun olarak işleme	N	%
Çok gelişti	11	10.4
Gelişti	36	34.0
Kısmen gelişti	47	44.3
Gelişmedi	10	9.4
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Tablo 74'de görüldüğü gibi kursa katılan öğretmenlerin %44.3'ü dersi öğrencilerin fiziksel, sosyal ve zihinsel düzeylerine göre işleme konusundaki bilgilerinin kısmen geliştiğini ifade ederken, %34'ü geliştiği, %10.4'ü de çok geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu konudaki bilgilerin gelişmediğini ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise toplam %11.3'dür. Bu durumda olumlu görüş bildiren %88.7'lik çoğunluğu dikkate alırsak Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun, dersi öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal düzeylerine uygun olarak işleme konusundaki bilgi ve becerileri öğretmenlere yeterli oranda kazandırdığı söylenebilir.

Tablo 75 : Öğretim Yöntemleri Bilgisinin ve Bu Yöntemleri Uygulama Becerisinin Gelişimi

Öğretim yöntemleri bilgisi ve Uygulama becerisi	N	%
Çok gelişti	7	6.6
Gelişti	44	41.5
Kısmen gelişti	48	45.3
Gelişmedi	6	5.7
Hiç gelişmedi	1	0.9
Toplam	106	100.0

Tablo 75'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %45.3'lük kısmı öğretim yöntemleri bilgisinin ve bu yöntemleri uygulama becerilerinin kısmen geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu konudaki bilgi ve becerilerinin geliştiğini ve çok geliştiğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise %48.1'dir. gelişmediğini ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise %6.6'dır. Bu durumda kursa katılan öğretmenlerin öğretim yöntemleri bilgisi ve bu yöntemleri uygulama becerilerinin yeterli ölçüde geliştiğini söyleyebiliriz.

Tablo 76 : Öğretmenlerin Sınıftaki Rolü ve Yönetim Konusundaki Bilgi ve Becerilerinin Gelişimi

Sınıf yönetimi bilgi ve becerisi	N	%
Çok gelişti	17	16.0
Gelişti	57	53.8
Kısmen gelişti	28	26.4
Gelişmedi	2	1.9
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Tablo 76'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %53.8'i sınıf yönetimi konusundaki bilgi ve becerisinin geliştiğini ifade ederken, %26.4'ü kısmen geliştiği, %16.0'ı da çok geliştiği görüşündedir. Gelişmediği ya da hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise sadece %3.8'dir. Buna göre Öğretmenlik Bilgisi Meslek Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin; öğretmenin sınıftaki rolü ve sınıf yönetimi konusundaki bilgi ve becerilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 77 : Eğitim Ortamları Bilgisi ve Amacı Gerçekleştirmek İçin Bu Ortamları En Etkili Biçimde Kullanma Becerisinin Gelişimi

Eğitim ortamları bilgisi ve bu ortamları Kullanma becerisi	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	40	37.7
Kısmen gelişti	50	47.2
Gelişmedi	5	4.7
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Tablo 77'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %37.7'si eğitim ortamları konusundaki bilgilerinin ve bu ortamları kullanma becerilerinin geliştiğini, %8.5'lik

bir kısmı çok geliştiğini %47.2'si de kısmen geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu durumda olumlu yönde görüş belirten öğretmenlerin oranı %93.4'tür. Buna göre öğretmenlerin katılmış oldukları kursta eğitim ortamları bilgisi ve bu ortamları kullanma becerisi konusunda yeterli bilgi ve becerileri kazandıkları söylenebilir.

Tablo 78 : Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelere Uygun Olarak Araç, Gereç, Muhteva Gibi Öğelerin Aynı Paralelde Geliştirilmesi Bilgisinin Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	8	7.5
Gelişti	35	33.0
Kısmen gelişti	41	38.7
Gelişmedi	15	14.2
Hiç gelişmedi	7	6.6
Toplam	106	100.0

Tablo 78'de görüldüğü gibi öğretmenler bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun olarak araç, gereç, muhteva gibi öğelerin aynı paralelde geliştirilmesi konusunda da yeterli bilgileri kazanmışlardır. Bu konudaki bilgilerin gelişmediğini ve hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı toplam %20.8'dir. Buna karşılık olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranı %79.2'dir.

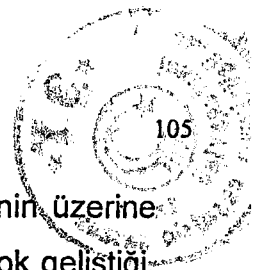
Tablo 79 : Sınıf İçerisinde İletişimi En İyi Şekilde Gerçekleştirmek İçin Gerekli Olan Bilgi ve Becerinin Gelişimi

Sınıfta iletişimi en etkili şekilde		
Gerçekleştirme bilgi ve becerisi	N	%
Çok gelişti	13	12.3
Gelişti	49	46.2
Kısmen gelişti	39	36.8
Gelişmedi	4	3.8
Hiç gelişmedi	1	0.9
Toplam	106	100.0

Sınıf içi iletişimi etkili şekilde gerçekleştirme konusunda öğretmenlerin %46.2'si bilgi ve becerilerin geliştiğini ifade ederken, %36.8'i kısmen geliştiğini, %12.3'ü de çok geliştiğini belirtmişlerdir. Gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı %3.8, hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise sadece %0.9'dur. Buna göre yığılımlı yüzdeyle öğretmenlerin %95.3'ünün olumlu yönde görüş bildirmeleri; sınıf içi iletişim konusunda öğretmenlerin yeterli bilgi ve beceriyi kazandıklarını göstermektedir.

Tablo 80 : Eğitim Yönetiminde Öğretmenin Üzerine Düşen Görevler Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi

Eğitim yönetiminde öğretmenin üzerine		
düşen görevler bilgisi	N	%
Çok gelişti	15	14.2
Gelişti	57	53.8
Kısmen gelişti	28	26.4
Gelişmedi	5	4.7
Hiç gelişmedi	1	0.9
Toplam	106	100.0

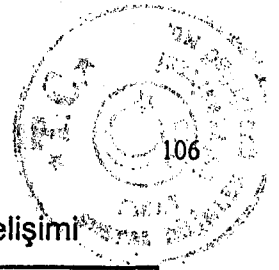
Öğretmenlerin %53.8'lik çoğunluğu eğitim yönetiminde öğretmenin üzerine düşen görevler konusundaki bilgilerinin geliştiğini belirtirken, %14.2'si çok geliştiği, %26.4'ü de kısmen geliştiği görüşündedir. Gelişmediği ve hiç gelişmediği görüşünde olan öğretmenlerin oranı ise toplam %5.6'dır. Bu durumda olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranı yığılımlı yüzdeyle %94.4'dür. Buna göre Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin; eğitim yönetiminde öğretmenin üzerine düşen görevler konusundaki bilgilerinin geliştiği söylenebilir.

Tablo 81 : Eğitimle İlgili Örgütler ve Bu Örgütlerin Eğitim Açısından Oynadıkları Roller Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	3	2.8
Gelişti	41	38.7
Kısmen gelişti	46	43.4
Gelişmedi	13	12.3
Hiç gelişmedi	3	2.8
Toplam	106	100.0

Eğitimle ilgili örgütler ve bu örgütlerin eğitim açısından oynadıkları roller hakkındaki bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildiren öğretmenlerin oranı yığılımlı yüzdeyle %84.9'dur. Bu durumda öğretmenlerin eğitimle ilgili örgütler ve bu örgütlerin eğitim açısından oynadıkları roller hakkındaki bilgilerinin geliştiğini söyleyebiliriz.

Tablo 82 : Eğitim Yönetiminde İzlenen Süreçler Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi

Eğitim yönetiminde izlenen süreçler		
bilgisi	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	36	34.0
Kısmen gelişti	49	46.2
Gelişmedi	8	7.5
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

Tablo 82'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %46.2'si eğitim yönetiminde izlenen süreçler hakkındaki bilgilerinin kısmen geliştiğini ifade ederken, %34'ü geliştiğini, %8.5'i de çok geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu konudaki bilgilerinin gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı %7.5, hiç gelişmediğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise %3.8'dir. Bu rakamlardan da anlaşıldığı gibi yığılımlı yüzdeyle öğretmenlerin %88.7'si bu konuda olumlu görüş bildirmişlerdir. Bu durumda kursa katılan öğretmenlerin eğitim yönetiminde izlenen süreçler konusundaki yeterli bilgi ve becerileri kazandıkları söylenebilir.

Tablo 83 : Eğitim Yöneticisinde Bulunması Gereken Özellikler Bilgisinin Gelişimi

Eğitim yöneticisinde bulunması		
Gereken özellikler bilgisi	N	%
Çok gelişti	12	11.3
Gelişti	40	37.7
Kısmen gelişti	45	42.5
Gelişmedi	5	4.7
Hiç gelişmedi	4	3.8
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %42.5'i eğitim yöneticisinde bulunması gereken özellikler

hakkındaki bilgilerinin kısmen geliştiğini bildirirken, %37.7'si bu konudaki bilgilerinin geliştiğini, %11.3'ü de bu konudaki bilgilerinin çok geliştiğini belirtmişlerdir. Bu konudaki bilgilerinin gelişmediğini ya da hiç gelişmediğini belirten öğretmenlerin oranı ise toplam %8.5'dir. Bu konuda olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranının yığılımlı yüzdeyle %91.5 olduğunu dikkate alırsak öğretmenlerin eğitim yöneticisinde bulunması gereken özellikler hakkındaki yeterli bilgi ve beceriyi kazandıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 84 : Ölçme Araç ve Yöntemleri Hakkındaki Bilgilerin Gelişimi

Ölçme araç ve yöntemleri bilgisi	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	34	32.1
Kısmen gelişti	46	43.4
Gelişmedi	10	9.4
Hiç gelişmedi	7	6.6
Toplam	106	100.0

Tablo 84'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %43.4'ü ölçme araç ve yöntemleri konusundaki bilgilerinin kısmen geliştiğini, %9.4'ü gelişmediğini, %6.6'sı da hiç gelişmediğini ifade etmişlerdir. Bu konudaki bilgilerin geliştiğini ya da çok geliştiğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise toplam %40.6'dır. Bu durumda kursa katılan öğretmenlerin ölçme araç ve yöntemleri konusunda yeterli bilgileri kazanamadıkları söylenebilir.

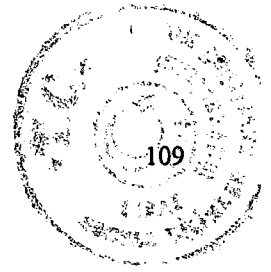
Tablo 85 : Ölçme Araç ve Yöntemlerinde Güvenilirlik, Geçerlilik ve Kullanılışlığı
Sağlama Bilgisinin Gelişimi

Ölçme araç ve yöntemlerinde güvenilirlik geçerlilik ve kullanılışlığı bilgisi	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	37	34.9
Kısmen gelişti	41	38.7
Gelişmedi	10	9.4
Hiç gelişmedi	9	8.5
Toplam	106	100.0

Tablo 85'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %38.7'si ölçme araç ve yöntemlerinde güvenilirlik, geçerlilik ve kullanılışlığı sağlama konusundaki bilgilerinin kısmen geliştiğini ifade ederken, %34.9'u geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Gelişmediğini ifade edenlerin oranı %9.4, çok geliştiğini ifade edenlerin oranı %8.5'dir. Öğretmenlerin %8.5'i ise bu konudaki bilgilerinin hiç gelişmediği görüşündedir. Buna göre öğretmenlerin; ölçme araç ve yöntemlerinde güvenilirlik, geçerlilik ve kullanılışlığı sağlama konusundaki bilgilerinin geliştiğini söyleyebiliriz.

Tablo 86 : Bilişsel, Duyuşsal ve Devinsel Davranışlar Bilgisi İle Davranışları
Ölçme Becerisinin Gelişimi

Görüşler	N	%
Çok gelişti	9	8.5
Gelişti	36	33.9
Kısmen gelişti	50	47.2
Gelişmedi	9	8.5
Hiç gelişmedi	2	1.9
Toplam	106	100.0

Öğretmenlerin %47.2'sinin bilişsel, duyuşsal ve devinsel davranışlar bilgisi ile davranışları ölçme becerilerinin kısmen geliştiğini,%33.9'u geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu konuda olumsuz yönde görüş bildiren öğretmenlerin oranı ise toplam %10.4'dür. Olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranı yüzde yığılımlı yüzdeyle %89.6'dır. Bu durumda öğretmenlerin bilişsel, duyuşsal ve devinsel davranışlar bilgisi ile bu davranışları ölçme becerilerinin geliştiğini söyleyebiliriz.

Tablo 87 : Ölçme Sonuçlarını İstatistiksel Olarak İfade Edebilme Becerisinin Gelişimi

Ölçme sonuçlarını istatistiksel olarak ifade etme becerisi	N	%
Çok gelişti	12	11.3
Gelişti	33	31.1
Kısmen gelişti	40	37.7
Gelişmedi	13	12.3
Hiç gelişmedi	8	7.6
Toplam	106	100.0

Tablo 87'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %37.7'si ölçme sonuçlarını istatistiksel olarak ifade edebilme konusundaki bilgilerinin kısmen geliştiğini ifade ederken, %31.1'i bu konudaki bilgilerin geliştiğini, %12.3'ü gelişmediğini, %11.3'ü çok geliştiğini, %7.6'sı da hiç gelişmediğini ifade etmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin bu konuda da yeterli bilgi ve becerileri kazanamadıkları söylenebilir.

Olumlu görüş bildiren öğretmenlerin oranı yığılımlı yüzdeyle %80.1'dir. Bu durumda öğretmenlerin ölçme sonuçlarını istatistiksel olarak ifade edebilme konusundaki becerilerinin geliştiğini söyleyebiliriz.

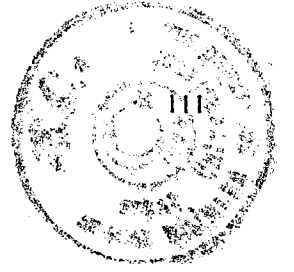
Öğretmenlere uygulanan anketin 68. sorusu olan "Müfettişler sizi en çok hangi konuda eleştiriyor?" açık uçlu sorusuna öğretmenlerin yanıtları öncelik sırasına göre şöyledir.

- a) Yıllık, ünite ve günlük planlardaki eksiklikler ve yanlışlıklar,
- b) Uygun araç ve gereçlerin kullanılmaması,
- c) Öğrencilerle sağlıklı iletişim kuramama,
- d) Öğretim yöntem ve tekniklerinin uygulanamaması,
- e) İlkokuma ve yazma öğretimindeki başarısızlık,
- f) Eğitim ortamının düzensizliği,
- g) Öğrenci seviyesinin düşüklüğü,
- h) Sınıfın disiplinsizliği,
- i) Yönetim işlerindeki eksiklikler.

Anketin son sorusu (69. soru) "Rehber öğretmeninizle en çok hangi konuyu görüşme gereksinimi duyuyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlar öncelik sırasına göre şöyledir.

- a) Yıllık, ünite ve günlük planlar konusunda,
- b) Öğrencilerle iletişim konusunda,
- c) Öğretim yöntemleri,
- d) Derslerin işlenişi konusunda,
- e) Türkçe öğretimi,
- f) Ölçme ve değerlendirme konusunda,
- g) Araç ve gereçlerin kullanımı,
- h) İlkokuma ve yazma konusunda,
- i) İdari işler konusunda.

Açık uçlu sorulara verilen cevaplar bu öğretmenlerin eksikliklerinin tam olarak giderilmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun süresinin az olması, ders sayısının fazla olmaması; öğretmenlerin eğitim konusundaki eksikliklerinin giderilmesinde olumsuz rol oynamıştır. Her şeye rağmen öğretmenlerin kapalı uçlu sorulara verdikleri olumlu yöndeki görüşler, öğretmenlerde büyük bir davranış değişikliğinin olduğunu ortaya koymaktadır.

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümünde araştırmaya ilişkin bir özet, ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Özet

Eğitimin temel amacı yeni yetişen nesillerin topluma ayak uydurmasını sağlamaktır. Toplum açısından çok önemli olan bu amacı gerçekleştirme görevini, eğitimin temel unsurlarından birisi olan öğretmenler üstlenir. Öğretmenlerin bu görevi başarıyla yerine getirmesi almış olduğu hizmet öncesi eğitimin yeterli olmasına bağlıdır. Öğretmenlere mesleki açıdan yeterlilik kazandıran dersler üç gruba ayrılmıştır. Bunlar; alan bilgisi dersleri, genel kültür dersleri ve öğretmenlik meslek bilgisi dersleridir.

Bu araştırmada öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın literatür taramasıyla oluşturulan kısmında belirtildiği gibi ülkemizde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin Fatih Sultan Mehmet zamanına kadar uzanan bir geçmişi vardır. Özellikle Tanzimat'tan sonra açılmaya başlayan öğretmen yetiştiren kurumlarda bu derslere önem verilmeye başlanmıştır.

Öğretmen yetiştirmede öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemini ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırma da aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1) Öğretmen eğitiminde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin yeri nedir?
- 2) Bu dersler yeterli midir?
- 3) Bu derslerin öğretimine gerekli önem veriliyor mu?
- 4) Öğretmenlik meslek bilgisi dersleri hangi derslerden meydana

gelmektedir?

- 5) Bu derslerin her birinin özellikleri ve öğretmene kazandırdığı bilgi ve beceriler nelerdir?
- 6) Bu derslerin ülkemizdeki gelişimi nasıl olmuştur?
- 7) Bu dersleri hiç görmemiş olan ve alan dışından öğretmenlik mesleğine atanan öğretmenlerin bu dersler hakkındaki düşünceleri nedir?
- 8) Alan dışından gelen öğretmenler İl Millî Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katıldıktan sonra ne gibi bilgi ve becerileri kazanmışlardır?

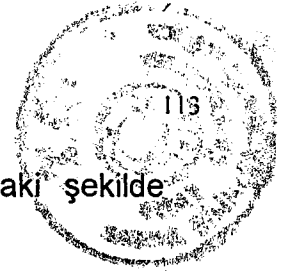
Araştırmamızın evrenini; 1996-1997 öğretim yılı sonunda Elazığ İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na devam etmiş ve Elazığ İl'i'nde görev yapan öğretmenler ile diğer illerde kursa katılıp Elazığ İl'i'nde görev yapan 120 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmamızın evreni örneklem olarak kabul edilmiştir.

Bilgi toplamak amacıyla geliştiren anket formu üç bölüm ve ikisi açık uçlu olmak üzere toplam 69 sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan dört öğretmenin yardımıyla oluşturulan anket formuna, uzman görüşleri de alındıktan sonra son şekli verilmiştir.

Üç bölümden oluşan anketin birinci bölümünde kişisel bilgileri içeren 8 soru, ikinci bölümde öğretmenlerin katılmış oldukları kurs ve öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin 17 soru, üçüncü bölümde öğretmenlerin kurs sonucunda kazanmış oldukları bilgileri ölçmeyi amaçlayan 42 soru ve ikide açık uçlu soru yer almaktadır.

Anketin uygulanması ile elde edilen verilerin istatistiksel çözümü araştırma tarafından yapılmıştır. Deneklerin sorulara verdikleri cevabın tamamının frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, sonuçlar amaçlara cevap verebilecek şekilde tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır.

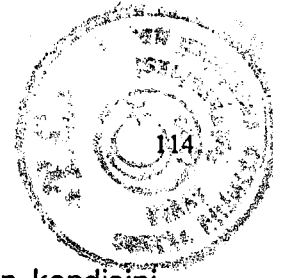
Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar kısaca aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

- 1- Anket sorularını cevaplayan öğretmenlerin büyük çoğunluğu kendi isteğinin dışındaki nedenlere öğretmenlik mesleğini seçmişlerdir.
- 2- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun gerekli olduğuna inanmaktadır.
- 3- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğretmenlik meslek bilgisinin meslekleri açısından son derece gerekli olduğunu ifade etmişlerdir.
- 4- Kursa katılan öğretmenlerin çoğunluğu daha geniş kapsamlı kursun kendileri açısından yararlı olacağını ifade etmişlerdir.
- 5- Kursa katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu kurs programında yer alan derslerle ilgili konulardaki bilgilerinin geliştiğini ifade etmişlerdir.

Sonuç

Araştırmanın literatür taraması kısmında belirtildiği gibi eğitim tarihimizde, öğretmen yetiştirme programlarındaki öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin ağırlığı zaman zaman artırılmış, zaman zaman da azaltılmıştır. Mektupla öğretmen yetiştirme, sınav ve kursla öğretmen yetiştirme gibi uygulamalara gidilmiş, son dönemlerde olduğu gibi bazen de belli bir eğitim almış herkesin öğretmen olabileceği uygulamalarına gidilerek öğretmenlik meslek bilgisi dersleri öğretmenlik mesleği için temel şart olmaktan çıkarılmıştır. Öğretmen yetiştirmede öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemini saptamak amacıyla yapılan bu araştırmada literatür taraması yöntemiyle konuya ilişkin gerekli bilgiler elde edilmiştir. Ayrıca verilerin bir kısmı alan dışından gelen öğretmenlerden anket yoluyla elde edilmiştir. Bu verilerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

- 1- Öğretmenlerin %37.7'si alan dışından yapılan öğretmen atamalarını doğru bulmazken, %46.3'ü doğru bulmaktadır. Öğretmenlerin %16'sı ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.
- 2- Öğretmenlerin %98.1'i öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmenlik

mesleği açısından gerekli olduğu görüşündedir.

- 3- Öğretmenlerin sadece %15.1'i öğretmenlik mesleği açısından kendisini yeterli görmektedir.
- 4- Öğretmenlerin %86.8'lik çoğunluğu öğretmenlik meslek bilgisinin eksikliğinden dolayı sıkıntılarının olduğunu ifade etmişlerdir.
- 5- Öğretmenlerin %91.5'i katıldıkları kursun gerekli olduğuna inanmaktadır.
- 6- Öğretmenlerin %81.1'i katıldıkları kursu yetersiz bulmaktadır. Eğitim fakültesi mezunu bir öğretmenin 4 yılda gördüğü öğretmenlik meslek bilgisi derslerini bu öğretmenler 2 ay gibi kısa bir sürede görmüşlerdir. Bundan dolayı bu öğretmenlerin olumsuz görüş bildirmeleri son derece doğaldır.
- 7- Öğretmenlerin %82.1'i daha geniş kapsamlı kursun gerekli olduğu görüşündedir. Gerekli olmadığı görüşünde olanların oranı ise %17.9'dur.
- 8- Öğretmenlerin %93.4'ü kursta elde ettiği bilgilerin mesleği açısından yararlı olduğu görüşündedir.
- 9- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu "bir konuyu en iyi bilen o konuyu en iyi şekilde öğretir" sözüne katılmamaktadır. Yine bu öğretmenlerin büyük çoğunluğu eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenleri başarılı bulmaktadır. Bu sonuçlar da öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin önemini açıkça ortaya koymaktadır.
- 10- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin % 96 dan fazlası, aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir.
  - a-) Öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi ve beceriler,
  - b-) Türk Milli Eğitim Politikası'na uygun ayrıntılı amaçlar,
  - c-) Öğretmenin sınıftaki rolü ve sınıf yönetimi.
- 11- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin %91 ile %95 arasındaki çoğunluğu, aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir:
  - a-) Eğitimle ilgili temel kavramlar,
  - b-) Eğitim ile diğer bilimler arasındaki ilişkiler,

- c-) Derse uygun öğretim yöntemi seçme,
- d-) Yıllık, ünite ve günlük planları hazırlayıp uygulama,
- e-) Mevcut kaynakları en etkili biçimde kullanma,
- f-) Okul örgütü içinde geçerli olan formal ve informal ilişkiler,
- g-) Milli Eğitimin amaçları,
- h-) Öğretim yöntemleri,
- ı-) Eğitim ortamları ve bu ortamları kullanma
- i-) Sınıf içi iletişimi,
- j-) Eğitim yönetiminde öğretmenin üzerine düşen görevler,
- k-) Eğitim yöneticisinde bulunması gereken özellikler.

12- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin %86 ile %90 arasındaki çoğunluğu aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

- a-) Öğrencileri tanıma,
- b-) Eğitim teknolojisi ve eğitim araçları,
- c-) Öğrenci sorunlarını velilerle birlikte çözme,
- d-) Öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme,
- e-) Eğitimin toplumsal değişmeye ilişkin işlevleri,
- f-) Toplumsal bir kurum olan okulun özellikleri,
- g-) Eğitim araştırmalarında izlenen yöntem, teknik ve uygulamalar,
- h-) Öğrenci kişilik hizmetleri ve rehberlik,
  - ı-) Rehberliğin eğitim, öğretim ve yönetim ile ilişkileri,
  - i-) Dersi öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal düzeylerine uygun olarak işleme,
  - j-) Eğitim yönetiminde izlenen süreçler,
  - k-) Bilişsel, duyuşsal ve devinsel davranışlar ile bu davranışları ölçme.

13- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin %81 ile %85 arasındaki çoğunluğu aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir:

- a-) Öğrencilerin psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik gelişimleri,
- b-) Öğrencilere çalışma alışkanlığı kazandırma,

- c-) Öğrencileri sosyal hayata hazırlama,
- d-) Öğrenci arasındaki ilişkiler,
- e-) Bireyi tanıma teknikleri,
- f-) Eğitimle ilgili örgütler,
- g-) Ölçme araç ve yöntemleri,
- h-) Ölçme araç ve yöntemlerinde güvenilirlik, geçerlilik ve kullanılabilirliği sağlama.

14- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin %76 ile %80 arasındaki çoğunluğu aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir:

- a-) Fiziksel ve zihinsel açıdan özürsüz öğrencileri belirleme ve gerekli önlemleri alma,
- b-) Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri saptama ve geliştirme,
- c-) Eğitim biliminin ülkemizdeki ve diğer ülkelerdeki tarihi gelişimi,
- d-) Araç, gereç, muhteva gibi öğeleri bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun olarak geliştirme,
- e-) Ölçme sonuçlarını istatistiksel olarak ifade edebilme.

15- Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'na katılan öğretmenlerin %70 ile %75 arasındaki çoğunluğu ise şu konulardaki bilgilerinin geliştiği yönünde görüş bildirmişlerdir:

- a-) Toplumda meydana gelen gelişmeleri izleme ve bu gelişmelere öğrencileri hazırlama,
- b-) Sosyal faaliyetleri düzenleme.

Bu sonuçlar öğretmenlerde yeterli davranış değişikliğinin meydana geldiğini, Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun amacına ulaştığını açıkça göstermektedir. Kursun süresinin yeterli olmamasına, derslerin sayısının az olmasına rağmen anket sonuçlarına göre öğretmenlerin, öğretmenlik meslek bilgisi konusundaki bilgilerinde gözle görülür bir artış sağlanmıştır.

Öneriler

Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının dışındaki fakültelerden öğretmenliğe atanan öğretmenlerin; öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili eksiklerinin giderilmesine dayanak teşkil etmesi ve öğretmen yetiştirme sürecine ışık tutması amacıyla bu çalışmada elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- 1- Öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumlarının dışındaki fakültelerden öğretmenlik mesleğine atanan ve halen çalışan öğretmenler için lisans programında yer alan, öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin tamamını içeren ve süresi yeterli olan yeni bir kurs açılmalıdır.
- 2- Bu kursa henüz katılmamış öğretmenler için yeni açılacak kursta derslerin öğretimine yeterli özen gösterilmelidir.
- 3- Alan dışından gelen öğretmenler için hizmetiçi eğitim kursları düzenlenmelidir.
- 4- Göreve yeni başlayan alan dışından gelen öğretmenlerin adaylık süresi uzatılmalı; rehber öğretmen, okul müdürü ve müfettişler tarafından uygulamalı eğitime tabi tutulmalıdır.
- 5- Alan dışından gelen öğretmenler için uzaktan öğretim programı başlatılmalıdır.
- 6- Alan dışından gelen öğretmenler için düzenlenen Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun sonunda yapılan sınavlarda gerekli titizlik gösterilmeli ve başarısız olan öğretmenler için yeni bir kurs açılmalıdır.
- 7- Öğretmen yetiştiren kurumlar nitelik ve nicelik açısından yeterli hale getirilmeli ve öğretmen yetiştiren kurumların dışındaki kurumlardan öğretmenliğe atama yapılmamalıdır. Çünkü bu uygulamayı alan dışından gelen öğretmenlerin bile %46.3'ü tasvip etmektedir.

Araştırmacılara yönelik neriler:

- 1- Alan dışından gelen öğretmenler için düzenlenen ğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun yeterliliği araştırılabilir.
- 2- Alan dışından gelen öğretmenlerin yetiştirilmesi için; uzaktan ğretim, hizmetiçi eğitim gibi uygulamaların önemi araştırılabilir.
- 3- Alan dışından gelen öğretmenlerle Eğitim Fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin davranışları eğitim açısından incelenebilir.

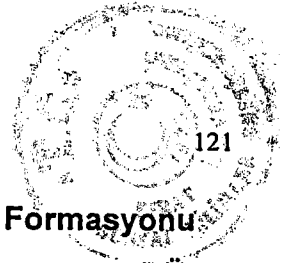
KAYNAKLAR

- Akyüz, H.(1998). Öğretmen Eğitim Konusunda Bir Öneri, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi. 34-36
- Akyüz, Y. (1993). **Türk Eğitim Tarihi**,(Kültür Koleji Yayınları No:2), İstanbul:Bayrak Matbaası.
- (1998). Öğretmen Okulu Dışından İlk Kez Öğretmen Atanmasına İlişkin Orijinal Belgeler, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi. 6–16
- Alkan, C. (1995). **Eğitim Teknolojisi**, Ankara : Yüksel Matbaası.
- Ataünal, A.(1994). Türkiye’de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme ve Çağdaş Uygulamalar, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Sayı:197, Ankara : Tekışık Matbaası. 11–17
- Bayrak, C. (1998). Okul ve Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, (Editör:Bekir Özer), **Eğitim Bilimlerinde Yenilikler**, T.C. Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi Yayınları no:559, Eskişehir.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme**, Ankara : Kadioğlu Matbaası.
- (1992). Türkiye’de Öğretmen Yetiştiren Okul ve Kuruluşlarda “Meslek Dersleri” ve Bunların Öğretim Yöntemlerinin Tarihsel Gelişimi, **Çağdaş Eğitim Dergisi**, Sayı:176, Ankara:Tekışık Matbaası. 16 – 21
- (1998). Öğretmen Kalitesini Etkileyen Bir Etken Olarak Meslek Dersleri, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi. 110-119
- Bursalıoğlu, Z. (1994). **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**, (Personel Geliştirme Merkezi Yayın No:9), Ankara : Şafak Matbaacılık.
- Büyükkaragöz, S. (1998). Eğitimde Öğretmenin Rolü ve Öğretmen Tutumlarının Öğrenci Davranışları Üzerindeki Etkisi, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi. 68 – 73

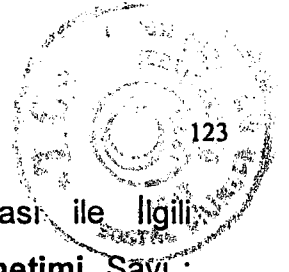

- Cicioğlu, H. (1985). **Türkiye Cumhuriyet'inde İlk ve Orta Öğretim**, (A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fak. Yayınları No:334), Ankara:A.Ü. Basımevi
- Çalık, T. (1997). Eğitim Yönetimi, (Editör:L. Küçükahmet), **Eğitim Bilime Giriş**, Ankara : Gazi Kitabevi. 277 – 286
- Değirmencioğlu, C. (1997). Eğitimde Bilimsel Yaklaşım, (Editör : L. Küçükahmet), **Eğitim Bilime Giriş**, Ankara : Gazi Kitabevi. 1 –17
- Demirel, Ö. (1994). **Genel Öğretim Yöntemleri**, Ankara : Usem Yayınları.
- Doğan, S. (1997). Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik, (Editör:L. Küçükahmet), **Eğitim Bilime Giriş**, Ankara : Gazi Kitabevi. 287– 322
- Duman, T. (1991). **Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme** (MEB Yayınları), İstanbul:M.E. Basımevi.
- (1995). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:127, Ankara:Milli Eğitim Basımevi.28-33
- (1998). Cumhuriyetimizin 75. Yılında Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz ve Sorunları, **Milli Eğitim Dergisi** Sayı:139, Ankara:Milli Eğitim Basımevi. 36-43
- Er, T. (1997). Eğitim-Sosyoloji İlişkisi, (Editör : L. Küçükahmet), **Eğitim Bilime Giriş**, Ankara : Gazi Kitabevi. 51 – 78
- Erden, M. Akman, Y. (1997). **Eğitim Psikolojisi**, Ankara : Arkadaş Yayınevi.
- Ergin, O.(1977). **Türkiye Maarif Tarihi**. Eser matbaası. İstanbul.
- Ertuğrul, H. (1998). İlköğretim Sisteminin Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri, **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**, Sayı : 43, Ankara : MEB 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası. 18 – 19
- Ertürk, S. (1972) **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi.

- Gözütok, D.(1988) **Öğretmen Eğitiminde Meslek Formasyonu Öğretiminin Öğretim Elemanı Davranışlarına Yansımaları**. A.Ü. Sos. Bil. Enst. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.
- Gürkan, T. (1993). **İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Tutumları ile Benlik Kavramları Arasındaki İlişki**, Ankara : Sevinç Matbaası.
- Karagözoğlu, A.G. (1992). **Öğretmen Yetiştirme Sisteminde Genel Durum** (Fırat Havzasında Yükseköğretim), Elazığ: Bizim Büro Basımevi 145-160
- Korkmaz, M. (1997). **Eğitim Teknoloji İlişkisi**, (Editör : L. Küçükahmet), **Eğitim Bilime Giriş**, Ankara : Gazi Kitabevi. 177-184
- Kurt, F.(1996). **Türkiye Cumhuriyeti'nde İlköğretime Öğretmen Yetiştirme** F.Ü. Sos. Bil. Enst. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Elazığ.
- Kuzgun, Y. (1992). **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**, Ankara : ÖSYM Yayınları.
- Küçükahmet, L. (1976) **Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:55, Ankara.
- Külahçı, S.G. (1992) **Yükseköğretimde Öğretmen Yetiştirme Yaklaşımları** (Fırat Havzasında Yükseköğretim),Elazığ: Bizim Büro Basımevi, 177-186
- M.E.B. (1998). **Türkiye'de Öğretmen Eğitimi**, **Milli Eğitim Dergisi**, sayı : 137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi. 40-44
- _____ (1982). **Milli Eğitim Dergisi Şura Özel Sayısı**, Sayı:58, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi.
- _____ (1993). **Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme**, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:125, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. 69-71
- _____ (1998). **Türkiye'de Öğretmen Eğitimi**, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:137, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. 40-44

- Oğuzkan, F.(1984) **Öğretmen Eğitimi** (eğitim Bilimleri Sempozyumu), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:136, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Oktaç, A.(1998). Türkiye'de Öğretmen Eğitimi, **Milli Eğitim Dergisi**, sayı:137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi. 22-27
- Öncü, H. (1997). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme,(Editör:L. Küçükahmet), Eğitim Bilime Giriş, Ankara : Gazi Kitabevi. 237-264
- Önsoy, R. (1998). **Üniversitelerimiz ve Öğretmen Yetiştirme**, Milli Eğitim Dergisi, sayı:139, Ankara:Milli Eğitim Basımevi. 18-20
- Özdemir, İ.E. (1997). Eğitim-Psikoloji İlişkisi, (Editör : L. Küçükahmet), **Eğitim Bilime Giriş**, Ankara : Gazi Kitabevi. 101-138
- Sönmez, V. (1994). **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı**, (Personel Geliştirme Merkezi Yayın No:12), Ankara : Şafak Matbaacılık.
- Tandoğan, M. (1998). **Öğretmen ve Teknoloji**, (Editör:Bekir Özer), **Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler**, T.C. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayın no: 561, Eskişehir.
- Taşdemir, M.(1995) **İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Programına Öğretim Elemanı, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**. H.Ü. Sos. Bil. Enst. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).Ankara.
- Tezcan, M. (1992). **Eğitim Sosyolojisi**, Ankara:Zirve Ofset.
- Turgut, F. (1993). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**, Ankara:Saydam Matbaacılık.
- Varış, F. (1988). **Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler**, Ankara : A. Ü. Basımevi.
- (1991). **Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara : Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Yanpar, T.(1992) **Ankara İlkokullarındaki İkinci Devre Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleği ve Konu Alanlarıyla İlgili Eğitim İhtiyaçları**. H.Ü. Sos. Bil. Enst. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Ankara.

Y.Ö. K. (1998). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanması ile İlgili Dökümanlar, **Kuram ve Uygulamalarda Eğitim Yönetimi**, Sayı : 13, Ankara : Önder Matbaası. 131-142

——— (1998). Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:137, İstanbul:Milli Eğitim Basımevi.

——— (1998). http://www.yok.gov.tr/egfak/ilk_mat.doc

——— (1998). http://www.yok.gov.tr/egfak/ok_onc.doc

——— (1998). <http://www.yok.gov.tr/egfak/sinifog.doc>

EKLER

Onay.....	125
Anket Örneği.....	129

13.03.1998

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA,

Danışmanı bulunduğum Anabilim Dalımız yüksek lisans öğrencisi Ergül SİRKİNTİ'nin "Öğretmen Yetiştirmede Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Önemi" konulu tezi ile ilgili olarak anket geliştirilmiştir.

Uygun görüldüğü takdirde anketin, 1996-97 Öğretim Yılı sonunda il Milli Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma kursuna katılan ve Elazığ ilinde görev yapan öğretmenlere uygulanabilmesi için Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne sunulmasını takdirlerinize arz ederim. Saygılarımla.

Yrd.Doç.Dr. Abdullah DİKLİCİ
Danışman

Eki

1. Anket (2 Adet)

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : B.30.2.FIR.0.30.00.01/300/
Konu : Ergül SİRKINTI

Elazığ : 13/03/1998

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Anabilim Dalımız yüksek lisans öğrencisi Ergül SİRKINTI'nın "Öğretmen Yetiştirmede Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Önemi" konulu tezi ile ilgili danışman görüşü ve anketi ilişikte sunulmuştur.

Anketin, 1996-97 Öğretim Yılı sonunda il Milli Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma kursuna katılan ve Elazığ ilinde görev yapan öğretmenlere uygulanabilmesi için Rektörlük Makamından gerekli iznin alınması hususunu takdirlerinize arz ederim.

Doç.Dr. Mehmet GÜROL
Anabilim Dalı Başkanı

EKLER

EK-1 Danışman Yazısı (1 adet)
Ek-2 Anket (2 adet)

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : B.30.2.FIR.0.E.1.00.00/ 282
Konu: Ergül SİRKINTI

Elazığ: 17.03.1998

REKTÖRLÜK MAKAMINA

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ergül SİRKINTI'nın "Öğretmen Yetiştirmede Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Önemi" konulu tezi ile ilgili anketin, 1996-97 Öğretim yılı sonunda İl Milli Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma kursuna katılan ve Elazığ ilinde görev yapan öğretmenlere uygulanabilmesi için gerekli iznin alınmasını emir ve müsaadelerinize arz ederim. Saygılarımla.

Prof. Dr. Sabahattin KÜÇÜK
Müdür

EKLER:

EK-1 Danışman Yazısı

EK-2 Anket

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
ELAZIĞ

Sayı : E.30.2.FIR.0.70.00.00/510-302 . .
Konu :Anket Çalışması

18.03.1998

VILAYET MAKAMINA
(Milli Eğitim Müdürlüğü)
ELAZIĞ

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ergül SİRKİNTİ'nin "Öğretmen Yetiştirmede Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Önemi" konulu tezi ile ilgili hazırlanmış olduğu anketin, 1996-1997 öğretim Yılı sonunda, Milli Eğitim Müdürlüğünce açılan "Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma" kursuna katılan ve ilimizde görev yapan öğretmenlere uygulanabilmesi için gereğini mucaadelorınıza arz ederim. Saygılarımla.

Prof.Dr. Eyüp G. İSBİR
Rektör

EKLER :

- EK - 1 Danışman Yazısı
2 Anket Formu (7 sayfa)

Değerli Meslektaşım

Bu anket “Öğretmen Yetiştirmede Öğretmenlik Meslek Bilgisi dersleri'nin önemini saptamak” amacıyla hazırlanmıştır. Yakın bir tarihte İl Millî Eğitim Müdürlükleri'nce açılan Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu' na katılmış olmanızdan dolayı bu araştırma açısından düşünceleriniz son derece önemlidir.

Araştırmanın istenilen sonuca ulaşabilmesi için göstereceğiniz ilgi ve desteğin yanında soruları samimi bir şekilde cevaplamanız son derece önemlidir. Araştırmada toplanılan bilgiler araştırma kapsamı dışında başka bir amaç için kullanılmayacaktır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarınızın devamını dilerim.

Ocak -1998

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

Teknik Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Danışman

Yrd. doç. dr.

Abdullah DİKİCİ

Ergül SİRKİNTİ

Yüksek Lisans Öğr.

İlkokul Öğretmeni

1) Cinsiyetiniz

a) Bayan

b) Erkek

2) Yaşınız

a) 25 ve daha aşağı

b) 26-30 arası

c) 31-35 arası

d) 36 ve yukarı

3) Öğretmenlik Mesleği'ndeki hizmet süreniz.

a) 2 yıl ve daha az

c) 6-10 yıl arası

b) 2-5 yıl arası

d) 10 yıl ve daha fazla

4) Öğretmenlik mesleğine başlamadan önce herhangi bir işte çalışıyor muydunuz?

a) Çalışmıyordum

c) Dershane veya özel okullarda çalışıyordum

b) Bir kamu kuruluşunda çalışıyordum

d) Serbest işlerde çalışıyordum

5) Bitirdiğiniz Lisans veya önlisans programı

a) Sayısal ağırlıklı

c) Eşit ağırlıklı

b) Sözel ağırlıklı

d) Dil ağırlıklı

6) Mezuniyet Tarihiniz

a) 2 yıl ve daha az

c) 6-10 yıl arası

b) 3-5 yıl arası

d) 11 yıl ve daha fazla

7) Çalıştığınız okulun bulunduğu yer

a) İl

c) Belde

b) İlçe

d) Köy

e) Mezra

8) Öğretmenlik mesleğini niçin seçtiniz?

a) Başka bir iş bulamadığım için

c) Bu meslekle ilgili bilgi ve becerim olduğu için

b) Bu mesleği sevdiğim için

d) Çevremdeki insanlar tavsiye ettiği için

e) Başka.....

- 9) Eğitim Fakülteleri dışındaki Fakülte mezunlarının öğretmen olarak atanmalarını doğru buluyor musunuz?
- a) Kesinlikle doğru buluyorum   c) Doğru bulmuyorum
b) Doğru buluyorum   d) Kesinlikle doğru bulmuyorum
e) Kararsızım
- 10) Öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili olarak öğretmen olmadan önce hiç kitap okudunuz mu?
- a) Çok okudum   b) Okudum   c) Az okudum   d) Hiç okumadım
- 11) Sizce Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin Öğretmenlik mesleğindeki yeri nedir?
- a) Son derece gerekli   b) Gerekli   c) Gereksiz   d) Son derece gereksiz
- 12) Sizce Öğretmenlik Meslek bilgisi konusundaki bilgileriniz yeterli mi?
- a) Yeterli   c) Yetersiz
b) Kısmen yeterli   d) Çok yetersiz
- 13) Öğretmenlik Meslek Bilgisi konusundaki bilgileriniz yetersiz ise buna bağlı olarak sıkıntılarınız oluyor mu?
- a) Çok oluyor   b) Az oluyor   c) Olmuyor   d) Hiç olmuyor
- 14) Eğer sıkıntılarınız var ise dersi işlerken en çok hangi konuda sıkıntı çekiyorsunuz?
- a) Bilgi konusunda   c) Öğrencilerle iletişim konusunda
b) Kaynakları kullanma konusunda   d) Araç gereç kullanma konusunda
e) Başka.....
- 15) Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma kursunun açılması sizce gerekli miydi?
- a) Çok gerekliydi   b) Gerekliydi   c) Gereksizdi   d) Çok gereksizdi
- 16) Katıldığımız Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma kursu sizce yeterli miydi?
- a) Çok yeterli   c) Kısmen yeterli
b) Yeterli   d) Yetersiz   e) Çok Yetersiz

17) Katıldığınız Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma kursu sonundaki başarı notunuz?

- a) 49 ve daha az
b) 50-64 arası
c) 65-84 arası
d) 85-100 arası

18) Daha geniş kapsamlı bir kursun sizin için gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

- a) Çok gerekli b) Gerekli c) Kısmen gerekli e) Gereksiz

19) Kursta elde ettiğiniz bilgilerin mesleğinizde ne gibi etkisi oldu?

- a) Çok yararlı
b) Yararlı
c) Kısmen yararlı
d) Yararsız

20) Kurs Programında yer alan dersler için ayrılan süre sizce yeterli miydi?

- a) Yeterliydi
b) Kısmen yeterliydi
c) Yetersizdi
d) Çok Yetersizdi

21) Kurs programında başka hangi derslerin yer almasını isterdiniz?

- a) Eğitim Tarihi
b) İstatistik
c) Eğitim felsefesi
d) Başka.....

22) Sizce kurs programında yer alan derslerin öğretimine yeterli özen gösterildi mi?

- a) Gösterildi
b) Kısmen gösterildi
c) Gösterilmedi
d) Kesinlikle gösterilmedi

23) Sizce kurs sonunda yapılan sınavlarda öğretim elemanları tarafından gerekli titizlik gösterildi mi?

- a) Gösterildi
b) Az gösterildi
c) Gösterilmedi
d) Hiç gösterilmedi

24) "Bir konuyu en iyi bilen o konuyu en iyi şekilde öğretir" sözüne katılıyor musunuz?

- a) Kesinlikle katılıyorum
b) Katılıyorum
c) Katılmıyorum
d) Kesinlikle katılmıyorum

25) Eğitim Fakültesi mezunu öğretmen arkadaşlarımızı Öğretmenlik Meslek Bilgisi alanındaki başarıları yönünden nasıl değerlendiriyorsunuz?

- a) Çok başarılı b) Başarılı c) Başarısız d) Çok başarısız

Aşağıda Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kazandırma Kursu'nun size kazandırdığı bilgi ve becerileri saptamak amacıyla sorular düzenlenmiştir. Sizin için uygun olan seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz.

26- Mesleğimle ilgili bilgi ve becerim

27- Eğitimle ilgili temel kavramlar konusundaki
bilgim

28) Eğitim bilimi ile diğer bilimler arasındaki ilişkilerin
eğitim açısından ne kadar gerekli olduğu konusundaki
bilgim

29) Öğrencileri tanımaya yönelik bilgi ve becerim

30) Öğrencilerin psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik
gelişimlerini ve bu gelişim doğrultusunda gerekli olan
uygulama ve yardımcı olma konusundaki becerim

31) Sınıftaki fiziksel ve zihinsel yönden özel eğitime
muhtaç öğrencileri belirleme ve bu öğrenciler için
gerekli önlemleri alma konusundaki bilgi ve becerim

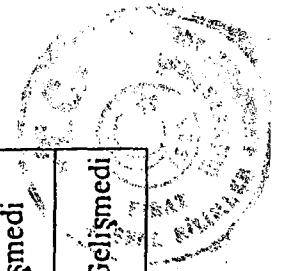
32) Öğrencilere çalışma alışkanlığı kazandırma ve
tutumlarını değiştirme konusundaki bilgi ve becerim

33) Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini saptama ve bu
özellikleri en üst sınıra kadar geliştirme konusundaki
bilgi ve becerim

34) Toplumda meydana gelen gelişmeleri izleme ve bu
gelişmelere çocukları hazırlama, çocukların yetenekle
rini belirleyerek bir mesleğe yönlendirme konusundaki
bilgi ve becerim

35) Amaçları ve amaca dayalı davranışları öğrenciye
kazandırmak için uygun öğretim yöntemini seçme ve bu
yöntemi etkili bir şekilde uygulama konusundaki bilgi ve
becerim

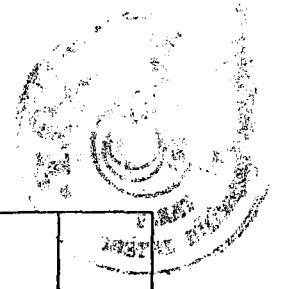
Çok gelişti	Gelişti	Kısmen gelişti	Gelişmedi	Hiç Gelişmedi

- 65) Ölçme araç ve yöntemlerinde güvenilirlik, geçerlilik ve kullanılabilirliği sağlama konusundaki bilgim
- 66) Bilişsel, duyuşsal ve devinsel davranışlar konusundaki bilgim ve davranışları ölçme becerim
- 67) Ölçme sonuçlarını istatistiksel olarak ifade edebilme becerim

Çok gelişti	Gelişti	Kısmen gelişti	Gelişmedi	Hiç Gelişmedi

68) Müfettişler sizi en çok hangi konuda eleştiriyor ?

.....

.....

.....

69) Rehber öğretmeninizle en çok hangi konuyu görüşme gereksinimi duyuyorsunuz ?

.....

.....

.....